

**Budapest XV.kerület 2015-2020 közötti időszakra vonatkozó
„Közbiztonsági koncepció”**

**Sikó Ildikó nyá. r.ezredes, rendőrségi tanácsos - Danielisz Béla
Igazgatás-és bűnmegelőzési szervező, c. főiskolai docens
2015.06.09.**

JAVASLAT!

Tartalom

Előszó:.....	3
Bevezetés.....	3
A koncepció szükségessége és tartalmi elemei.....	5
A kerület földrajzi, közigazgatási jellemzői, kriminálgeográfiája:	14
Rákospalota, Pestújhely, Újpalota, Budapest XV. kerület közbiztonsági (bűnügyi) helyzete, fővárosi és regionális kontextus	39
Országos és regionális helyzet:.....	40
Fővárosi kontextus:	46
Helyi közbiztonsági mutatók - ízelítő	47
Partnerségi együttműködés a Közbiztonsági Koncepció elkészítésének folyamatában	59
Az állam szerepe a komplex biztonság megteremtésében	63
2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról	66
Minősített időszaki igazgatás (védelmi igazgatás)	69
2011. évi CXXVIII. törvény	70
a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról.....	70
Az önkormányzat szerepe a közbiztonsági feladatok ellátásában	75
Az önkormányzati cselekvés jogi alapjai rendészeti tevékenysége során:.....	75
1999. évi LXIII. törvény a közterület-felügyeletről.....	81
2012. évi CXX. törvény az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról.....	82
Együttműködés a Polgárőrséggel:	83
Rákospalota- Pestújhely-Újpalota Közrend és Vagyonvédelmi Kiemelkedően Közhasznú Közalapítvány	98
Magántársaságok szerepe: távfelügyeleti rendszerek	100
A lakosság szubjektív biztonságérzetének növelése veszélyhelyzetben (hőségriadó elrendelése esetén).....	102
Hőstressz, a hőmérséklet emelkedése	105
A bűnmegelőzés feladatrendszer	109
A korszerű bűnmegelőzés nemzetközi rendszere a Beccaria Standard	112
Az önkormányzati igazgatás lehetőségei a választott képviselő szerepe a biztonság megteremtésében	112

A XV.kerületi Önkormányzat dokumentumainak áttekintése	115
„VIII. Közbiztonság.....	117
Kiemelten vizsgált területek.....	119
A Közbiztonsági Koncepció következtetései.....	133
2. Közterületek rendeltetésszerű használata.....	133
3. Közterületi jelenlét erősítése	133
4. Térfelügyeleti rendszerek fejlesztése.....	134
6. Biztonságtudatos igazgatás.....	134
7. Védhető terek kialakítása	134
A Közbiztonsági Koncepció javaslatai.....	135
A Rendőrséggel kapcsolatban:.....	135
Más állami irányítású rendészeti szervezetekkel kapcsolatban:.....	136
A Közterület-felügyelet (önkormányzati rendészet) - tel kapcsolatban:.....	136
A Polgárőr egyesületekkel kapcsolatban:.....	137
A Mezőőrséggel kapcsolatban:.....	137
A XV. kerületi Önkormányzat Hivatal működésével kapcsolatban:	137
A XV.kerületi Önkormányzat Képviselő Testület működésével kapcsolatban:	138
Egyéb, a hatékonyságot növelő intézkedési javaslatok:	139
Szervezetfejlesztés és monitoring	139

„a város lélekállapot, szokásokból és hagyományokból, a szokások keretében szerveződő s a hagyomány által közvetített viselkedésformákból és érzelmekből összetevődő egész” (Robert E. Park, 1950).

Előszó:

A XV. kerület „Közbiztonsági Konceptió” keretei és terjedelme messze meghaladja egy szokványos koncepció terjedelmi és tartalmi követelményeit. Ennek oka, hogy a Képviselő Testületi határozat és a lefolytatott vita egyértelműen egy „Stratégia” megalkotásának szándéka felé mutat. A szerzők célszerűbbnek látták a szándéknak megfelelően tágítani fogalmi megközelítéseiket. A tanulmány négy egymásra épülő, de ugyanakkor jól elkülöníthető részre tagolódik. Az első a fogalmi keretek és kiindulási pontok meghatározása. A második a kerület helyzetének bemutatása mindazon szempontok alapján, amelyek relevánsak a közbiztonság szempontjából. A harmadik azon dokumentumok és szervezetek áttekintése, melyek a szakmai kiindulási pontokat képezik és végezetül negyedszer a következtetések és javaslatok, melyek a további években meghatározhatják a fejlesztés és cselekvés irányait. Szükséges leszögezni, hogy az első három rész jogi, igazgatási szakmai kérdéseket vizsgál és rögzít, míg a befejező részek Képviselő Testületi „szakmapolitikai” döntést igénylő kérdéseket tartalmaznak!

Bevezetés

E tanulmány számos olyan fontos területre terjed ki, amely alapvetően befolyásolja a kerület élhetőségéről kialakított véleményt. Ugyanakkor ezekben a feladatokban cselekvési felhatalmazása van a kerületi képviselő testületnek és a polgármesternek. A kerület viszonyait ugyan nem lehet Budapest egészétől elszakítva vizsgálni, de pont az önálló cselekvés az, amely enyhíthet a helyi és természetesen a tágabb körben keletkezett problémákon. Mint látni fogjuk, a biztonság, komplexitásában, kölcsönhatások sorozataként is definiálható, melyek végső soron kihatnak Budapest egészére is.

A várostervezés kereteit itt azonban tágan kell értelmeznünk, és mint az előbbieken látható volt a komplexitás jegyében kell megközelíteni. Általában a részvétel a helyi közügyek alakításában és az aktivitás kulcs a megfelelő

élhető terek kialakításához. A későbbiekben kitérünk azokra a konkrét elméletekre, amelyek ezt megalapozzák. A kerületi önkormányzat részére készített koncepcióban ezt biztonságtudatos igazgatásnak neveztük.

Komplex biztonság

A komplex biztonság nem elsősorban a “köz” biztonsága, hanem a személy biztonsága, perszonális jog, amely a társadalmi létből fakadó általános elvárásoknak felel meg. Ilyenek például a megélhetés biztonsága, a társadalom szociálpolitikai támogató rendszeréhez való egyenlő hozzáférés, az egészségügyi ellátás különböző szintjeinek igénybevétele, a közegészségügy, a kulturális ellátottsághoz való jog, köz- és magánterületeink rendje, a társadalom morális és erkölcsi normáihoz és elvárásaihoz való alkalmazkodás, mind-mind az általános és komplex biztonsághoz való jog részei

Általános értelemben közbiztonságon az állampolgári jogok és kötelezettségek gyakorlati, folyamatos és mindennapi érvényesülésének és érvényesítésének biztonságát értjük, azt, hogy rendes, mindennapi tevékenységében egyetlen polgárnak sem kell előreláthatatlan súlyos veszélyekre számítania, és ha ezek mégis bekövetkeznek, gyors és biztonságos segítségre lel az állam erre hivatott szerveinél.

Kutatási tapasztalatok mutatják, hogy a nagyvárosi emberek biztonság érzetét, közbiztonsági hangulatát leginkább a közterületen tapasztalt rendetlenségek befolyásolják, ezek többsége nem is feltétlenül kriminalizált tényező.

A kriminológia egyik legfrissebb és fajsúlyos felfedezése, hogy a polgári életmód rutinjainak elmaradása közvetlen kapcsolatban áll a bűnelkövetéssel.² Igen hosszú időn keresztül csak a társadalmat leginkább irritáló bűncselekmények alakulására figyeltünk oda. Ilyen például a rablás, erőszakos, és egyéb cselekmények, testi sértés stb. A kevésbé jelentős cselekmények háttérbe szorultak és mivel a rend megzavarásával egyetemben ezek kumulatív jellegűek hatásuk csak később jelentkezik. Összességében a közterületeink rendje az, ami a leginkább zavarja a polgárokat (roncs autók, falfirkák, ifjúsági galerik.)

Városi biztonság

A közbiztonságot definiálhatjuk az alábbiak szerint: társadalmi kooperáció során létrejött állapot, egy jó egyensúlyi állapot, ahol a közbiztonságot fenyegető veszélyek és az elhárításukra alkalmazott módszerek azonos

² A. Giddens: A harmadik út. 100. old.

arányban hatnak. A közbiztonság tehát pillanatnyi sorozatként értelmezhető, amely számos tényező hatására változik gyors egymásutániságban.

A komplex biztonság fogalomrendszeréből kiindulva a szigorúan vett közbiztonsági (közrendészeti) kérdéseken túl számos más, nem kriminogén tényezőt is figyelembe kell vennünk. Számolnunk kell az egyre szaporodó természeti katasztrófák veszélyével.

Biztonságos város

A várost működtető erők és az azt akadályozó tényezők egyensúlyban vannak. A város felkészült infrastrukturálisan, humán erőforrások tekintetében azokra a váratlan eseményekre, amelyeket a természet erői, emberi gondatlanság vagy szándékos cselekmény idézhet elő. A városi élet nem hordoz magában az elvártnál nagyobb kockázatot!

A koncepció szükségessége és tartalmi elemei

A XV. kerületi képviselőtestület 2015. március 26-i ülésén tárgyalta a kerületi „Közbiztonsági Koncepció” elkészítésére vonatkozó javaslatot. A testület a 234/2015. (III.26.) ök.számú határozat elfogadásával döntött a koncepció elkészítettetéséről. Az elkészítési határidőt 2015. június 30-ban határozta meg.

A közbiztonság fogalom definícióját keresve rendkívül nehéz és szerteágazó problémarendszerrel kerülünk szembe. Átfogó és mindenki számára maradéktalanul kielégítő meghatározást szinte lehetetlen találni, ezért inkább a több-kevesebb konszenzussal elfogadott és használt meghatározások között kell keresgelnünk. E tanulmány azt az egyszerűsített sémát használja, mely a komplex biztonságot tekinti a legátfogóbb keretnek, melynek része a közbiztonság, annak általánosan emlegetett tartalmával, amely a rendőrség és ritkábban más rendészeti szervek tevékenységére, azok eredményességére szűkíti le a fogalmat, és a közbiztonság egyik alrendszerének (összetevőjének) tekinti a közterületi rendet (közterületi rendészetet). Bár az a fogalmi anakronizmus, amely a közbiztonságot a rendőrség kizárólagos eredményességéhez vagy eredménytelenségéhez köti bántóan leegyszerűsíti a problémát, mégis uralkodó pozícióban van a közgondolkodás terén. Ez a megközelítés kifejezett összefüggést mutat e tanulmány keretében vizsgált kérdéskörrel, a szubjektív biztonságérzettel. Kutatási eredmények igazolják, hogy az állampolgárok elsősorban a közterületen látható egyenruhások száma – főképp rendőrök száma alapján

ítélik meg az adott körzet közbiztonságát, csak ezután következnek más, a közbiztonság fenntartásában részt vevők és egyéb tényezők.

Szubjektív biztonságérzet

Számtalan tényező befolyásolja, melyek többsége valójában nem kriminalitási tényező. Ezek számbavételétől most eltekintve maradjunk kizárólag a közbiztonság korábban már kifejtett egyszerűsített, bár kétségtelenül uralkodó megközelítésénél. Lényeges elem a mindennaposan használt közterületek állapota, használhatósága. A közterületen „zavaró” tényezőként megjelenő koldusok vagy hajléktalanok száma, állapota, viselkedése. A közterületet uraló hangos csoportok, agresszív magatartást tanúsító személyek vagy csoportosulások. Veszélyes kutyákat póráz és szájkosár nélkül sétáltató tulajdonosok, veszélyesen kerékpározó gyerekek vagy felnőttek. Jelentős hatással van szubjektumunkra közvetlen környezetünk (személyek) tapasztalása, elmondása. A minket/őket ért atrocitás, támadás jelentősen befolyásolja, rontja saját szubjektív biztonságérzetünket. Egyértelműen befolyásoló hatású a média által közvetített kép, mely alapvető része mindennapi életünknek.

A szubjektív biztonságérzet egyes elemei befolyásolhatók releváns intézkedésekkel, csökkenthetők azok a negatív hatások, amelyek a közterületen érik az állampolgárokat, illetve a korszerű bűnmegelőzés eszközrendszerével csökkenthetők azok a bűnalkalmak, amelyek közterületen érhetik a polgárokat. Pozitív média megközelítés esetén, amely reálisan mutatja az eredményeket, és a veszélyeket, szintén csökkenthető a szubjektív biztonságérzet instabilitása. Végezetül, de egyáltalán nem utolsó sorban a rendőrség iránt megnyilvánuló általános közbizalom (bizalmi tőke-, vagy index) lényeges hatást mutat a lakosság általános hangulatára. A rendőrség bizalmi indexét szintén számos tényező befolyásolja, ezek elsősorban a személyes benyomások, intézkedésekkel kapcsolatos érzetek, média és kommunikációs források által bemutatott korrupciós, erőszakos esetek stb.

Az önkormányzat felelőssége és cselekvési lehetőségei

A közbiztonság és általában a rendészeti igazgatás fenntartása alapvetően állami felelősség és jog. Egyes elemei megosztásra kerülnek az önkormányzatokkal, mint választható lehetőség, de kötelezést a jogszabályok nem, vagy csak elvétve tartalmaznak, s azok sem közvetlenül kapcsolódnak a korábbiakban kifejtett egyszerűsített közbiztonság felfogás rendszeréhez. Az önkormányzatokkal megosztott opciók is azonban az állami feladatellátás körében maradnak, hiszen a hatályos törvény Magyarország

önkormányzatairól egyértelműen nyilatkozik preambulumban, hogy az önkormányzatok az állami igazgatás részei. Közvetlen jogi felelősség tehát a közbiztonság fenntartásáért nem terheli a települési önkormányzatokat vagy azok vezetőit. A kérdést más oldalról vizsgálva megállapíthatjuk azonban, hogy politikai felelősség létezik, hiszen a közbiztonság helyi közügyként definiálható, és a lakosság részéről komoly elvárás nehezedik a képviselőtestületekre, polgármesterekre, hogy cselekedjenek ebben a kérdéskörben felelősen és hatékonyan. A helyi közügyek hatékony intézése és az erről alkotott lakossági vélemények végső soron a választási eredményekben mérhetőek le, s ezért egyértelműen politikai véleménynyilvánítás kategóriájába tartoznak. Mindebből következik, hogy a hatékonyság és racionalitás jegyében a települési önkormányzatnak és vezetőinek mindenképpen intézkedéseket kell hozniuk, hogy a reálisan jelentkező lakossági igényeknek és elvárásoknak megfelelhessenek. Ebből a politikai felelősségből kiindulva kell felmérni a cselekvés lehetőségeit, kereteit, jogszabályi feltételeit és költségvetési fedezetét. A költségvetési fedezet biztosítása saját bevételek terhére történik, hiszen állami normatív támogatás önként vállalt kötelezettséghez nem jár.

A közterületi rend egyes elemei

A közterületi rend, mint általában a „rend” kategória erősen szubjektív fogalom. Szűkebb-tágabb értelmezési lehetőségek adóttak, jelentősen tartalmazva az egyén esztétikai érzékét és egyéb elvárásait. Törvényi, rendeleti szinten néhány objektívnak vélt kritériummal körülírhatjuk, de igazán mindenki számára konszenzussal elfogadható definíciót nem alkothatunk. Épületek küllemét, méretét, elhelyezkedését szabályozhatjuk, a hozzájuk tartozó zöldterület állapotát kevésbé, bár rendezettség tekintetében alkothatunk elvárásokat. Közterületen még nehezebb a helyzet, hiszen számos használóval állunk szemben, kiknek más és más a rendről vagy rendetlenségről alkotott elképzelése, nem beszélve az esztétikai érzékek eltérő voltáról. A vonatkozó kutatási eredmények és a szociológia megállapításai egybeesnek, miszerint közterületi rendetlenségek az emberek számára a leginkább zavaró tényezők, és ezek kumulálódnak, így a közterületek teljes romlásához vezethetnek, azok minden negatív társadalmi és egyéni következményeivel együtt. Egyes lényeges elemeket megragadva lehet és kell lépéseket tenni a hatékony önkormányzás alkalmazásával e folyamatok ellenében. A közterület rendeltetésszerű használatának vizsgálata közben ki kell térnünk a hajléktalanság a koldulás és a közterületi prostitúció problémakörének vizsgálatára is.

Köztisztaság

A közterület élhetőségének leginkább megragadható része. Szétszórt papír- és műanyag hulladékkal tarkított területeken egyértelműen rossz közérzettel közlekedik az állampolgár. Más, a közterületet csúfító szennyeződésekéről nem is beszélve. Ez utóbbiak közegészségügyi, illetve járványügyi veszélyeket is hordoznak, akár emberi, akár állati eredetű szennyeződésekéről beszélünk. Főképp játszóterek környezetében jelentenek kiemelt veszélyt. Ezért a rendszeres gépi- vagy kézi erejű takarítás a kiemelt közterületeken rendkívül jelentős – szemmel láthatóvá teszi a gondoskodó önkormányzat jelenlétét. Az illegális hulladék lerakások jelentős anyagi megterhelést rónak a közterület tulajdonosára, hogy ismét használható állapotba hozza azokat. Megelőző járőrözéssel, figyelő szolgálat kiépítésével csökkenthetőek az illegális hulladék lerakásra tett kísérletek, illetve átfogó térfelületei rendszerek telepítésével megelőzhető, tetten érhető, illetve utólag felelősségre vonható minden olyan személy, aki ilyen szabályszegést követ el.

Zöldfelület karbantartás

A zöldfelületek esztétikus pihenőhelyek a városi ember számára, létfontosságú területek a beton és panel rengetegben. Városökológiai hatásuk mellett jelentős hatást gyakorolnak a pszichére, segítenek feloldani a városi depresszió okozta problémákat. A zöldfelületek bővítése, gondozása, megőrzése igen fontos része a városi mentálhigiéniai ellátásnak, mely közvetett jótékony hatást gyakorol a környezetére. Ugyan akkor az elhanyagolt területek számos nemkívánatos veszélyforrást hordozhatnak. Az elburjánzott bokrok ideális búvóhelyül és rejtőzködő pontul szolgálhatnak erőszakos bűncselekmények elkövetőinek, alkohol-és kábítószer fogyasztóknak, illetve más bűncselekmények, szabálysértések elkövetőinek. Átláthatatlan, kivilágítatlan fás, bokros területen rossz érzéssel közlekednek az emberek, félve, hogy támadás érheti őket (bűnözési félelem). Gondozatlan fák más veszélyforrásokat is hordoznak szeles, viharos időben. A parkok gondozása megfelelő kertészeti, erdőgazdálkodási szakemberek bevonásával kiemelt feladat egy városrész adott területén. Közösségi kertek üzemeltetésével, létrehozásával jelentős eredményeket lehet elérni a városi elidegenedési problémák legyőzésében és a közösség-építésben.

Közterületi gépjármű roncsok elszállítása

A közterületen található gépjármű roncs parkolási övezetben anyagi hátrányt okoz az önkormányzatnak, esztétikai hiba az ott lakók szemében, valamint veszélyes anyag, hulladék forrása a guberálóknak. Veszélyes lehet az ott játszó gyerekekre, baleset- esetleg más rosszindulatú cselekmény forrása. A közterületről történő elszállítása, tárolása, megfelelő jogszabályi feltételek esetén anyagi bevételi forrás is lehet az önkormányzatnak. Egy roncs

elszállítása a közterületről minden szempontból haszon és lehetőség a cselekedni kész önkormányzati kép kialakítására.

Extrém hőség és fagyhelyzet

Az állampolgárok elvárják a települési önkormányzattól, hogy gondoskodjon komfortérzetükről a különleges időjárási helyzetekben is. A globális felmelegedés okozta időjárás-átalakulás eredményeképpen jelentős a korábban nem tapasztalt, időjárási viszonyokkal járó megterhelés jelentkezik mind az infrastruktúrákban, mind a humán tényezőkben. A hőségiadó szabályozottnak mondható cselekvési sor, azonban azok az intézkedések, amelyek javíthatják a közterületen tartózkodó állampolgárok közérzetét, az önkormányzat kreativitásától függenek. Alapesetben elegendő lehet a közterületi vízosztás, vagy légkondicionált helységek megnyitása. Több odafigyeléssel párapadok állíthatók fel, illetve kifejezetten hűsölés céljából létesíthetők telepített pontok, használaton kívüli hűtött iroda-és üzlethelységek alakíthatók ki. Célszerű ezeket a helyeket úgy kialakítani, hogy nagy forgalmú utak mentén legyenek, vagy ott, ahol sok kisgyermekes család, illetve időskorúak fordulnak meg. Célszerű továbbá ezeket a pontokat felügyelni, hogy egészségügyi problémák esetén segítséget tudjanak hívni a rászorulóknak. A téli hideg nem csak komfort érzeti problémákat vet fel, hanem a hajléktalanság kérdését is. A napjaikat és éjszakáikat az utcán, szabadban töltők esetében a melegedő, életmentő helyek felállítása kulcsfontosságú. Fagyhelyzetben lényeges, hogy az aktív járőrtevékenységet végzők időben eljussanak az esetlegesen segítséget kérni már képtelen személyekhez, illetve az érintettek tudják, hogy akár néhány órára is igénybe vehetnek segítséget. Itt is fontos az egészségügyi ellátás, hiszen a legtöbb esetben nem csak fizikai, de lelki segítségre is szorulnak ezek a személyek. Mindkét esetben önkormányzati kríziscsoportokat célszerű életre hívni, és megfelelő számú önkéntest bevonni.

Falfirka és egyéb rongálások

A rongálást okozhatja természeti erő vagy emberi rosszakarat. Az első esetben az észlelés és helyreállítás a fokmérője az önkormányzati szolgáltatásnak, a második esetben már bonyolultabb problémával állunk szemben. A rongáló lehet rosszindulatú vandál, tettét jó heccnek gondoló fiatal, vagy éppen társai számára önmaga nagyságát bizonyító fiatal felnőtt. Természetesen rongálhat tudatmódosító szer hatása alatt álló személy is. Számos eset van, amelyet a rendészet örökös funkciójából adódóan meg

lehet előzni a modern térfelügleleti eszközök alkalmazásával, illetve dokumentálni és utólag eljárás alá vonni a beazonosított elkövetőt. A közvagyonban okozott kár, anyagi és esztétikai értelemben is a köz vagyonában okozott kár, illetve a közterület élhetőségét és használhatóságát romboló tényező. Észlelése, kijavítása és e folyamatok gyorsaságának optimalizálása igen fontos tényező. Célszerű ezért erre a feladatra megfelelően képzett személyzetet alkalmazni, illetve létrehozni egy közterületi hálózatot, mely gyűjti, továbbítja és visszajelzi az információt. A falfirka a rongálás speciális esete. Egyesek szerint esztétikai élményt nyújtó teljesítmény, mások szerint öncélú rombolás. A tömegközlekedésben, buszokon, vonatokon elhelyezett firkák kevés élményt és sok bosszúságot okoznak az üzemeltetőknek, tulajdonosoknak. Közvagyonot képező építmények esetében szintén a károkozás funkciója kerül előtérbe. Megoldás lehet az erre a célra kijelölt felület biztosítása, vagy szoros megfigyelése azon épületeknek, melyeket szeretnénk megvédeni. A tetten ért elkövetők esetében kellő visszatartó erő lehet a letakarításban való közreműködés kikényszerítése.

Tűzmegeelőzés, tűzvédelmi propaganda

A tűzoltóságok állami irányítás alá vonása megszüntette az önkormányzatok felelősségét a tűzoltás- és műszaki mentés feladatrendszerében. Lehetőségként ugyanakkor megmaradt az önkormányzati tűzoltóságok működtetése, illetve az önkéntes tűzoltó egyesületek támogatása a helyi tűzvédelem erősítése céljából. Gondos mérlegelést igényel egy saját tűzoltóság létrehozása, vagy egy akcióképes egyesület támogatása, mert ez egy rendkívül költségigényes feladat, mely speciális szakértelmet igényel. Az állam által átvállalt feladatok között azonban maradt egy terület, amely a jogszabály megfogalmazása alapján kötelezettséget keletkeztet az önkormányzat számára. Nevezetesen a tűzvédelmi propagandában való részvétel. Ennek tartalmi része nem kerül kifejtésre, de számos korábbi gyakorlatból, illetve az önkormányzati tűzoltóságok időszakából rendelkezünk szakmai tapasztalatokkal és ismeretekkel, hogy a tűzvédelem oktatása mennyire hasznos az ifjúság számára, egyes intézmények esetében pedig saját tűzvédelmi helyzetük meghatározása szempontjából. A lakossági felvilágosítás a háztartási és családi tüzesetekkel kapcsolatban kiemelt fontosságú. Nem kell különösen magyarázni a Karácsony táján bekövetkező tömeges tüzesetek megelőzésének biztonsági jelentőségét. A tűzvédelem helyzete, műszaki mentések gyorsasága, szakszerűsége fontos összetevője a lakosság szubjektív közbiztonságérzetnek. A kerület helyzetéből adódóan kiemelt terület lehet a lakótelepek tűzvédelme, illetve a tűzoltó felvonulási útvonalak biztosítása, valamint a külterületeken a tarló és egyéb mezőgazdasági tüzesetek megelőzése, a kialakult tüzek gyors elfojtása.

Információ-átadás, ügyintézés, lakossági kommunikáció

A lakosság szubjektív közbiztonságérzetének tartalmi eleme a kommunikáció, visszacsatolás. Ha az észlelt problémát szakszerűen és empatikusan jegyzik fel, figyelve minden tartalmi és formai elemre, akkor a hatóságok iránti közbizalom erősödik. Természetesen ezt a megnyilvánuló bizalmat igen hamar el lehet veszíteni pontatlansággal, határidők meg nem tartásával, vagy intézkedés elmaradásával, esetleg a megtett intézkedés helytelen kommunikálásával. A legrosszabb, ha a bejelentő vagy észlelő nem kap visszajelzést a probléma megoldására tett kísérletekről, vagy eredményekről. Célszerű problémaorientáció szerint ügyfélszolgálatokat üzemeltetni vagy összevont ügyfélszolgálaton belül, differenciált szakértelmű ügykezelőket alkalmazni. A korszerű informatika eszköztárával, mind a panasz, bejelentés felvétel, mind a dokumentálás és továbbítás egyszerűen és hatékonyan megoldható. A probléma természetétől függően akár folyamatában, akár a végeredmény tekintetében szükséges az érintettek informálása. A lakossági kommunikáció többirányú lehet: az internetes felületeken, helyi újságban, időszaki kiadványokon keresztül. A lakossági szolgáltatást nyújtó szervezeteknél fontos az interakció, illetve az internetes bejelentő-felület. Adott esetben lakossági fórumokon, gyűléseken is lehetséges a párbeszéd kialakítása és folytatása. A kommunikáció fontos elemei lehetnek a civil szervezetek, főképp azok, amelyek speciális szakértelemmel rendelkeznek az adott témakörben.

A bűnmegelőzés új kontextusai

A Kormány 1744/2013. (X.17.) határozata részben új megközelítésbe helyezte a bűnmegelőzés kérdéskörét. A korábbi gyakorlatot több kérdésben felülvizsgálta és új prioritásokat is meghatározott. Ennek keretében az állami szervezetek szerepe nőtt, míg az önkormányzatok saját hatáskörben mérlegelhetik lehetőségeiket. Ezek keretén belül kell prioritásokat illetve lehetőségeket megállapítani. A bűnmegelőzési politikát a kriminálpolitika részeként határozza meg melyet a többi társadalompolitikával összhangban kell értelmezni és kialakítani.

Ennek részeként az önkormányzatok kiemelt figyelmet fordíthatnak a veszélyeztetett korosztályok biztonságának javítására. Programokat indíthatnak az idősek objektív és szubjektív biztonságérzetének növelésére, megerősítésére.

Közösségi tereket működtethetnek a fiatalkorúak részére, csökkentve ezzel az őket fenyegető veszélyeket.

Környezet és állatvédelmi járőröket működtethetnek, együttműködve az e szakterületeken működő civil szervezetekkel.

Önkormányzati rendszeret keretén belül működtethetnek térfelületei eszközöket, fixen telepített kamerák, mobil kamerarendszerek „érzékeny” területek megfigyelésére. (pl. illegális szemétkerítés stb.)

Más társadalompolitikával együttesen kezelve a kérdést, munkahelyteremtő projektek elindításával, egészségvédelmi projektek támogatásával csökkentheti a társadalmi feszültségeket, ezáltal javítva a szubjektív biztonságérzet feltételrendszerét.

„Közigazgatásunk racionalizálása nemcsak egyszeri munka, hanem állandó célt és speciális módszert igényel. Nem egyszerű empirikus reform, egypár bürokratikus tapasztalatnak vagy ötletnek bravúros érvényesítése, hanem a magyar állam szervezetének elvszerű vizsgálata és üzemének a tudomány eredményeit figyelembe vevő rendezése.”

(Magyary Zoltán)

„2.2.1. A hatékonyság fogalma

A hatékonyság fogalma sokféleképpen értelmezett elvárás. A Magyary Program hatékonyság fogalma kiemelt jelentőségű, hiszen nem csak a közigazgatás egészének, hanem az egyes szabályozásoknak, vagy éppen az egyes intézkedésnek elsőszámú fokmérője, azaz adott feladat és végrehajtásának módja mennyiben felel meg a Jó Állam elvárásának. A hatékonyság fogalmunk túlmutat a legtöbbször használt ár-érték arányon, és épít a Magyary Zoltán által alkalmazott (eredményesség, gazdaságosság) fogalom kibontásra, és azt fejleszti tovább hat, pontosan értelmezhető elemre.

- **Eredményes:** Eredményes egy feladat végrehajtása, ha a kitűzött feladat az elvárt mértékben teljesítésre kerül. Külön vizsgálendő kérdés e körben a formális és az érdemi teljesítés;
- **Gazdaságos:** A gazdaságosság már nem csak az elérendő eredményt, hanem az eredmény eléréséhez biztosított ráfordításokat is figyelembe veszi. Eszerint gazdaságos egy feladat-végrehajtás, ha az elért eredmények a tevékenységre fordított ráfordítások a tervezettek szerint alakulnak, vagy annál jobb az arány;
- **Hatásos:** A feladat-végrehajtás csak a legkritikább esetben kizárólag feladat tárgyára hat és a hatás időben szükségszerűen változhat, ennek megfelelően a hatékony feladat-végrehajtás esetén az időben, térben és a körülmények összességében nem idéz elő olyan változást, ami lerontja részben vagy egészben magát a feladatot, vagy az attól remélt eredményt (például egy intézkedés közvélemény általi fogadtatása, elutasítása, illetve aránytalan környezeti károk);

- Biztonságos (rugalmas): Ahhoz, hogy egy feladat valóban hatékonyan működjön, szükség van a megvalósítás tervezésére, ennek részeként modellezésére, melynek során a lehetséges több kimenet átgondolására, és az ennek megfelelő több végrehajtási mód megtervezésére kerülhet sor. Akadály esetén így további változatok alkalmazhatók rugalmasan, és biztosíthatóvá válik a teljesítés anélkül, hogy felesleges többlet erőforrásokat kellene készenlétben tartani;
- Felügyelhető: Az arra jogosult számára követhető és döntése szerint befolyásolható a folyamat. Ez a fogalmi elem magában foglalja a tevékenység átláthatóságának, uralásának és a számonkérhetőségének követelményét is.
- Alkalmazkodó (fejlődő): A tervezés mellett a visszacsatolás szerepe is fontos a folyamatban, hiszen a folyamatos fejlődés, a javítás csak ebben az esetben kivitelezhető. Az adott feladat végrehajtása egy nagyobb folyamat részeként nyeri el értelmét, értékét, így figyelembe kell venni, hogy ebben a összefüggésben milyen hozadéka van, milyen hasznos, új megoldást, tapasztalatot hoz. Ezzel a hatékonyság tovább növelhető. Sőt elvárás – éppen a versenyképesség okán –, hogy igazán az a feladat végrehajtási megoldás hatékony, amelyik fejlődésre képes, a lehetséges versengő megoldások közül a leggyorsabban, leghatékonyabban lehet jobbra tenni, ami az esetek többségében – hiszen a feladat-végrehajtás maga eszköz – nem jelent mást, mint az új viszonyokhoz történő optimális alkalmazkodást.”

MAGYARY ZOLTÁN
KÖZIGAZGATÁS-FEJLESZTÉSI PROGRAM
(MP 11.0)
A HAZA ÜDVÉRE ÉS A KÖZ SZOLGÁLATÁBAN
2011. JÚNIUS 10.
Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium

A Magyary program és az önkormányzati cselekvés kontextusa

A Magyary programban megfogalmazott hatékonysági kritériumok alkalmazása kézenfekvő, ha az önkormányzat cselekvési lehetőségeit vizsgáljuk a szubjektív biztonságérzet közterületi vetületeit tekintve. A hatékonyság kulcsfogalomnak tekinthető, ha a megteendő intézkedéseket nézzük. Gazdaságosan és hatásosan kell fellépni, ésszerűen allokálva az erőforrásokat a leginkább égető problémák megoldására. A biztonságosság és felügyelhetőség pedig garancia a megfelelő végrehajtásra és a szükséges társadalmi kontrollra, mely nélkülözhetetlen a közterületi rend a

közbiztonság e vetületének megteremtéséhez és tartós megőrzéséhez. A befektetés ugyanis akkor megtérülő és hatékony, ha az eredményeket kevesebb energiával és ráfordítással lehet megőrizni, tartóssá tenni. Ennek kulcsa, ha az adott közösség felismeri, hogy saját biztonságérzete és környezetének állapota összefüggésben van és saját maga is gondot fordít megővására.

A kerület földrajzi, közigazgatási jellemzői, kriminálgeográfiája:

A bűnözéskonfliktus városi zónái

Részben a szakirodalom, részben saját kutatásaink alapján, az építészeti megoldásokra is figyelemmel az alábbi zónák rajzolhatók le a bűnözési konfliktusban:

- Az angolszász kriminológia által is használt, az *elkövetés szempontjából vonzó területek (attracting areas)*. Ezekben nagy a zsákmányszerzés lehetősége, kisebb a kockázat, könnyebb a menekülés lehetősége.
- *Bűnözőket „kitermelő” területek (breeding areas)*, ahonnan a társadalmi depriváltság, a halmozottan hátrányos körülmények között fokozottabb az áldozattá válás mellett a bűnözői karrier indulásának lehetősége. Ilyenek lehetnek a nyomornegyedek, a lecsúszott iparvidékek. E kettő a tettesi mobilitás ismérveként komoly ismereteket halmozott fel.³
- A Newman-félevédhető *területek (defensible space)*, amelyek közel állnak az egyénhez, s ezek védelme okszerű kialakítással leginkább használhatja az építészeti bűnmegelőzés megállapításait. Itt érhető el a legnagyobb fokú biztonság, ezek szolgálhatnak leginkább a család és jellemfejlődés meghatározó színtereként.
- Jármű más aspektusból ehhez a *konfrontatív területek (confrontative areas)* elkülönülését sorolja, amelyek lehetnek egy-egy sportmérkőzés, vagy indulatokat kanalizáló (politikai) vagy más gyűlés helyszíne mellett azon területek is, ahol a különböző szociális helyzetű, más-más intelligenciájú városiak érintkezhetnek.⁴

Lakóterületek beépítési jellemzői és ezek általános biztonsági követelményei

- **Családi házas övezet**

³Korinek László említi: Schwind, H.-D.-Ahlborn, W.-Weiss, R.: Empirische Kriminalgeographie (Kriminalitätsatlas Bochum), Wiesbaden, 1978.

⁴ Közösség és rendészet Európában, a cyberkor hajnalán. Városi biztonság konferencia 2008. április 29-én előadás: dr. Jármű Tibor

Az utóbbi években tendencia, hogy a városlakók a zsúfolt belső területekről a külső családi, zöldövezeti részbe vándorolnak. Ezek általános jellemzői a

természet-közelség és kis népsűrűség (egy ingatlanon általában 1-2 család

osztózik). A biztonság fokozása tekintetében az önálló, az ún. iker- és

sorházak beépítés nem különbözik egymástól, mindegyikre alkalmazható az övezetre szabott szabályrendszer.

Közösségi kontroll

A házak homlokzatukkal mindig az adott utca felé néznek. A házak belseje és a birtokhatárig terjedő külső területek szintén a magánszférához tartoznak, mind a magánterülethez tartozik. Míg az épületek előtti, közvetlen járda és

egy parkoló gépkocsinyi szélesség az egész úttestből fél-nyilvános besorolást

kapott. Ez érdekes, mert felveti, hogy a kutyáját arra sétáltató embert, akár ott tartózkodásának jogosságáról is megkérdezhetik. Az úttest többi része nyilvános területnek számít.

Több országban nem létezik a hagyományosan vett kerítés a birtok utcafronti jelölésére, mint hazánkban. Magyarországon ez a terület is a magánterület része. A családi házak épületen belüli összes tere a magánszférához tartozó magánterület, az azt birtokló család (személyek) teljes fennhatósága alá

tartozik. A családi ház típusa, az önálló, iker- vagy sorház jellege nem

változtat a közösségi kontroll területeinek meghatározásában, hiszen azok egymástól jól elhatárolható módon (falakkal, kerítésekkel stb.) kerülnek elválasztásra a különböző családok között. Ezeknél az építményeknél nem a bentlakók által ellenőrizendő területeket kell kialakítani, hanem a szomszédok és az utcán közlekedők számára kell a kontrollt biztosítani.

Tipikus hiba ezekben az övezetekben a „kíváncsi tekintetek” elől elrejtő magas, tömör kerítés vagy a buja növényzet. Ezeknél az a baj, hogy az elkövető tökéletesen elrejtőzhet ezek oltalmában az ellenőrző tekintetek elől.

Magyarországon nem természetes a jelképes kerítés alkalmazása, amely inkább a kertben tartózkodó gyermekeket és házi állatokat védené a környezettől. Célszerű lenne ennek meghonosítása, mivel a közösségi kontroll szempontjából előnyösebbek. Olyan magasságúra kell ezeket megépíteni, hogy azokon a ház előtti terület kellően átlátható legyen. Ha már a magyar viszonyokhoz szeretnénk alkalmazkodni, akkor a magas, de

átlátható (pl.: ún. kard vagy cső) kerítést lehetne építeni és a kertben elhelyezett növényzetet is úgy lehetne kialakítani, hogy azok megfelelő rálátást biztosítsanak az ellenőrzés alá vont területekre. A kerítés védelmében élő sövényt vagy olyan növényeket kell telepíteni, amelyek az áthatolást megnehezítik vagy meggátolják.

Utcák, terek

A terület sajátossága, hogy aránylag kevés ember használja az ilyen terület közterületeit. Tipikusan az ott lakók, illetve az odalátogató személyek. Az átmenő forgalom általában kicsi. Tipikus hiba az ilyen beépítési szerkezet esetében az ún. sakktábla alakzat, azaz az egymásra merőleges és párhuzamos utcák sokasága. Ez kiváló lehetőséget ad a rosszindulatú „látogatók” számára a feltűnés nélküli terepszemlére, illetve egy esetleg nem kívánatos esemény bekövetkezésekor a menekülésre, ugyanis a területet számtalan útvonalon el lehet hagyni.

Alapvető szempont az ilyen területek átalakításánál, vagy újonnan kialakítandó lakónegyedeknél, hogy a védeni kívánt részre csak egy irányból lehessen behajtani és ugyanebből az irányból kihajtani. Ezt a területen az utcák zsákutcásításával, illetve egyirányúsításával lehet megoldani. Fontos szempont még az így kialakított utcákban a belső forgalom lassítása. Erre a célra az utcák kereszteződéseiben elhelyezett fekvőrendőrök alkalmazhatók.

Megvilágítás

A családi házas övezetben nagyon fontos a jó megvilágítás, hiszen alapvetően kevés ember használja a közlekedési útvonalakat, ezért szükséges, hogy az áthaladásra kiszemelt terület már messziről és jól belátható legyen. A zöldövezeti jelleg miatt a világítás és a növényzet (elsősorban a fák) összhangban kell, hogy legyenek, azaz a növényzet nem takarhatja el a világítótesteket, illetve nem gátolhatja a bevilágított területre szánt megvilágítást. A gyér forgalom ellenére is javasolt a kereszteződések eltérő színnel történő megvilágítása, már a fekvőrendőrök miatt is (ez veszélyforrás lehet egy gyorsabban közeledő jármű számára).

Tájékozódás

Ebben az övezetben a tájékozódás nem elsőrendű, mert kevés ember és általában az ott lakók használják. Ezért elegendő a közterületek elnevezését jól láthatóan feltüntetni, esetleg a terület határát, illetve a területről a gépjárművel történő kihajtás lehetőségét jelezni.

Növényzet

A növényzet kialakításánál el kell különíteni a közterületeken alkalmazandó elveket az építményen belüli, pontosabban az előkertre vonatkozó elvektől. A közterületi oldalon az alapvető magassági szabály alkalmazása a javasolt, és figyelembe kell venni a közvilágítás igényeit is.

Az előkertre vonatkozó elvek alapja, hogy az építmény utcára néző teljes homlokzatára az utcáról is akadálymentes rálátás valósuljon meg. Ezért csak olyan növényzet engedhető meg, amely ezt a feltételt biztosítja. A kerítés tekintetében előnyös az olyan térhatároló növények alkalmazása, de nem

csak helyettesítésre, hanem annak megerősítésére is, amelyek megnehezítik vagy meggátolják az áthatolást.

- **Társasházi övezet**

A társasházak jellege radikálisan megváltoztatta az épületek külső és belső képét. Az épületen belüli „forgalom” olyan közös területeken zajlik, amelyen

az ott élők osztoznak. Általában ilyen társasházban 6-12 család él. A

társasházakból álló lakónegyed a biztonság fokozása szempontjából talán a

legjobb kialakítást teszi lehetővé. Egy lépcsőházon kevés, általában 6-10

család osztozik, így a közösségi kontroll jól működhet.

Közösségi kontroll

A magánterület határa a lakások ajtajánál véget ér, illetve a földszinten lakóknál kiterjed a lakáshoz szintben kapcsolódó kiskertre. A folyosókon, a lépcsőházon, az előtéren és a házak által körbekerített belső területen (kivéve a már említett földszinti kiskerteket) az ott lakók osztoznak, így azok

fél-magánterületnek számítanak. Ugyanígy ebbe az övezetbe sorolható, a

házakat a járdával összekötő előkert, amely a ház bejáratához vezet. A

külvilág befolyása az épület előtti fél-nyilvános területen keresztül szűrődik

be az építmény belső világába. Míg az utca többi része nyilvános terület.

Az ilyen házaknál a belső, fél-magánterületen kialakított pihenő- és

játszóréssz kialakítása lehet érdekes. Itt el kell különíteni a kisgyermekek játszóterületét, a nagyobbak sportolásra is alkalmas területétől, illetve a zöld területeket (pihenő részeket) markánsan (növényzettel, sövényvel) el kell választani, de oly módon, hogy a közösségi kontroll megmaradjon a teljes belső térrészre. Ilyen övezetben a közös használatú térrészek (lépcsőházak, bejáratok) megfigyelhetőségét is meg kell teremteni (a már említett üvegfalú lépcsőház alkalmazásával). Fontos és érdekes lehetőség lehet a postaládák kihelyezése az utcafrontra és azok elválasztása az előtértől például egy üvegfalal.

Utcák, terek

Ebben az övezetben már számottevő mind a gyalogos, mind a gépjárműforgalom, hiszen nagyobb lélekszámmal kell számolni, és az átmenő forgalom is nagyobb lehet. Lehetőség szerint itt is fontos az átmenő forgalom kizárása, esetleg szabályozott terelése a terület egy jól meghatározott pontján keresztül. A lakóházakhoz vezető útvonalak esetében alkalmazható a családi házas övezetben is használt zsákutcásítás és az egyirányúsítás. Az épületek között, ha nincs egyéb, az építmények által közrezárt közösségi terület, akkor azt mindenféleképpen az építmények között, akár a közterületek átalakításával és a járműforgalom kizárásával megfelelő közösségi területeket kell kialakítani. Ez fokozza a természetes közösségi kontrollt.

Megvilágítás

A megvilágítás itt is, mint általában mindenhol, fontos velejárója a biztonság fokozásának. Itt azért is nagyon fontos, mert a közterületeket már sokkal nagyobb számú személy használja, mint a családi házas övezet esetében, ezért az idegenek kiszűrése nehéz. Emiatt az áldozattá válás elkerülése végett, ki kell tudni választani a biztonságos útvonalakat, amelyek megvilágítása elsőrendű feladat.

A nagyobb járműforgalom, illetve az átmenő forgalom által használt útvonalon a kereszteződéseket és elsősorban a gyalogátkelőhelyeket célszerű más, eltérő színnel megvilágítani, így hívva fel a figyelmet a veszélyes zónára.

Tájékozódás

A tájékozódásnak már komolyabb szerep juthat, hiszen ezen a területen nagyszámú ember tartózkodhat. Itt már megjelennek a közösségi élet egyéb formái, mint az üzletek, szórakozóhelyek stb. Ez az ott lakókon kívül távolabbról érkezőket is jelenthet, akik nem feltétlenül ismerik a környéket. Ezért az ő tájékoztatásukra nagyobb figyelmet kell fordítani.

Növényzet

Elsősorban a közterületek növényesítése lehet érdekes a biztonság fokozása szempontjából. Ugyanis az építmények által határolt belső terek már kevésbé jelentenek a külvilág felől fenyegetést, hiszen azok megközelítése számos ellenőrzött zónán való áthaladást előz meg (puffer területek). Természetesen itt sem lehet figyelmen kívül hagyni a közösségi kontroll igényeit, de itt inkább a pihenőövezetből a határoló építményekre, illetve azok puffer zónáira történő rálátást kell biztosítani.

Fontos, hogy az építményhez vezető fél-nyilvános területre történő rálátást

sem az épületből, sem a közterületek felől semmi nem zavarhatja.

- **Lakóparki övezet**

A lakóparkok tulajdonképpen a társasházi övezet speciális, de manapság egyre népszerűbb formái. Sajátosságuk, hogy ezek általában elkerített,

személyzettel, technikai eszközökkel felügyelt övezetek, és az oda történő bejutást is korlátozzák. Ez még jó is lehet, hiszen a biztonság fokozása szempontjából oly fontos területi darabolás itt megvalósul, bár nem az ideális méretben, ennek ellenére ez hamis biztonságképet kölcsönöz, mert az ott lakók a kerítésen belül hajlamosak a biztonságot, ezen belül a közösségi kontrollt „lazábban” venni.

Közösségi kontroll

A lakóparkok kérdésénél felmerül a természetes és mesterséges felügyelet arányának meghatározása. A közösségi kontroll elveszhet, ha az emberek túlértékelik a mesterséges eszközök használatát, ami szintén nem kívánatos. Természetesen az ilyen lakóparkokban is biztosítani kell a külső, nyilvános területek felől érkező kontrollt, mert „több szem többet lát” alapon, nagyobb hatáskörü lehet a bűnözés szempontjából. Ezért „kerítésen belül” alapvetően ugyanazokat az elveket kell érvényesíteni, mint a társasházi övezetben. Ez

azért is tanácsos, mert egy-egy ilyen lakóparkban több száz család is élhet,

és ez a szám már túl nagy a közösségi kontroll egészséges szintjének kialakításához. Ezt ezért az építmények szintjén kell elsősorban megoldani az ott tárgyalt eszközök segítségével.

A külvilágot elhatároló kerítés itt igazából „várfal” funkciót lát el, és ezen a területen elsősorban nem a külvilág kontrolljának kell érvényesülnie. Ezért ezekre vonatkozóan inkább esztétikai, mint biztonságnövelési céllal kell megoldásokat adni. Természetesen itt is célszerű az átláthatóságot biztosítani, de inkább a belülről a külvilág felé közlekedők számára, hogy időben fel tudják mérni a reájuk esetlegesen leselkedő veszélyeket.

Utcák, terek

A lakóparkok belső közterületei fél-magánterületnek minősülnek, hiszen

azokat kizárólag az ott lakók használják, ezért azok kialakításának rendje is ehhez igazodik, általában minimális gépjárműforgalommal. Itt is inkább az esztétikai szempontok érvényesülnek, bár egy nagy létszámú lakópark esetében a kialakításnál mindig figyelembe kell venni a közösségi kontroll igényeit is. A lakóparkok környezete már nem tartozik szorosan ezen beépítési forma biztonsági követelményeihez, ezért az általános szabályokat kell alkalmazni.

Megvilágítás

A zárt terület ellenére a belső terek megvilágítása ugyanolyan fontos, mint bármilyen más területé. Ugyanis az építmények között is leselkedhet veszély bárkire, ezért ott is nagyon fontos az útvonalak megfelelő kivilágítása és a sötét, megbújásra alkalmas zugok elkerülése, hiszen a kerítés nem lehet akadály a „elszánt” behatolónak.

Tájékoztató

A tájékoztatás a lakóparkon belül nem elsőrendű feladat, hiszen azt általában az ott lakók használják, akik vélhetően ismerik azt. Ez nem jelenti azt, hogy a tájékoztatást nélkülözni lehet, hiszen egy nagyobb kiterjedésű lakópark esetén az odalátogató vendégeknek útbaigazítást kell adni.

Növényzet

A növényzet kialakításánál a külvilággal határos kerítés mentén az általános magassági elvet kell követni a külvilágba történő biztonságos kilépés lehetősége miatt. A belső területek növényesítése már nem ennyire kötött, de értelemszerűen itt is kerülni kell a búvóhelyek kialakulását, illetve figyelembe kell venni a világítás kívánalmait.

• **Lakótelep**

A biztonság fokozása szempontjából a legnehezebben kezelhető terület. Ezt kell a legkevésbé bemutatni, hiszen a világ minden városában megtalálható. Ez több, szigetszerűen, egymáshoz nem túl messze épült többszintes, általában 10 emeletes magasházak tömbjét jelenti. Ezekben liftek működnek, amelyek kiváltják a lépcsők használatát. Akár több is működhet egy ilyen házban, annak magasságától és a benne lakók számától függően. Egy ilyen

építményben nem ritka a 600-700 főt megközelítő, illetve azt meghaladó

létszám sem, amely végeredményben a közösségi kontroll lenullázódását jelenti. A lakótelepek átalakítása azért is szinte megoldhatatlan feladat, mert általában szociálisan nehezebb helyzetben élők lakják, ezért az esetleges átalakítás anyagi vagy tulajdoni érdekekbe ütközhet. Ugyanakkor akár egy energetikai felújításba is érdemes lehet beépíteni a biztonságfokozó elemeket.

Közösségi kontroll

Az épületekben csak a lakások jelentik a magánterületet. Mivel nagyszámú

ember használja a belső területeket, ezek fél-nyilvános, de inkább nyilvános

területet jelentenek, amit az is erősít, hogy az épület nem rendelkezik az

építmény előtti, az utcához illeszkedő fél-nyilvános területtel, hanem az

épületből kilépve egyből az utca forgatagába csöppenünk. Hagyományos lakótelepek sem kivételek ez alól, hiszen azokat is közterület veszi körül, amely rögtön az épületet határoló falnál kezdődik. Mivel az épületek közötti

tér senkihez sem tartozik és egyetlen épülethez sem köthető, így az is nyilvános terület része. A közösségi kontroll megvalósítása ezeknél az építményeknél a legnehezebb. Elsődleges cél a hiányzó átmeneti területek kialakítása. Nagyon jól szolgálja a bűnmegelőzési célokat az, ha a lakóházak

egy csoportját körbekerítik, mert így a nyilvános területek fél-magánterületté

minősülnek. Általában a lakótelepi házaknak több be- és kijárata van,

amelyek még jobban gyengítik a közösségi kontroll hatását. Ezért az elkerítések oly módon kell megvalósítani, hogy az épületet a nyilvános terület felől csak egy bejáraton lehessen megközelíteni, illetve csak egy kijáraton, célszerűen ugyanazon, ahol bejött, elhagyni. Ezeken a helyeken ún. puffer zónákat kell kialakítani, amelyek jelképes vagy fizikai akadályokat jelentenek, de egyértelműen jelölik a nyilvános terület határát, és ezeken túllépve az ott tartózkodást már igazolni kell. A kerítés kialakításánál célszerű figyelembe venni a nyilvános területek felől érkező természetes kontrollt is, amely például a közbiztonságot felügyelő járőröknek nyújthat nagy segítséget.

Utcák, terek

A lakótelepek a nagy lélekszám miatt meglehetősen zsúfolt, komoly járműforgalommal terhelt területek. Ennek a csökkentése fontos szempont, de lehetőség szerint optimalizálni kell, mert a forgalomcsökkentési technikák állandó zsúfoltságot okoznának a közlekedésben, ami komoly stresszhelyzet és nem a biztonság érzetének növelésével jár. Ezért inkább a lakótelepeket

belső részekre kell osztani, ahová elosztottan lehet a jármű- és

gyalogosforgalmat irányítani. Ki kell jelölni egy vagy több nagy áteresztő képességű, lehetőség szerint a lakótelep szélén húzódó útvonalat, amely az egyes belső részekre osztaná el a forgalmat. A belső részekben már alkalmazni lehet azokat a forgalomcsökkentő módszereket, mint a családi házas övezetnél.

A szigetszerűen elhelyezkedő tömbök között kell kialakítani a közösségi élet egyéb (szórakozási, üzleti, közszolgáltatási stb.) területeit, amelyek lehetőleg a járműforgalom elől teljesen vagy ideiglenes elzártak, ezzel visszaszerezve az ellenőrzést az utca felett, így javítva a közösségi kontrollt.

Megvilágítás

A lakótelepek esetében sem elhanyagolható a megfelelő megvilágítás. A társasházas övezetnél hatványozottan megnövekszik a területet használók száma, így a konfliktusok elkerülése érdekében nagyon fontos a biztonsággal

bejárható útvonalak kiválasztása. Ez a megfelelő világítás nélkül elképzelhetetlen.

Tájékozódás

A tájékozódás és a tájékoztatás ezen a területen a legfontosabb. Itt már nem csak a területen történő közlekedést elősegítő információs elemekre, hanem akár az építmények egyedi azonosítására, egymástól történő megkülönböztetésére és elkülönítésére is gondolni kell. Nagyon fontos, hogy egy ilyen terület tömegközlekedése is sokrétű. Ennek jelzését egyértelműen kell megvalósítani és könnyebbé tenni, mind az odaérkezők, mind az onnan eltávozni szándékozók számára.

Kiemelten fontos, hogy a tájékoztatásnak fogyatékkal élő embertársaink igényeihez is igazodnia kell. Ez nem csak az általános érvényű tájékoztatásra, de például a közlekedési csomópontok vagy a közösségi élet minden területére ki kell, hogy terjedjen.

Növényzet

A növényzet ezen a területen elsősorban a „betonrengeteg” sivárságát hivatott ellensúlyozni. Ezért a lakótelepeken nem általános a zöldövezeti részekre oly jellemző fás, ligetes kialakítás. Természetesen a lakótelepeken is található pihenésre, sportolásra, egyéb, szabadidő eltöltésére alkalmas zöld területeket, de ezek alapvetően elkülönült, a

lakótelepek egy-egy pontjára koncentrálódó részek. Azonban a lakótelepek

növényzeténél is figyelembe kell venni a magassági szabályt, természetesen nem csak az építmények közvetlen közelében, hanem a szeparált rekreációt szolgáló területeknél is.

A közösségi kontroll fokozását elősegítő, akár jelképes területi elhatárolások esetében célszerű alkalmazni áthatolást gátló növényeket, így is enyhítve a szűrkeséget.

• **Belvárosi vagy városközponti övezet**

Ez az övezet jellemzően az európai nagyvárosok belső, legrégebbi magjában található. Évszázadok alatt nyerték el mai szerkezetüket, ezáltal épületeik is

különböző korok lenyomatát őrzik. Ezek a városközpontok jellemzően 3-6

emeletes bérházakból állnak, amelyek szorosan egymás és közvetlenül a járda mellé épültek. Zöld területtel és előkerttel nem rendelkeznek. Jellemzőjük a gangos belső kiképzés, a fő és ún. cselédlépcsőház, a lift. Általában belső, a többi építménytől magas kőfallal elválasztott, többnyire

szilárd burkolattal ellátott belső udvarral rendelkeznek. Rendszerint 20-25, emeletenként 4-5 család lakja. Az itt élők a városrész értékétől függően különböző szociális helyzetűek.

Közösségi kontroll

A magánterület itt is a lakásokra korlátozódik. A közös használatú területek (pl. a lift, a lépcsők, a gang, a belső udvar) fél-magánterületnek számítanak, hiszen ezeken általában kevés ember osztozik.

A tömb nem rendelkezik fél-nyilvános területtel, mert az épület kapuján kilépve az utcán találjuk magunkat, ami már nyilvános területnek számít. Az épületek előtt nem alakítható ki a családi házas vagy a társasházás övezethez hasonló fél-nyilvános övezet, mert azt túl sok ember használja, így

a közösségi kontroll semmilyen formája sem tudna érvényesülni.

A közösségi kontroll az építményen belül alakítható ki csak, ennek előfeltétele a külvilágtól való „hermetikus” elválasztás (pl. csak a lakók által nyitható bejárati kapu).

Utcák, terek

A belvárosok kialakult utcarendszere sajnos nem a biztonság növelésének támasza. Számos európai város rendelkezik ún. óvárosi résszel, amelyek általános jellemzői a szűk, sikátorszerű, zezugos utcácskák. Ezek átalakítása nem megoldható. Azonban az esetleges gépjárműforgalom kizárásával és a közösségi élet visszatérésével növelhető lehetne a közösségi kontroll.

A terület többi utcáján is alkalmazható lehet a forgalom lassítása, egyirányúsítása. Kulcsfontosságú, hogy az utcákra visszatérjen az élet. Általános eljárás inkább a hatósági, mint közösségi kontroll növelése érdekében a térfigyelő rendszerek alkalmazása.

Megvilágítás

A belvárosi területek, mint általában a turisták által is gyakran látogatott térségek, megfelelően vannak megvilágítva. A növényzet, mivel nemigen van, nem gátja a fény terjedésének, de az ún. városi parkok megvilágításnak tervezésekor már figyelembe kell venni a növényzet és a világítás kapcsolatát is. Ezekben a városrészekben inkább a forgalmas kereszteződéseknel, gyalogátkelőhelyeknél indokolt az eltérő, a veszélyes zónára figyelmeztető színű világítás.

Tájékozódás

A belvárosi területek átmenő, illetve turisztikai forgalma jelentősebb az ott lakók által előidézett számnál. Ezért a tájékoztatásra komoly hangsúlyt kell fektetni. Itt fontos szempont a fogyatékkal élő embertársainkat segítő eszközök alkalmazása.

Növényzet

Ezek a városrészek, a városi parkok kivételével, még sivárabb képet nyújtanak, mint a lakótelepek. Általában a főbb és városképi szempontból értékesebb utak mentén stressz tűrő fákkal találkozunk, amelyek méretüknél fogva nem befolyásolják a területre való rálátást.

Cserjeszint egyáltalán nem jellemző ezeken a területeken, így itt a magassági szabály nem érvényesülhet.⁵

A kerület története, földrajzi jellemzői

A jelenlegi kerület és környéke a történelmi Pest városától északra, a Pesti-síkságon terül el, amelyet a földtörténet egy jelentős korszakán át a Pannon tenger borított. Ennek üledékeire telepedett rá a - valaha keletebbre folyó - ős-Duna néhol 200 méter vastagságot is elérő hordaléka. A Dunába ömlő patakok mentén elhelyezkedő magasabb térszintek a mocsaras környezetből kiemelkedve alkalmas települési helyként jöttek számításba a történelem folyamán. Palota falu is egy ilyen magasabb dombhátra települt a Szilas-patak mentén. A tágabb környezetben a középkorban hat faluról van tudomásunk. Ezek az árpádkori települések a részben XIII. századi tatár pusztítás után, részben a következő két évszázad során elnéptelenedtek. A Nyír, később Palota nevű falu 1200 körül épült templomának romjai, az 1735-ben felépített Kossuth utcai római katolikus műemléktemplom alapjainak részét képezik. Mellette egy XIV-XVII. századi temetőt is sikerült feltárni. A falu első ismert birtokosa a "budai polgár" Lóránd ispán, az 1347-ben választott budai bíró. Családja a XV. századig birtokolja Palotát, majd 1638-tól az Újfalussyaké lesz. A török kiűzéséért folyó háború és a Rákóczi-szabadságharc viszontagságai során Palota többször is elnéptelenedett, de mindig újra benépesült. 1749-től a galánthai Fekete család tulajdona lesz a terület, majd elszegényedésük után, a XIX. század elejétől a Károlyi családé.

⁵felhasznált dokumentum: Biztonságos város Kézikönyv a városi bűnmegelőzés lehetőségeiről (BM – 2011.)

Pest városának közelségét kihasználva az 1730-as évektől kezdve virágzó kertkultúra bontakozott ki Palotán. Palotai birtokából gróf Károlyi István 1831-től 65 hold területet adott bérbe pesti polgároknak, akik nyaralókat, vincellérházakat és serfőzőket építettek. Ezen a területen alakult meg később Újpest. Palotának újabb fellendülést az 1846-ban átadott Pest-Vác vasútvonal hozott. A település vasútállomása mellett "frissítő- és mulatóhely" épült társalgási és biliárdteremmel. A már Rákos-Palotának nevezett községet a vasút kedvelt kiránduló- és nyaralóhellyé tette. Gyönyörű villák épültek a sínek mindkét oldalán.

A gazdagodás forrásául szolgáló zöldségtermelésnek az is kedvezett, hogy 1872-től, a lóvasút kapcsolta össze a falut a fővárossal, amely a piacozást megkönnyítette. Rákospalota községi vezetésének hosszú ideig a jómódú gazdaréteg volt a meghatározó eleme.

Az 1890-es évektől kezdődően jelentős számú polgári- és munkáselem települ a községbe. A település fejlődésébe nagy lendületet hoz a MÁV Nyugati főműhelyének kitelepítése 1905-ben. Jelentősen megváltozik a helyi társadalom összetétele, fokozatosan kisebbségbe szorul a termelő őslakosság. A polgárság és a gazdák szervezetei - Rákospalotai Kaszinó, Társaskör, Függetlenségi Kör, stb. - mellett hamarosan kiépülnek a beköltöző iparos-munkás rétegek szervezetei is, a Munkáskaszinó és a szociáldemokrata irányultságú Petőfi Asztaltársaság. Az egyházak nagy templomokat építettek és szociális kölcsönügyletekbe fektették pénzüket.

A falutól viszonylag távol eső községi földeket - Széchenyitelep néven - 1897-ben kezdték el parcellázni. Ebből a településrészről jött létre Pestújhely, amely 1909-ben lett önálló község. A sajátos arculatú típusépületekből álló MÁV-telep is az 1900-as évek elején épült ki.

Pestújhely kiválása után tűzték ki célul Rákospalota várossá alakulását, amelyet végül 1923. június 20-án engedélyezett a Belügyminisztérium. **Rákospalotát és Pestújhelyet 1950. január elsején - a környező 21 településsel együtt - a kialakuló Nagy-Budapesthez csatolták, létrehozva belőlük a főváros XV. kerületét.**

A kerület életében hatalmas változást hozott a rákospalotai területen 1968-tól felépült óriás lakótelep, Újpalota. A telep fénykorában a mintegy 16 ezer lakásban 60 ezren éltek. Ez a szám 1990-re 45 ezerre csökkent. Ekkor Rákospalotán közel 50 ezren, Pestújhelyen pedig közel hétezer laktak.

A kerület a főváros északkeleti városkapuja. Az M3-as autópálya bevezető szakasza, a közeljövőben megépülő M0-ás észak-északkeleti vonala, a 2-es főút városi becsatlakozása vonzóvá tette a kerületet a kereskedelmi nagyberuházások számára. Megépült a Pólus Center (akkor Közép-Kelet-

Európa legnagyobb bevásárlóközpontja) a Metro, Praktiker, Guliver és számos autót forgalmazó cég (Opel, Skoda, Mazda, Fiat), majd 2003-ban átadták az Ázsia Központ két fő épületét. Így az idetelepült áruházak, üzletek a "kereskedelem kerületévé" változtatták a főváros XV. kerületét.

Ipari területek:

- Késmárk utcai iparterület (Lócsevár- Körvasútsor - Rákospalotai határút - Szentmihályi út)
- Északi Iparterület (Mogyoród út- Régi főti út- 2/b út- Dunakeszi összekötő út -Sípos út- Székely Elek út-Szántó föld út- Kosd út- Mogyoród út

Nagyobb kereskedelmi területek:

- M3 autópálya melletti terület (Metro, Praktiker, Guliver, Scania, Opel) Mogyoród út-Felsőkert út között)
- Szentmihályi úti terület (Pólus Center, Ázsia Center, Skoda, Mazda, Fiat Temető-Szilaspatak, Irinyi puszta, Szentmihály u.)

Kisebb kereskedelmi térségek:

- Rákos út mentén a Dugonics u.—Arany János u. között a piaccal
- Páskomliget-Nyírpalota utca csomópont a piaccal
- Kolozsvár utca-Rákospalotai körvasútsor a piaccal
- Pázmány P.-Bácska-Fő út térsége a piaccal

Demográfiai mutatók és lakásállomány⁶

⁶Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Gazdasági- és Társadalom-, Környezet- és Területfejlesztési Programja 2015-2020.

Budapest Főváros XV. kerület állandó lakosság száma évenként korcsoportok szerinti bontásban (fő)				
Kor/korcsoport	2011.	2012.	2013.	2014.*
0-3 év gyermek	2 540	2 531	2 457	2 481
4-6 év fiatalkorú	2 015	2 063	2 030	1 950
7-14 év fiatalkorú	5 137	5 076	5 123	5 135
15-18 év fiatal	3 198	3 005	2 867	2 648
0-18 éves össz.	12 890	12 675	12 477	12 214
19-60 év felnőtt	48 325	48 075	47 759	46 185
60 felett	19 657	19 798	20 031	20 516
összesen	80 872	80 548	80 267	78 915

* előzetes adat a Közigazgatási és Ügyfélszolgálati Főosztály közlése alapján

Önkormányzati tulajdonú lakásállomány (db)										
építési technológia szerint	panel	hagyományos								összesen:
	1289	837								2126
komfortfokozat szerint	összkomf.	komfortos	félkomf.	komfort nélk.	szükséglakás					összesen:
	1347	494	121	161	3					2126
szobaszám szerint	1 szoba	1+félszoba	1+2 félszoba	2 szoba	2+félszoba	2+2 félsz.	3 szoba	3+félszoba		összesen:
	710	603	228	297	180	20	75	13		2126

7

Demográfia – az idősök helyzete a kerületben

A XV. kerület öregedési mutatói⁸

A XV. kerület területét és lakosság számát tekintve a közepesen nagy kerületek közé sorolható, népsűrűsége inkább alacsony. A kerületi öregedési index⁹ 2012-ben 158,4% volt, amely átlagon felüli mértéket mutat. (Magyarország öregedési indexe 2012-ben 116,6 % volt).

⁷ Uo.

⁸ Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Idősügyi és Idősellátási Koncepció 2013-2018

⁹ Az öregedési index azt jelzi, hogy 100 fő 14 év alattira mennyi 65 éven felüli jut. Ez az index megmutatja, hogy az adott település népességére mi a jellemző: amennyiben 100 alatti az index, akkor túlsúlyban vannak a 14 év alattiak, vagyis fiatalos népességszerkezet. Ha az index 100 felett van, akkor a 65 év felettiiek vannak többen, a település előregedő

Budapest XV. kerületében élő lakosság kor szerinti megoszlása

Népesség életkora	Nő (fő)	Férfi (fő)	Összesen (fő)
100+	18	2	20
95-99	57	12	69
90-94	307	106	413
80-89	2 305	964	3 269
70-79	4 399	2 622	7 021
60-69	6 097	4 141	10 238
19-59	24 023	22 859	46 882
0-18	6 175	6 486	12 661
Teljes népesség	43 381	37 192	80 573

Forrás: Bp. Föv. XV. kerületi Kormányhivatal - 2013. 08.31-i állapot.

Budapest XV. kerületében lévő egyszemélyes háztartások száma

Egyszemélyes háztartások száma életkor szerint	Nő (fő)	Férfi (fő)	Összesen (fő)
65-70	2942	2063	5005
71-75	2385	1453	3838
76-80	1828	1010	2838
80 felett	841	414	1255

Forrás: KSH Népszámlálás 2011 (Területi adatok/Háztartások száma, ebből egyedülálló:12936 fő)

A demográfiai adatokból látható a **lakosság elöregedése**, így várhatóan nő az igény az idősek önálló életvitelét segítő szolgáltatások iránt. Az egyedül élő idősek aránya kb. 65%.

A három kerületrész közül a „fiatal” **Újpalota** lakossága nemcsak fogyóban, hanem elöregedőben is van, nemcsak „hozzáöregedett” Rákospalotához, hanem kicsit le is hagyta. Legnagyobb arányban idős emberek **Pestújhelyen** élnek, de a kerület népességéhez viszonyított létszámuk viszonylag csekély. Tehát miközben a kerület lakosságának száma folyamatosan csökken, a 60 éven felüliek aránya permanensen nő az összlakosságon belül. Külön említést érdemel az újpalotai lakótelep demográfiai jellemzői. Rendkívül magas az időskorúak száma, az egyszemélyes háztartások, az egyszülős családok aránya, valamint azoké a családoké ahol egy kereső sincsen.

Időskorúak áldozatvédelme

A népszámlálási adatok szerint ma Magyarországon minden 5. ember időskorúnak számít, vagyis betöltötte a 60. életévét. Az előrehaladott korban lévők életkori, fizikai, mentális sajátosságaikból, és a társadalomban betöltött szerepükénél fogva az átlagnál sérülékenyebbek,

kiszolgáltatottabbak. Egészségi állapotuk, sokszor magányos, elszigetelt életmódjuk és anyagi lehetőségeik miatt ugyanakkor kevésbé képesek a bűncselekmények elleni védekezésre.

A bűnügyi statisztikai adatok alapján évről évre emelkedő tendenciát mutat a **szépkorúak sérelmére elkövetett bűncselekmények** száma. Évente a sértettek 1/5-e, körülbelül 40-50 ezer időszerű válik bűncselekmény áldozatává.

Az idős emberek elsősorban vagyon elleni bűncselekmények, ezen belül lopások (trükkös, besurranásos, betöréses lopások, zsebtolvajlás) továbbá csalások és rablások sértettjeivé válnak.

A sérelmükre elkövetett bűncselekmények esetén az elkövetők gyakran segítőkészségüket, hiszékenységüket használják ki ahhoz, hogy lakásukba, házukba különböző trükkökkel bejussanak és onnan elsősorban készpénzt, takarékbetétkönyvet, ékszert tulajdonítsanak el. A szépkorúak nagyon sok esetben a részükről természetesen felmerülő segítségnyújtás következtében válnak áldozattá. Viszonylag könnyen kötnek ismeretséget, túlzott bizalommal fordulnak az idegenek felé, ezért az elkövetők nagyobb nehézség nélkül férkőzhetnek közelükbe.

A **bűnözéstől való félelem** – akár valóságon alapuló, akár képzelt – a lakosságot érzékenyen érinti. A biztonságérzet hiánya, a bűnözéstől és az **áldozattá válástól való félelem** sok állampolgárt kísért, különösen az idős embereket, illetve a társadalom sebezhetőbb tagjait, azonban nem feltétlenül a bűnözés legsúlyosabb formái azok, amelyek az aggodalmat kiváltják. Ezért fontos, hogy az önkormányzat:

- hatékony eszközöket alkalmazzon a bűnözéstől való félelem mérséklésére, például az áldozatvédelem intézményes támogatásával a helyi lakosok bizalmát növeli,
- ösztönözni kell a médiát, különösképpen a helyi sajtót, hogy vegyen részt a bűnmegelőzésben.

Budapest XV. kerület városszerkezetének jelenlegi funkciói, kriminálgeográfiai összefüggések

A XV. kerület szerkezeti felépítése - utalva a peremkerület fejlődési lépéseire - változatos. Megtalálható a mezőgazdasági terület, az erdő, ipari terület, kertvárosi rész és az ipari technológiával létesült sűrűn lakott lakótelepi terület is. A kerület területe közel 27 km². Úthálózata a belterületi

utakatekintve 98 %-ban szilárd burkolattal ellátott, közművekkel szinte teljes egészében lefedett. A belterületi zöldfelület nagysága 1,3 km².¹⁰

A XV. kerület **három városrészből** áll:

- az ősi Rákospalota,
- a fiatal Pestújhely és
- a modern Újpalota alkotja.

A településrész és a városrész valójában ugyanazt jelentik, nincs különbség ezek között, általában városrészként a nagyobb területi egységeket emlegetjük, a köztudatban is ezeknek a neve terjedt el jobban. Önkormányzati rendeletekben előszeretettel használják a városrész kifejezést a nagyobb, településrészt a kisebb egységek jelzésére, használatos ugyanakkor az "arculati egység" név is egyik-másik negyedek esetében.

Hivatalos városrészi címe csak kerület három nagy alkotóelemének, Rákospalotának, Pestújhelynek és Újpalotának van: ezeknek a neve kerülhet fel az utcátáblákra. Ezekben belül azonban vannak kisebb városrészi egységek, amiket különböző szempontból el lehet különíteni.

Rákospalota mintegy 800 éves település, melynek 1931-ig határát még a Duna mosta: Újpest ugyan már létezett, de a mai Megyer és Káposztásmegyer Rákospalotához tartozott (grófi birtokként). Ez a hatalmas terület azonban 1931-ben Újpesthez került. A villanegyedként ismert, ma Újpesthez tartozó, a Vécsey utca vonalában elterülő terület 1929-ben került át a mai IV. kerülethez, Istvántelek pedig 1950-ben. Pestújhely 1909-10-ben vált le anyatelepüléséről tehát mondhatni, hogy csekély ötven esztendő leforgása alatt igen érzékeny területi veszteségeket volt kénytelen elkönyvelni Rákospalota.

Rákospalota városrész mai határai: a főváros határa a Váci vasútvonaltól - Rákospalotai határút - Szentmihályi út -Bánkút utca - Mézeskalács tér - Órjárt utca - Adria utca - Árvavár utca - Rákospalotai körvasút sor - a MÁV váci vasútvonala a főváros határáig.

Pestújhely határai adottak voltak, az 1880-as években Széchenyi-telep néven létrejött városrész határaival sokáig azonosnak tekinthetők. Pestújhely

¹⁰Budapest Főváros XV. kerület Középtávú Fejlesztési Koncepciója, 2012.

1909-10-ben levált Rákospalotától, és önálló településként működött. A település északi határvonala a mai Szerencs utcánál húzódott, illetve egyetlen saroknyi hosszban a mai Antalfa-Petrence (korábban Gömör-Zombor) utcák is idetartoztak - a fenti térképen is jól kivehető ez a kidudorodás. 1947-ben azonban a mai Szerencs utca és Gazdálkodó út közti területet sikerült megszerezni Rákospalotától, ezért északra a községhatár kitolódott, és ezt a határvonalat vették figyelembe Nagy-Budapest 1950-es létrehozásakor is.

A kerület déli részén helyezkedik el. Alapvetően merőleges úthálózattal rendelkezik, amely egyik legfontosabb tengelye az észak-déli irányú Pestújhelyi út, valamint az erre az útra merőleges Apolló és Szerencs utca. A kerületrész keleti határát a forgalmas Drégelyvár utca alkotja, amely egyben Újpalota 10 emeletes lakótelepének is a kezdete. A kerületrész egyik legjelentősebb városszerkezeti eleme a Pestújhelyi útra fűzött térrendszer, amely délről észak felé haladva a Pestújhelyi tér, a Sztárai M. tér és a Templom tér alkot. Az út tengelye egyenes nekifut a Templom téri katolikus templomnak.

A terület három jól elkülöníthető egységre tagozódik:

- Észak-Pesti Kórház területe
- Mézeskalács tér és környéke
- Kertvárosi terület

Pestújhely határai: Gazdálkodó utca (a Bánkút utcától) - Pörge utca délkeleti oldalán fekvő telkek délkeleti oldalát összekötő vonal - Szerencs utca - Hősök útja - Madách utca - Drégelyvár utca - Rákospalotai körvasút sor - Árvavár utca - Adria utca - Órjázat utca - Mézeskalács tér - Bánkút utca.

Kevesen tudják, hogy **Újpalota** nem csak a lakótelepet jelenti, hanem a tőle keletre, Rákosszentmihály felé terjedő ipari zónát, vagyis a Késmárk utca környékét és a felette húzódó erdős, beépítetlen területet is. Ez azonban nem mindig volt így, a lakótelep megépítése előtt ez a rész bizonyosan Rákospalotához tartozott. Ezt bizonyítja, hogy Pestújhely (illetve akkori nevén: Széchenyi-telep) kiválásakor elég pontosan meghatározták a két település határait, és Rákospalota a déli - a körvasút által határolt - rész kivételével körülvette az új községet. A rendszerváltás után a helyi önkormányzat és a főváros is rendeletben, határozatban többször körülírta az egyes városrészek határait.

Hogy pontosan mikor került át Újpalotához a Késmárk utcai ipari övezet, nem tudni, de az biztos, hogy a főváros 1990-es határozatában már így szerepelt, a 2008-as kerületi városrendezési rendelet pedig nem csak az újpalotai lakótelepet és a Késmárk utcai munkahelyi területet, hanem a Szentmihályi úti lakóparkot is az Újpalota városrészhez sorolja, és mint településrészt említi.

Újpalota lakótelep

A telep építése a század hatvanas éveinek végén kezdődött meg és a hetvenes évek közepére fejeződött be. Az úthálózat egyharmadát szilárd burkolattal látták el, és kiépítették a gyalogosforgalmat elősegítő járdahálózatot is. A lakásokban mintegy 60 ezren laktak, ugyanakkor az embertömeg ellátását segítő több beruházás váratott magára, így például az áruházak, mozik, színházak, éttermek sem nyíltak. A kor a vallási élet igényeit figyelmen kívül hagyta, templomok sem épültek.

Újpalota kertváros

A kerület keleti részén jelenleg beépítetlen terület található, amelyre lakóterületet és jelentős zöldfelületű intézményt terveztek. A területen nagyfeszültségű távvezeték halad keresztül, amelyet a tervezés során figyelembe kell venni.

Újpalota, ipari park

Közlekedés szempontjából kedvező pozíciójú a logisztikai és gazdasági terület, hiszen a Rákospalotai Körvasút, a Késmárk utca és a Drégelyvári utca határolja. Az elképzelésekben az M0 nyomvonala a Szentmihályi útba kapcsolódik, majd a tervek szerint az M3-asba csatlakozik a Szilaslakótelepen keresztül.

A terület déli oldalán lévő vasút is előnyös helyzetű a szállítás szempontjából.

Újpalota városrész határai: Szentmihályi út (a Bánkút utcától) - Rákospalotai határút - Vezseny utca - Rákospalotai körvasút sor - Drégelyvár utca - Madách utca - Hősök útja - Szerencs utca - Pörge utca délkeleti oldalán fekvő telkek délkeleti oldalát összekötő vonal - Gazdálkodó út - Bánkút utca.

Egyéb klasszikus településrészek:

Sódergödör, ill. Kisfalu Mikor Rákospalota bővülni kezdett, az 1880-as években Ófalutól délre is elkezdtek a zsellérek (szegényparasztok) építkezni - ezt a részt kezdetben Kisfalunak hívták. Az ott lakók igen kicsi, alig 180 négyzetméteres telkeken vessző, vagy nádfonatra tapasztott vályogból építették zsúpfedeleles apró házaikat. Meglehetősen zsúfolt városnegyed volt, a mai Régi tér környéke őrizte meg leginkább a hangulatát. Kisfalu Buza szerint a mai Illyés Gyula (ex-Szőcs Áron) utca - Rákos út - Palánk utca - Palotás utca által határolt területen feküdt. 1898-ban a képviselőtestület a hagyományosan rossz minőségű utak állapotjavítását határozta el, s megbízott egy iparost sóderrel való útjavítási munkára. Az iparos ügyesen a Kisfalu területéről kezdte el bányászni a sódert, s mindjárt egy szakadéknyi lyukat alakított ki. Lett is skandallum a dologból, hiszen Rákospalota pénzéért Rákospalotáról, ingyen szerzett alapanyagból javultak az utak, s noha rögtön elhatározták, hogy a gödröt betemetik, erre sokáig várni kellett, sőt, később, újabb útjavításokhoz is innen bányászták a követ. Innen a Sódergödör név.

Noha Kisfalu/Sódergödör Újfalú része, mindig is külön tartották számon: beépítettsége, története és legendája egyaránt elkülönítette a település többi

részétől.

Újfalu, vagy **Palotaújfalu**. Eredetileg csak az Ófalutól délre elterülő, a váci vasútvonal és a Rákos út közé eső hosszú, keskeny városrész neve volt ez, de érdekes megfigyelni térképről térképre, hogy az elnevezés hogy vándorol Rákospalota rajzolatán le-föl. Úgy tűnik, tulajdonképpen minden nevezhető Újfalunak, ami a XIX.-XX. században épült és a régi Rákospalota határain belül van. Újfalu az 1880-as években kezdett kiépülni a fentebb említett Kisfalu vagy Sódergödör létrejöttével. **A klasszikus újfalui részt** a mai Illyés Gyula (ex-Szócs Áron) utca - Rákos út - Taksony sor - Pázmány Péter utca, illetve a vasútvonal által körbezárt részre kell elképzelni. De előfordul, hogy Újfaluként tüntetik fel a Régi Fóti úttól keletre, a Szentmihályi úttól északra elhelyezkedő utcákat is.

Löffler Ferenc építési vállalkozó nevének emlékét őrzi a **Löffler-telep** elnevezés. A Szilas-patakon túl elterülő negyed első lakói olajgyárimunkások voltak, beépítettsége pedig változatos. Tornácos házakkal kezdődött - a régi, paraszti Palotát idézve -, majd egyszerűbb, családi házak épültek ide, Rákospalota lakott területét észak felé kiterjesztve. Löffler tevékenysége jórészt abban merült ki, hogy egyben vásárolta meg a területet, majd parcellázás után - haszonnal - telkenként értékesítette. Ez a terület at 1930-as évekre épült ki. Kis keveredésre adhat okot, hogy egyik utcáját arról az id. Benkő Istvánról nevezték el, aki jóval lentebb egy másik telepnek is nevet adott. Van tehát egy Benkő-telep és van egy Löffler-telepi Benkő utca is.

A **Benkő-telep** telkeit az 1910-es évek elején parcellázták. A terület a községé volt - miután felvásárolták különböző tulajdonosoktól. A világháború végére épült be a terület, melynek telkeit olcsón mérték, szerényebb egzisztenciák számára. Hogy pontosan mikor nevezték el Benkő-telepnek, nem derült ki a forrásokból: a református lelkész 1920-ban hunyt el, a telep addigra már állt, minden bizonnyal ebben az időszakban történhetett a névadás. Az elnevezés annyira beépült a köztudatba, hogy városrészként emlegették, s régi térképekre is rákerült a név. Egy évtizeden keresztül 2009-ig Benkő-telepi napokat is rendeztek az ottlakók az önkormányzat szervezésében. A sok iskolás bevonásával, sport és kulturális programokkal zajló rendezvény tovább élte a telep helytörténeti értékét is.

A **Kovácsi-telep** a Benkő-telep alatt húzódik, a kevésbé ismert elnevezések, illetve városrészek közé tartozik. Míg a Benkő-telep az önkormányzat gazdasági programjában taglalt jövőképben is helyt kapott, a Kovácsi-telepet manapság nem emlegeti senki. Kovácsi Kálmán, a település evangélikus lelkésze több mint 100 ezer négyzetméternyi saját földdarab tulajdonosa volt, amit a település egyben megvásárolt, és felparcellázta azt 1910-ben, körülbelül a Benkő-telepi parcellázásokkal egyidőben.

Az Országos Nép- és Családvédelmi Alap, vagyis az **Oncsa**ügynevezett "produktív szociálpolitikai" kísérlet volt, mely 1940-ben alakult pécsi

kezdeményezésre, de országos feladatkörrel. Az Oncsa mindössze négy évig működött, két részletben épült, 1944-ben, majd a II. világháború után 1948-ban is adtak át lakóházakat (1948-ban a háborús sérüléseket is kijavították). Az **Oncsa-telep** - melyet 1948-ban **Táncsics-telep** néven is emlegettek, a mai Aulich Lajos utca és Kis-Rákos utcában épült házakat jelenti.

Számos történelmi területet lehetne még felsorolni, így a Kertváros, Istvántelek, MÁV-telep, a Honfoglalás-telep, a Pótlék-dűlő, a villasor, az Üdülőtelep stb.

A XV. kerület lakótelepei

Természetesen mindenkinek Újpalotajut eszébe, ha meg kell neveznie egy lakótelepet a kerületben, de a kerületben ennél jóval többről beszélhetünk.

Mi is a lakótelep? Amióta léteznek a világon lakótelepek (vagyis az elmúlt több mint száz évben) számos definíció született erre a fogalomra, de mindegyik az alapvetést megszüelő tudományterület keretein belül akarta megfogalmazni ezt a jelenséget. Lehet nézni a lakótelepeket statisztikai (demográfiai), szociológiai, építészeti szempontból is, és igen valószínű, hogy másként fogalmaz egy amerikai, másként egy kelet-német és másként egy magyar szakember, ha megkérdik tőle mit ért e kifejezés alatt, azt válaszolja, hogy egynél több, építészeti egységes, egyidőben felépült házból létrejött lakókomplexum.

Körülbelül **1907 és 1916** között épült fel a **rákospalotai MÁV-telep**. MÁV-típusházakból áll, két ütemben épült: először a mára lebontott földszintes, komfort nélküli házakat építették fel cca 1907-1909 közt. A második ütemben a nagyobb, emeletes épületek tűntek fel a telepen kb. 1914-1916 között. A MÁV-telepbe négyszer is belebontottak: 1966-ban négy kisebb, modern lakóházat épített bele a MÁV, 1974-re készültek el a Rákos úti 11 szintes pontházak, 1982-ben kettészelték az M3-as autópálya bevezető szakaszával, 1987-re pedig elkészült a Rákos út és az autópálya (Alkotmány utca) közti kisebb lakótelep. Az újépítésű részeknek építésükkor a MÁV-Landler nevet adták, de már nem tartoznak az eredeti MÁV-telephez, még ha a MÁV kezdeményezésére épültek is.

1931 előtt épülhettek a **Gubó utcai olajgyári munkásházak** - feltűnő a hasonlatosság a MÁV-telepi típusépülettel, holott ezt nem a MÁV, hanem a Rákospalotai Növényolajgyár építette a dolgozóinak.. Egyike a legkevésbé dokumentált lakótelepeknek, mely jelentős átépítésen ment keresztül az elmúlt évtizedekben. Mára csupán két földszintes és egy emeletes ház maradt lakóépületnek.

1948-ban Szócs Áron akkori polgármester adta át a fentebb már említett **ONCSA-telep** házait. Az ország számos pontján található, szegény sorsú

magyar katolikus nagycsaládosoknak felépült telep egyszerű, de jó minőségű, a népi építészetet idéző házai típusházak voltak, amiket több építész álmodott papírra - köztük Kós Károly is, aki azonban Palotára nem tervezett ONCSA-házat.

1954-1956 között épült fel a **Kolozsvár utcai szocreál lakótelep**. A lakótelepnek nincs mélyen gyökerező neve, hallottam már **Széchenyi úti lakótelep**ként, illetve egyszerűen **Széchenyi-lakótelep**ként is emlegetni. Szellős beépítettségű, gazdag zöldterülettel és valószínűleg az egy lakótelepen előforduló legtöbb szoborral büszkélkedhet a 448 lakásos kislakótelep.

A Bezsilla utcai lakótelep az ötvenes évek belügyminisztériumi építkezéseinek volt az egyike.

1966-ban vált beköltözhetővé ez a nevesincs kislakótelep, ami a MÁV-telep közepébe, a Szent Korona útvárá épült be. Építését a MÁV Budapesti Igazgatósága rendelte meg. A négy, egyenként 12 lakásos, négyszintes társasház számára a MÁV-telep kertészetéből hasították ki területet.

1966-1969 között épült az **Epres sori lakótelep**, ami a háború utáni időszak első jelentősebb magánérés építkezése volt. Megrendelője az OTP volt. A hét darab háromszintes lakóház 111 lakásába 1969-ben költözhettek be a lakók.

Szokatlanul hosszú ideig, **1970-től 1972-ig** épült a **Bánkút utcai társasház-telep**. A telep a Késmárk utcai üzemek (Ferroglobus, Vegyipari Kutatóintézet) kezdeményezésére, OTP-s támogatással jött létre, kétféle típusból összesen kilenc háromszintes társasház épült, 105 lakással. A kis telep máig körbe van kerítve kerítéssel, saját játszótere is van.

1969 és 1974 között épült az **újjalotai lakótelep**, 15 400 lakást adtak át az építkezés végén, így a főváros második legnagyobb lakótelepe lett az újjalotai.

1969-1973 között épült fel a **Mézeskalács téri lakótelep** (korábban Lenin úti lakótelep). Szintén belügyminisztériumi beruházás volt (ez volt az a lakótelep, ami a "Gumibot tér" gúnynevet hozta a villamosvégállomás környékének). Önálló, építészeti is elkülönülő telep, öt 145 lakásos, *Larsen-Nielsen*-típusú (leginkább a Füredi utcai lakótelepen alkalmazott) épület mellett három 45 lakásos, négyszintes épület alkotja.

1973-1974 (más forrás szerint **1974-1979**) között épült a Rákos út mentén hét darab alagútzsalus eljárással készült 65 lakásos, 11 szintes pontház. Helyükön korábban a MÁV-telepföldszintes, komfort nélküli lakóházai álltak, melyeket lebontottak. A házakat a MÁV építtette. Bár a lakóházak (és a később épített további lakótelepi épületek is) a MÁV-telep területén állnak, nem tartoznak ahhoz. Korábban **Lenin úti lakótelep**nek is hívták (a Szent Korona útja neve volt egy időben Lenin útja), akárcsak a Mézeskalács téri lakótelepet.

1972-1975 között épült fel az Újpalotai lakótelep alatt, az akkori Frankovics Mihály, ma Drégelyvár utca páratlan oldalán a **Frankovics Mihály utcai lakótelep**. A telep tulajdonképpen az Újpalotaitól függetlenül épült, de közel azonos időszakban, közel azonos építésszek tervei alapján, így a köztudatban hamar beleolvadt Újpalotába, ma már nem is tarják számon különálló lakótelepként. 2303 lakás épült itt, és közel 300 lakás szanálására volt szükség a felépítéséhez.

1982 és 1987 között épült a Rákos úti lakótelep második üteme, azonban az első ütemtől szinte mindenben eltért, második ütemben már klasszikus panelházakat építettek. A lakótelepet már nem a MÁV megrendelésére építették tovább, hanem a Közlekedési és Postaügyi Minisztérium (KPM) és az OTP voltak a megbízók.

1981-1983 között épült meg az Ifjúgárda úti, mai utcanév alapján: **Károlyi Sándor úti lakótelep**. A 493 lakásos új lakótelep részint az OTP, részint a kerületi tanács megbízása alapján épült fel.

1979-1987 közé teszik az **Énekes utcai lakótelep** (Kossuth utcai, illetve Csobogós utcai lakótelepnek is mondják) felépülését. A lakások számával kapcsolatban eltérő adatok jelentek meg, 1100 tűnik a legvalószínűbbnek.

1989-1990-ben adták át a **Rákospalota- Városcsöpon**t, nemhivatalos nevén a **Sódergödör-lakótelep** 533 lakását. Az eredeti elképzelések szerint jóval nagyobb lett volna a lakótelep, két ütemben összesen 9700 lakás átadásával számoltak, vagyis a kerület Újpalota utáni második legnagyobb telepe lett volna. A lakótelep megépítését sokkal inkább az kényszerítette ki, hogy a sódergödöri régi építésű földszintes parasztházak rendkívül rossz állapotban voltak, igen rossz életfeltételeket biztosítva az ott lakóknak.

Rákospalota, Pestújhely, Újpalota,
Budapest XV. kerület közbiztonsági

(bűnügyi) helyzete, fővárosi és regionális kontextus

„.....rendőrség alatt érteni a törvényhatóság azon hivatalát kell, melynek feladata: a jólét előmozdítására, a rend és biztonság fenntartására, nem különben az ezeket fenyegető veszélyek elhárítása céljából – akár emberi cselekvés vagy mulasztásból, akár pedig a természet elmeitől származnak – megállapított országos és helyi rendszabályokat végrehajtani, illetőleg azok megtartása felett őrködni és a vétségek, bűntények elkövetőit nyomozni, elfogni és a törvényszék elé állítani.”

Kedvessy György 1872.

Országos és regionális helyzet:

Az összbünyözés egyes mutatóinak alakulása, 1994–2013

Év	Regisztrált bűncselekmények				Regisztrált elkövetők				
	száma	számának változása (1994 = 100%)	100 ezer lakosra jutó száma ¹	ebből: ismeretlen elkövetőjű ²	száma	számának változása (1994 = 100%)	100 ezer lakosra jutó száma ¹	ebből: regisztrált bűnelkövetők	
								száma	aránya az elkövetőkön belül, %
1994	389 451	100,0	3789,6	174 440	126 614	100,0	1231,5	119 494	94,4
1995	502 036	128,9	4900,0	195 481	128 189	101,3	1251,2	121 121	94,5
1996	466 050	119,7	4563,6	242 239	129 061	102,0	1263,8	122 226	94,7
1997	514 403	132,1	5055,8	254 052	138 763	109,6	1363,8	130 966	94,4
1998	600 621	154,2	5926,0	268 258	147 689	116,7	1457,2	140 083	94,8
1999	505 716	129,9	5011,2	241 239	140 000	110,6	1387,3	131 658	94,0
2000	450 673	115,7	4487,3	229 862	131 459	103,9	1308,9	122 860	93,5
2001	465 694	119,6	4565,5	223 911	128 399	101,5	1258,8	120 583	93,9
2002	420 782	108,0	4135,5	200 784	129 454	102,3	1272,3	121 885	94,2
2003	413 343	106,1	4075,4	179 250	124 924	98,7	1231,7	118 145	94,6
2004	418 883	107,6	4140,5	181 245	137 195	108,4	1356,1	130 182	94,9
2005	436 522	112,1	4323,0	179 328	140 211	110,8	1388,6	133 790	95,4
2006	425 941	109,4	4227,0	174 120	129 991	102,7	1290,0	124 171	95,5
2007	426 914	109,6	4241,1	187 668	121 561	96,1	1207,6	116 161	95,6
2008	408 409	104,9	4065,6	178 285	122 695	96,9	1221,4	116 584	95,0
2009	394 034	101,2	3928,2	182 602	120 141	94,9	1197,1	112 831	94,0
2010	447 186	114,8	4465,5	221 194	129 945	102,7	1297,6	122 529	94,3
2011	451 371	115,9	4520,2	245 080	120 529	95,2	1207,0	112 895	93,7
2012	472 236	121,3	4742,4	274 143	108 306	85,6	1087,7	100 239	92,6
2013	377 829	97,0	3813,1	177 877	109 876	86,8	1108,9	103 672	94,4

1) Az adott év január 1-jei lakónépesség adatai alapján számított adat.

2) Azon regisztrált bűncselekmények száma, amelyek esetében a bűncselekményt nem a gyanúsított követte el; nem állapítható meg, hogy a bűncselekményt a gyanúsított követte el; nem állapítható meg az elkövető kiléte.

Megjegyzendő, hogy a jelentős visszaesést 2012/13 vonatkozásában a jogszabályi változások okozták. Erről részletesen értekeznek a fentebb már idézett legfőbb Ügyészségi dokumentum. Ugyanakkor kiemelendő, hogy éppen e változások okán rendkívül nehézkesé válik a 2012 előtti statisztika összevetése a 2013-as évtől kezdődő adatokkal. Ebből kiindulva támpontként az új Btk-nak megfeleltethető statisztikai adatokat és összefüggéseket közöljük!

¹¹ Legfőbb Ügyészség Jelentés a bünyözés helyzetéről 2013.

6.2.7.1. A regisztrált bűncselekmények száma kiemelt főcsoportok szerint

Terület	2013.				2014.			
	I. negyedév	I. félév	I-III. negyedév	I-IV. negyedév	I. negyedév	I. félév	I-III. negyedév	I-IV. negyedév
Bűncselekmények száma								
Budapest	27 986	51 874	<u>70 313</u>	109 599	23 865	42 343	66 109	128 946
Pest	6 581	15 125	<u>23 028</u>	33 639	8 124	16 564	23 645	43 010
Közép-Magyarország	34 567	66 999	<u>93 341</u>	143 238	31 989	58 907	89 754	171 956
Fejér	3 805	6 959	<u>10 241</u>	20 534	2 948	6 835	9 871	14 860
Komárom- Esztergom	1 659	3 700	<u>5 073</u>	7 428	1 741	3 456	5 008	11 060
Veszprém	1 458	3 936	<u>5 551</u>	8 240	1 688	3 880	5 752	10 207
Közép- Dunántúl	6 922	14 595	<u>20 865</u>	36 202	6 377	14 171	20 631	36 127
Győr-Moson-Sopron	2 603	5 748	<u>7 681</u>	11 705	2 596	5 825	8 534	14 193
Vas	1 767	3 359	<u>4 316</u>	6 370	1 438	3 080	4 794	7 663
Zala	1 803	3 579	<u>5 038</u>	7 655	1 897	3 755	5 518	8 286
Nyugat-Dunántúl	6 173	12 686	<u>17 035</u>	25 730	5 931	12 660	18 846	30 142
Baranya	2 859	6 182	<u>8 432</u>	12 355	2 574	5 368	9 283	15 739
Somogy	2 780	6 000	<u>7 919</u>	13 517	2 257	4 991	7 965	12 488
Tolna	1 430	2 928	<u>4 200</u>	6 042	1 116	3 339	4 783	7 758
Dél-Dunántúl	7 069	15 110	<u>20 551</u>	31 914	5 947	13 698	22 031	35 985
Dunántúl	20 164	42 391	<u>58 451</u>	93 846	18 255	40 529	61 508	102 254
Borsod-Abaúj-Zemplén	5 352	12 629	<u>17 918</u>	25 200	5 186	10 201	15 919	24 604
Heves	2 567	5 058	<u>6 967</u>	12 741	2 494	4 624	6 641	10 052
Nógrád	1 546	3 018	<u>4 181</u>	10 644	1 651	2 972	4 437	7 551
Észak-Magyarország	9 465	20 705	<u>29 066</u>	48 585	9 331	17 797	26 997	42 207
Hajdú-Bihar	3 695	8 401	<u>12 159</u>	18 308	3 625	7 181	10 462	16 076
Jász-Nagykun-Szolnok	3 879	7 737	<u>10 289</u>	14 427	2 708	5 863	10 480	19 572
Szabolcs-Szatmár-Bereg	5 116	9 940	<u>12 999</u>	19 439	4 404	8 509	12 529	18 585
Észak-Alföld	12 690	26 078	<u>35 447</u>	52 174	10 737	21 553	33 471	54 233
Bács-Kiskun	4 145	7 932	<u>10 941</u>	15 823	3 455	7 241	10 461	16 753
Békés	2 246	4 727	<u>6 112</u>	9 029	1 774	4 058	5 855	9 227
Csongrád	3 118	5 896	<u>9 038</u>	13 209	2 875	5 669	8 719	13 523
Dél-Alföld	9 509	18 555	<u>26 091</u>	38 061	8 104	16 968	25 035	39 503
Alföld és Észak	31 664	65 338	<u>90 604</u>	138 820	28 172	56 318	85 503	135 943
Ország összesen^a	86 465	174 927	<u>242 646</u>	377 829	78 613	156 184	237 498	411 439

12

www.ksh.hu oldalról. (https://www.ksh.hu/docs/hun/xstadat/xstadat_evkozi/e_zji003.html)

A bűnözésről alkotott egyéni és társadalmi kép szempontjából meghatározó jelentőségű rablások számát illetően is jelentősek a regionális különbségek. E tekintetben is kiemelkedő a központi régió érintettsége: ide koncentrált az elmúlt 5 évben a rablások 51 százaléka (csak a Fővárost nézve utóbbi arány 40 és 48 százalékos). Ellenben a legkevésbé jellemző ez a probléma az ország két déli (Dél-Alföld, Dél-Dunántúl) régiójára és a nyugat-dunántúli megyékre.¹³

¹²STADAT – 6.2.7.1. A regisztrált bűncselekmények száma kiemelt főcsoportok szerint

¹³ Legfőbb Ügyészség Jelentés a bűnözés helyzetéről 2013.

A rablások száma és 100 ezer lakosra jutó száma megyék és régiók szerint¹, 2009–2013

Megyék	Rablások																				
	2009				2010				2011				2012				2013				
	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	
Főváros	1329	1	77,6	1	1478	1	85,9	1	1548	1	89,3	1	1446	1	83,1	1	915	1	52,7	1	
Baranya	84	11	21,3	10	87	10	22,1	11	78	9	19,9	11	69	12	17,7	10	65	11	17,2	8	
Bács-Kiskun	69	13	13,0	18	98	8	18,5	14	65	14	12,4	18	80	9	15,3	13	80	7	15,4	13	
Békés	39	18	10,5	19	55	16	15,0	20	47	16	13,0	17	35	16	9,8	20	32	17	8,9	19	
Borsod-Abaúj-Zemplén	271	3	38,7	2	204	3	29,4	4	165	3	24,1	5	233	3	34,4	2	196	2	28,7	2	
Csongrád	94	8	22,2	8	86	11	20,3	12	113	6	26,8	3	119	4	28,4	3	68	9	16,6	10	
Fejér	120	5	28,0	5	148	5	34,6	2	124	5	29,1	2	94	6	22,1	6	79	8	18,8	6	
Győr-Moson-Sopron	95	7	21,3	11	72	13	16,1	19	66	13	14,7	15	78	10	17,3	12	66	10	14,7	14	
Hajdú-Bihar	153	4	28,2	4	153	4	28,3	5	137	4	25,4	4	118	5	21,9	7	103	4	19,0	5	
Heves	82	12	26,1	6	73	12	23,4	9	70	10	22,7	7	53	14	17,4	11	64	12	20,9	4	
Jász-Nagykun-Szolnok	85	10	21,5	9	94	9	24,1	7	83	8	21,5	10	88	7	23,0	5	81	6	20,9	3	
Komárom-Esztergom	91	9	28,9	3	106	7	33,9	3	68	12	21,8	8	86	8	27,7	4	42	15	13,9	16	
Nógrád	39	18	18,8	12	46	19	22,4	10	25	20	12,4	19	26	19	13,1	16	27	19	13,4	17	
Pest	295	2	24,3	7	314	2	25,5	6	286	2	23,1	6	240	2	19,3	8	196	2	16,1	12	
Somogy	47	15	14,6	17	54	17	16,8	18	69	11	21,7	9	60	13	19,0	9	53	13	16,7	9	
Szabolcs-Szatmár-Bereg	99	6	17,5	13	108	6	19,3	13	91	7	16,4	14	75	11	13,6	14	91	5	16,1	11	
Tolna	41	16	17,4	14	42	20	18,0	16	43	17	18,6	12	23	20	10,0	19	41	16	17,8	7	
Vas	40	17	15,3	16	62	15	23,9	8	34	19	13,2	16	31	18	12,1	17	20	20	7,8	20	
Veszprém	56	14	15,5	15	66	14	18,4	15	41	18	11,5	20	48	15	13,5	15	49	14	14,0	15	
Zala	29	20	10,0	20	50	18	17,3	17	50	15	17,4	13	33	17	11,6	18	29	18	10,3	18	
Régiók szerint																					
Dél-Alföld	202	5	15,2	7	239	5	18,1	7	225	5	17,2	6	234	4	18,0	5	180	4	14,0	6	
Dél-Dunántúl	172	6	18,0	5	183	7	19,3	5	190	6	20,2	5	152	6	16,3	6	159	6	17,2	4	
Észak-Alföld	337	3	22,4	4	355	2	23,8	4	311	2	21,0	4	281	3	19,1	4	275	3	18,4	3	
Észak-Magyarország	392	2	32,0	2	323	3	26,7	3	260	3	21,8	2	312	2	26,4	2	287	2	24,1	2	
Közép-Dunántúl	267	4	24,2	3	320	4	29,1	2	233	4	21,3	3	228	5	20,9	3	170	5	15,8	5	
Közép-Magyarország	1624	1	55,5	1	1792	1	60,7	1	1834	1	61,7	1	1686	1	56,5	1	1111	1	37,6	1	
Nyugat-Dunántúl	164	7	16,4	6	184	6	18,5	6	150	7	15,1	7	142	7	14,3	7	115	7	11,7	7	
Ország összesen	3159				3396				3203				3036				2298				

1) A bűncselekmény elkövetésének helye szerint.

2) 100 ezer lakosra jutó száma. Az adott év január 1-jei lakónépesség adatai alapján számított adat.

3) 100 ezer lakosra jutó gyakoriság szerint.

A befejezett szándékos emberölések száma és 100 ezer lakosra jutó száma megyék és régiók szerint¹, 2009–2013

Megyék	Befejezett szándékos emberölések																				
	2009				2010				2011				2012				2013				
	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	
Budapest	36	1	2,1	2	32	1	1,9	4	32	1	1,8	7	25	1	1,4	4	28	1	1,6	5	
Baranya	6	7	1,5	7	6	7	1,5	6	9	5	2,3	4	4	11	1,0	11	10	3	2,7	1	
Bács-Kiskun	5	9	0,9	17	11	3	2,1	2	1	18	0,2	20	6	5	1,1	7	9	4	1,7	4	
Békés	2	18	0,5	19	3	11	0,8	15	10	4	2,8	1	2	14	0,6	16	7	6	1,9	3	
Borsod-Abaúj-Zemplén	11	3	1,6	6	8	4	1,2	10	14	2	2,0	5	6	5	0,9	12	7	6	1,0	14	
Csongrád	6	7	1,4	8	3	11	0,7	16	8	8	1,9	6	2	14	0,5	18	8	5	2,0	2	
Fejér	4	12	0,9	18	3	11	0,7	17	6	9	1,4	10	5	9	1,2	6	5	10	1,2	13	
Győr-Moson-Sopron	5	9	1,1	10	2	17	0,4	18	1	18	0,2	19	5	9	1,1	9	6	8	1,3	10	
Hajdú-Bihar	11	3	2,0	3	5	8	0,9	13	9	5	1,7	8	6	5	1,1	8	4	12	0,7	18	
Heves	3	15	1,0	16	1	19	0,3	19	1	18	0,3	18	2	14	0,7	15	4	12	1,3	11	
Jász-Nagykun-Szolnok	4	12	1,0	13	4	10	1,0	12	9	5	2,3	3	4	11	1,0	10	6	8	1,6	8	
Komárom-Esztergom	5	9	1,6	5	7	5	2,2	1	2	15	0,6	16	6	5	1,0	2	3	16	1,0	16	
Nógrád	2	18	1,0	15	3	11	1,5	7	3	13	1,5	9	1	18	0,5	17	2	19	1,0	15	
Pest	12	2	1,0	14	23	2	1,9	3	14	2	1,1	12	18	2	1,4	3	18	2	1,5	9	
Somogy	7	6	2,2	1	5	8	1,6	5	2	15	0,6	17	7	3	2,2	1	5	10	1,6	6	
Szabolcs-Szatmár-Bereg	9	5	1,6	4	7	5	1,2	8	5	11	0,9	14	7	3	1,3	5	4	12	0,7	20	
Tolna	1	20	0,4	20	2	17	0,9	14	6	9	2,6	2	1	18	0,4	19	3	16	1,3	12	
Vas	3	15	1,1	9	3	11	1,2	9	3	13	1,2	11	1	18	0,4	20	4	12	1,6	7	
Veszprém	4	12	1,1	11	1	19	0,3	20	4	12	1,1	13	3	13	0,8	13	3	16	0,9	17	
Zala	3	15	1,0	12	3	11	1,0	11	2	15	0,7	15	2	14	0,7	14	2	19	0,7	19	
Régiók szerint																					
Dél-Alföld	13	5	1,0	7	17	2	1,3	3	19	3	1,5	5	10	5	0,8	6	24	2	1,9	2	
Dél-Dunántúl	14	4	1,5	3	13	4	1,4	2	17	5	1,8	1	12	4	1,3	2	18	3	1,9	1	
Észak-Alföld	24	2	1,6	2	16	3	1,1	4	23	2	1,6	2	17	2	1,2	4	14	4	0,9	7	
Észak-Magyarország	16	3	1,3	4	12	5	1,0	6	18	4	1,5	4	9	6	0,8	7	13	5	1,1	5	
Közép-Dunántúl	13	5	1,2	5	11	6	1,0	5	12	6	1,1	6	14	3	1,3	3	11	7	1,0	6	
Közép-Magyarország	48	1	1,6	1	55	1	1,9	1	46	1	1,5	3	43	1	1,4	1	46	1	1,6	3	
Nyugat-Dunántúl	11	7	1,1	6	8	7	0,8	7	6	7	0,6	7	8	7	0,8	5	12	6	1,2	4	
Ország összesen	139		1,4		133		1,3		141		1,4		113		1,1		138		1,4		

1) A bűncselekmény elkövetésének helye szerint.

2) 100 ezer lakosra jutó száma. Az adott év január 1-jei lakónépesség adatai alapján számított adat.

3) 100 ezer lakosra jutó gyakoriság szerint.

Kiemelt bűncselekmények tekintetében az emberölések száma a leginkább releváns adat, a lakosság szubjektív biztonságérzetére ható cselekmények vizsgálata során.

A szándékos testi sértések száma és 100 ezer lakosra jutó száma megyék és régiók szerint¹, 2009–2013

Megyék	Szándékos testi sértések																			
	2009				2010				2011				2012				2013			
	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³
Budapest	1196	1	69,9	7	1458	1	84,7	5	1314	1	75,8	4	1304	1	74,9	5	1259	1	72,5	6
Baranya	270	9	68,4	8	290	8	73,6	8	233	9	59,5	9	198	10	50,9	12	201	10	53,3	10
Bács-Kiskun	295	8	55,6	12	298	7	56,4	13	293	6	55,8	11	307	6	58,8	10	266	8	51,2	13
Békés	156	17	42,0	18	134	19	36,6	20	157	16	43,4	17	129	17	36,1	19	157	15	43,7	17
Borsod-Abaúj-Zemplén	429	5	61,2	10	400	5	57,7	12	311	5	45,4	15	299	7	44,1	14	354	5	51,9	12
Csongrád	178	14	42,0	19	226	12	53,4	15	225	10	53,3	13	169	14	40,3	18	191	12	46,6	15
Fejér	376	7	87,8	4	278	10	65,0	10	254	8	59,6	8	254	8	59,7	9	328	6	77,9	5
Győr-Moson-Sopron	384	6	85,9	5	364	6	81,2	6	290	7	64,4	6	351	5	77,7	4	298	7	66,5	7
Hajdú-Bihar	887	3	163,6	1	990	3	182,9	1	939	2	174,0	1	780	3	145,0	2	881	3	162,7	2
Heves	178	14	56,6	11	154	17	49,4	16	165	15	53,6	12	126	18	41,3	17	160	14	52,2	11
Jász-Nagykun-Szolnok	182	13	46,1	16	213	14	54,5	14	168	14	43,4	16	169	14	44,1	13	152	16	39,1	19
Komárom-Esztergom	214	11	68,1	9	217	13	69,5	9	189	13	60,7	7	198	10	63,8	7	198	11	65,5	8
Nógrád	185	12	89,1	3	233	11	113,7	3	214	11	106,0	3	193	12	97,0	3	170	13	84,7	3
Pest	598	4	49,3	13	713	4	58,0	11	527	4	42,6	19	527	4	42,3	16	593	4	48,7	14
Somogy	239	10	74,2	6	280	9	87,3	4	214	11	67,3	5	230	9	72,8	6	250	9	78,6	4
Szabolcs-Szatmár-Bereg	914	2	161,7	2	1019	2	181,8	2	776	3	139,7	2	839	2	152,0	1	987	2	175,1	1
Tolna	116	19	49,2	14	174	16	74,5	7	131	19	56,7	10	137	16	59,8	8	148	17	64,4	9
Vas	91	20	34,9	20	106	20	40,9	19	98	20	38,0	20	75	20	29,2	20	100	20	39,2	18
Veszprém	160	16	44,4	17	177	15	49,3	17	152	17	42,6	18	186	13	52,5	11	125	19	35,6	20
Zala	141	18	48,6	15	141	18	48,9	18	150	18	52,3	14	124	19	43,5	15	126	18	44,7	16
Régiók szerint																				
Dél-Alföld	629	5	47,5	7	658	6	49,9	7	675	4	51,6	7	605	5	46,6	7	614	5	47,6	7
Dél-Dunántúl	625	6	65,6	3	744	4	78,5	2	578	6	61,5	3	565	6	60,5	3	599	6	64,7	2
Észak-Alföld	1983	1	132,0	1	2222	1	148,9	1	1883	1	127,1	1	1788	2	121,4	1	2020	1	135,4	1
Észak-Magyarország	792	3	64,7	4	787	3	65,1	4	690	3	57,8	4	618	4	52,3	6	684	3	57,5	5
Közép-Dunántúl	750	4	68,0	2	672	5	61,2	6	595	5	54,4	5	638	3	58,5	4	651	4	60,6	4
Közép-Magyarország	1794	2	61,3	6	2171	2	73,6	3	1841	2	62,0	2	1831	1	61,3	2	1852	2	62,7	3
Nyugat-Dunántúl	616	7	61,7	5	611	7	61,3	5	538	7	54,1	6	550	7	55,4	5	524	7	53,2	6
Ország összesen	7194		71,7		7868		78,6		6800		68,1		6596		66,2		6967		70,3	

1) A bűncselekmény elkövetésének helye szerint.

2) 100 ezer lakosra jutó száma. Az adott év január 1-jei lakónépesség adatai alapján számított adat.

3) 100 ezer lakosra jutó gyakoriság szerint

A szándékos testi sértések alakulásának vizsgálatakor szintén az erőszakos bűncselekmények trendje a meghatározó, amelyet jelentős tényezőnek tekinthetünk a lakosság közbiztonság-érzetének alakulásában.

A garázdaság bűncselekmények száma és 100 ezer lakosra jutó száma megyék és régiók szerint¹, 2009–2013

Megyék	Garázdaság																			
	2009				2010				2011				2012				2013			
	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³
Budapest	1748	1	102,1	10	1 899	2	110,3	11	1 756	1	101,3	14	2 052	1	117,9	10	2 305	1	132,8	10
Baranya	313	14	79,3	14	398	13	101,1	14	447	10	114,2	12	441	12	113,4	13	451	11	119,6	12
Bács-Kiskun	393	10	74,1	15	417	10	78,9	16	435	11	82,9	18	512	8	98,0	17	590	7	113,5	13
Békés	222	17	59,8	17	244	18	66,6	18	249	20	68,8	19	271	18	75,8	19	264	19	73,5	18
Borsod-Abaúj-Zemplén	1 157	2	165,0	3	1 238	3	178,7	5	1 347	2	196,7	4	1 473	2	217,2	2	1 574	2	230,7	1
Csongrád	449	6	105,9	9	473	8	111,8	10	579	7	137,3	9	601	7	143,3	8	568	8	138,7	8
Fejér	421	7	98,3	11	2 116	1	495,1	1	1 333	3	312,8	1	878	5	206,3	3	296	17	70,3	19
Győr-Moson-Sopron	418	9	93,5	13	434	9	96,8	15	420	12	93,3	16	470	11	104,0	16	457	10	101,9	16
Hajdú-Bihar	819	4	151,1	5	877	6	162,0	8	890	6	164,9	7	827	6	153,7	7	957	4	176,8	4
Heves	381	11	121,2	8	416	12	133,6	9	493	9	160,1	8	415	13	135,9	9	463	9	151,1	7
Jász-Nagykun-Szolnok	818	5	207,1	1	933	5	238,8	2	900	5	232,7	2	906	4	236,5	1	887	5	229,4	2
Komárom-Esztergom	186	19	59,2	18	201	20	64,3	19	265	19	85,1	17	271	18	87,4	18	268	18	88,6	17
Nógrád	313	14	150,7	6	367	16	179,1	4	388	15	192,2	5	373	15	187,5	6	311	16	154,9	6
Pest	354	12	29,2	20	417	10	33,9	20	414	13	33,5	20	472	10	37,9	20	620	6	50,9	20
Somogy	179	20	55,6	19	233	19	72,7	17	316	16	99,4	15	369	16	116,8	11	389	13	122,3	11
Szabolcs-Szatmár-Bereg	961	3	170,0	2	1 000	4	178,4	6	1 004	4	180,7	6	1 090	3	197,5	4	1 235	3	219,1	3
Tolna	291	16	123,4	7	394	14	168,6	7	266	18	115,1	10	242	20	105,6	15	242	20	105,2	15
Vas	420	8	161,0	4	528	7	203,6	3	509	8	197,5	3	483	9	188,3	5	448	12	175,5	5
Veszprém	341	13	94,6	12	383	15	106,7	12	408	14	114,4	11	408	14	115,1	12	373	15	106,2	14
Zala	199	18	68,6	16	308	17	106,7	13	305	17	106,3	13	314	17	110,1	14	384	14	136,3	9
Régiók szerint																				
Dél-Alföld	1 064	4	80,3	6	1 134	6	86,0	6	1 263	5	96,5	6	1 384	5	106,5	6	1 422	4	110,3	5
Dél-Dunántúl	783	7	82,2	5	1 025	7	108,1	5	1 029	7	109,4	5	1 052	7	112,6	5	1 082	6	117,0	4
Észak-Alföld	2 598	1	172,9	1	2 810	1	188,3	2	2 794	1	188,5	1	2 823	1	191,6	1	3 079	1	206,4	1
Észak-Magyarország	1 851	3	151,3	2	2 021	4	167,1	3	2 228	2	186,5	2	2 261	3	191,2	2	2 348	3	197,4	2
Közép-Dunántúl	948	6	85,9	4	2 700	2	245,8	1	2 006	4	183,3	3	1 557	4	142,8	3	937	7	87,2	7
Közép-Magyarország	2 102	2	71,9	7	2 316	3	78,5	7	2 170	3	73,0	7	2 524	2	84,6	7	2 925	2	99,0	6
Nyugat-Dunántúl	1 037	5	103,9	3	1 270	5	127,5	4	1 234	6	124,1	4	1 267	6	127,5	4	1 289	5	130,8	3
Ország összesen	10 384		103,5		13 279		132,6		12 724		127,4		12 871		129,3		10 952		132,1	

1) A bűncselekmény elkövetésének helye szerint.

2) 100 ezer lakosra jutó száma. Az adott év január 1-jei lakónépesség adatai alapján számított adat.

3) 100 ezer lakosra jutó gyakoriság szerint.

Garázdaság bűncselekmény-szám alakulása enyhe emelkedést mutat, amely trendszerűen igazolja Bakóczi- Sárkány szerzőpáros által leírtakat az „Erőszak a bűnözésben” című munkájukban.

A lopások száma és 100 ezer lakosra jutó száma megyék és régiók szerint¹, 2009–2013

Megyék	Lopások																			
	2009				2010				2011				2012				2013			
	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³	száma	sorrend	ráta ²	sorrend ³
Budapest	45 754	1	2672,2	1	52 705	1	3061,5	1	53 978	1	3113,5	1	51 837	1	2979,1	1	51 375	1	2959,9	1
Baranya	5 863	10	1484,6	8	5 994	13	1522,3	10	5 846	11	1493,4	11	5 939	11	1527,1	11	5 522	11	1464,2	7
Bács-Kiskun	6 313	9	1190,3	16	7 371	9	1394,9	15	6 588	9	1255,2	16	8 058	6	1542,8	10	6 928	8	1332,5	12
Békés	3 927	16	1057,6	20	6 659	11	1816,6	4	4 064	17	1123,3	20	4 264	15	1191,9	18	3 683	14	1025,5	18
Borsod-Abaúj-Zemplén	9 775	3	1394,1	10	10 520	3	1518,5	11	11 111	3	1622,5	7	12 042	3	1775,4	4	10 937	3	1602,8	5
Csongrád	5 799	11	1368,3	11	6 863	10	1621,5	8	6 517	10	1544,9	10	6 235	10	1486,8	12	5 647	10	1378,8	9
Fejér	6 575	8	1535,2	5	7 568	8	1770,6	7	7 369	8	1729,3	5	7 071	9	1661,5	8	6 664	9	1582,6	6
Győr-Moson-Sopron	5 750	12	1286,3	13	6 124	12	1365,6	18	5 688	12	1264,1	15	5 698	12	1261,1	17	4 868	13	1085,9	17
Hajdú-Bihar	8 213	4	1514,8	6	9 684	4	1789,0	6	9 876	4	1830,0	4	9 278	5	1724,4	6	7 338	7	1355,5	10
Heves	5 407	13	1719,6	4	5 576	14	1790,3	5	5 151	13	1672,5	6	5 145	13	1685,0	7	5 360	12	1749,7	4
Jász-Nagykun-Szolnok	7 173	5	1816,5	3	8 442	5	2160,3	3	8 208	6	2122,3	3	9 826	4	2564,7	2	8 066	5	2086,1	3
Komárom-Csongrád	4 391	14	1396,4	9	4 839	15	1548,0	9	4 493	14	1442,8	12	4 415	14	1423,3	14	3 458	15	1143,3	16
Nógrád	2 587	20	1245,9	14	2 967	20	1447,9	14	3 259	18	1614,0	8	3 179	18	1598,0	9	2 712	19	1350,9	11
Pest	18 156	2	1496,4	7	18 603	2	1512,6	12	19 721	2	1593,5	9	22 031	2	1769,5	5	17 565	2	1441,9	8
Somogy	7 001	6	2172,9	2	8 194	6	2556,0	2	8 240	5	2591,6	2	8 028	7	2541,7	3	8 143	4	2559,9	2
Szabolcs-Szatmár-Bereg	6 781	7	1199,5	15	7 710	7	1375,7	17	7 595	7	1367,2	14	7 945	8	1439,6	13	7 503	6	1331,1	13
Tolna	3 040	18	1288,8	12	3 247	19	1389,7	16	2 830	20	1224,1	17	2 944	19	1284,9	16	2 779	18	1208,6	15
Vas	2 868	19	1099,1	19	3 541	18	1365,3	19	3 018	19	1171,2	19	2 863	20	1116,4	20	2 252	20	882,1	20
Veszprém	4 092	15	1135,4	18	4 283	16	1193,7	20	4 305	15	1207,3	18	4 123	16	1162,8	19	3 241	17	922,9	19
Zala	3 378	17	1164,0	17	4 203	17	1456,4	13	4 141	16	1442,6	13	3 930	17	1378,2	15	3 407	16	1209,6	14
Régiók szerint																				
Dél-Alföld	16 039	4	1210,0	6	20 893	3	1584,9	4	17 169	4	1312,1	6	18 557	4	1428,1	6	16 258	5	1261,6	5
Dél-Dunántúl	15 904	5	1668,9	2	17 435	5	1839,2	2	16 916	5	1798,5	2	16 911	5	1810,8	3	16 444	4	777,4	2
Észak-Alföld	22 167	2	1475,4	3	25 836	2	1731,1	3	25 679	2	1732,8	3	27 049	2	1836,3	2	22 907	2	1535,7	4
Észak-Magyarország	17 769	3	1452,6	4	19 063	4	1576,6	5	19 521	3	1634,0	4	20 366	3	1722,2	4	19 009	3	1598,1	3
Közép-Dunántúl	15 058	6	1365,0	5	16 690	6	1519,1	6	16 167	6	1477,6	5	15 609	6	1431,6	5	13 363	6	1243,4	6
Közép-Magyarország	63 910	1	2184,6	1	71 308	1	2416,0	1	73 699	1	2480,4	1	73 868	1	2474,6	1	68 940	1	2333,9	1
Nyugat-Dunántúl	11 996	7	1201,8	7	13 868	7	1391,8	7	12 847	7	1291,5	7	12 491	7	1257,3	7	10 527	7	1068,4	7
Ország összesen	162 945		1624,4		185 161		1849,0		182 073		1823,3		184 896		1856,8		167 657		1692,0	

1) A bűncselekmény elkövetésének helye szerint.
 2) 100 ezer lakosra jutó száma. Az adott év január 1-jei lakónépesség adatai alapján számított adat.
 3) 100 ezer lakosra jutó gyakoriság szerint.

A lopások a vagyon elleni bűncselekmények számszakilag meghatározó részét alkotják. Ezek a legtöbb anyagi kárt okozó cselekmények, felderítésük eredményessége fontos tényező. 2012-13-ban stagnálást mutatnak a bűncselekmény számok Budapest vonatkozásában.

Fővárosi kontextus:

Bűnügyi helyzet alakulása.¹⁴

2014-re a fővárosban regisztrált bűncselekmények száma (elkövetés helye szerinti bontásban) 106 628-ról 90 207-re csökkent. Ez 15,4%-os csökkenés. A nyomozáseredményesség 2013-hoz képest 7,81%-al 31,7%-ról 38,9%-ra emelkedett.¹⁵

A közbiztonsági helyzet értékelésénél mindenképpen figyelembe kell venni a modern kriminológia azon megállapításait, mely szerint az elkövetett erőszakos, garázda jellegű cselekmények elsősorban nem számosságukban, hanem erőszakosságukban fognak változni.

¹⁴A regisztrált bűncselekmények száma a 2013. év vonatkozásában az elmúlt két évtized legalacsonyabb értékét mutatta (377 829). Ez az előző évi adathoz képest igen nagyarányú (20 százalékos, abszolút számát tekintve 94 ezres) visszaesés elsősorban jogszabályi változásokkal magyarázható, amelyek befolyással voltak a statisztikai számbavételre, és ezáltal a regisztrált bűncselekmények számára is. Tájékoztató a 2013.évi bűnözésről. Legfőbb Ügyészség 2014.5. oldal.

¹⁵BRFK beszámoló a 2014-es esztendő tevékenységéről.

Budapest XV. kerület közbiztonsági (bűnügyi) helyzete

A bűnügyi statisztikák rendszeréről, használhatóságáról, néhol valóság tartalmáról is évek óta jelentős szakmai köröket megmozgató vita zajlik. Számos érv szól amellett, hogy nem tekinthetjük kizárólagosan egy-egy terület megítélésekor perdöntőnek a bűnügyi statisztikákat.

Főképp a látencia (sötét mező) kutatói állítják, hogy jelentős számú esemény nem kerül a hatóságok látókörébe, azok mégis jelentősen befolyásolják a biztonság alakulását.

A Közbiztonsági Koncepciónak nem tárgya e vitában állást foglalni, vagy bővebb kitekintést tenni a statisztika alakulásának világába, ezért csak annyit kíván leszögezni, hogy kiindulási pontként (viszonyítási alapként) mindenképpen elfogadjuk a rendőrségi-ügyészségi statisztikát, mint létező objektivitást – viszonyításként más kerületek bűnügyi mutatóihoz - annak érdekében, hogy a kerület elhelyezhető legyen egy objektívnek tekintett skálán.

Álláspontunk szerint kizárólag a komplex biztonság szemléletrendszere az, amely egybeveti a számokat és a lakossági érzeteket, így közelítve a valós közbiztonsági helyzetet. A bűnügyi statisztikák elemzésénél mindenképpen célszerű figyelembe venni az adott területen dolgozó rendőri állományra vonatkozó mutatókat, és minden egyéb olyan releváns tényezőt, amely a kriminalitást befolyásolja. Fontos tényező továbbá, hogy az adott közigazgatási egység mennyire jellemezhető bűn-vonzó és bűn-kibocsájtó területként, mennyire konszolidált a környezet, s nem utolsósorban, hogy milyen a közösségek összetartó ereje.

Helyi közbiztonsági mutatók - ízelítő

A BRFK XV. kerületi Rendőrkapitányság által a kerületi Önkormányzat részére készített tájékoztató anyagokból, beszámolókból az alábbi kép bontakozik ki a kerület közbiztonsági állapotát és a rendőri tevékenységet tekintve:

A bűnügyi helyzet statisztikai mutatók felhasználásával történő értékelése¹⁶

Abűnügyi helyzetet bemutató régebbi adatok az ERÜBS, (Egységes Rendőrségi és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika) a frissebbek 2008. január 1-től az ENYÜBS (Egységes Nyomozóhatósági és Ügyészségi Bűnügyi Statisztika) összesített adatai.

A bűncselekményekkel kapcsolatban jelenleg is több statisztikai rendszer működik hazánkban: 1. Az ERÜBS, ENYÜBS statisztika 2. A büntető perekről beszámoló bírósági statisztika 3. A büntetés végrehajtási statisztika.

¹⁶Kutatási jelentés A globalizáció hatása és bűnözés-prognózis Magyarországon 2020-ig c. kutatási témában Finszter Géza, 2013. május

Alapvetően nincs baj a bűnügyi statisztikákkal, de nem szabad elfelejteni, hogy a nevükkel ellentétben rendszerint valójában nem a bűnügyekről tudósítanak, legalábbis nem csak arról. Leginkább annak a szervezetnek az ügyforgalmi mutatójának tekinthető, amelyik készíti. Sajnos a kutatók az elemzéseik során hajlamosak megfeledkezni erről, és a bűnügyi statisztikából levont, levonható következtetéseiket általánosítják és már a bűnözés egészéről, annak alakulásáról beszélnek.

Látens bűncselekményeknek nevezi a hazai és az európai kriminológia azt a kört, amelyet nem tartalmaz a bűnügyi statisztika. Az angolszász irodalom a regisztrál és nem regisztrál (registered, unregistered) kifejezéseket is használja. Ez utóbbi megközelítés szerencsésebb, mert pontosabb megkülönböztetést tesz lehetővé, és pontosabban jelzi a két bűncselekménycsoport közötti különbséget. A rejtve maradásnak, latenciának ugyanis többféle megkülönböztetésre érdemes oka lehet:

Először is a szabálysértések esete: A bűnügyi jellegű szabálysértésekről hazánkban nem készül statisztika, ezeket az eseteket a bűnügyi statisztika sem tartalmazza, de valójában nem lehet látens bűncselekménynek se nevezni őket, mert kiderültek és a sértettek jelentették is az esetet, csak a hazai jogszabályok szerint nem minősülnek bűncselekménynek, csak szabálysértésnek. Viszont egyértelműen a nem regisztrált bűncselekmények körébe tartoznak, mert a bűnügyi statisztikában nem jelennek meg. Ez a bűncselekményi kör különösen fontos lehet majd a prognózis elkészítésekor, mert éppen most esedékes a szabálysértési értékhatár emelése. Ez az intézkedés minimum 30-35.000 esettel csökkentheti az ENYÜBS statisztikában megjelenő adatokat. Azt a látszatot keltve, hogy csökkent a bűncselekmények száma.¹⁷ A teljes képhez közelítő elemzések elvégzésének feltétele, hogy legyenek a bűnügyi statisztikán kívül is adataink a bűnözés alakulásáról. Rendszerint a viktimológiai vizsgálatok szolgáltatnak ilyen adatokat. Sajnos Magyarországon nem végeznek rendszeres viktimológiai felméréseket, így a hazai helyzetet nem tudjuk elemezni.

A „klasszikus” látens cselekmények, amelyekre nem derül fény, a sértett sem tudja, vagy nincs abban az állapotban, hogy jelenthetné, vagy éppen nincs is sértettje (hagyományos értelemben) a bűncselekménynek.

A következő: azok a cselekmények, amelyek kiderülnek, de a sértett nem akar, vagy nem tud feljelentés tenni, vagy a sértett és az elkövető azonos személy.

¹⁷ Az elmúlt években a 20.000Ft-os értékhatárt el nem érő lopások száma 2010. 36054 2011. 34555 2012. 36280 forrás az ENYÜBS statisztika

Harmadszor pedig azok az esetek, amik valójában megjelentek a rendőrségen, de valamilyen okból mégsem indult eljárás az ügyben.

Az elemzések során csak a **regisztrált bűncselekmények** adataira tudtunk támaszkodni. A tényleges bűnügyi helyzet megismeréséhez és egy esetleges pontosabb prognózis elkészítéséhez mindenképpen szükséges volna rendszeres **viktimológiai vizsgálatok** elvégzésére, hogy a jelenleg rejtve maradó, a statisztikában nem megjelenő látens bűncselekményi részt is megismerhessük.

Budapest XV. kerületének közbiztonsági helyzete – ízelítő¹⁸

A regisztrált bűncselekmények számának alakulása (rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények az elkövetés helye szerint)

2013	2014
2823	2296

Közterületen elkövetett bűncselekmények száma

2013	2014
1062	645

A kiemelt bűncselekmények számának alakulása (rendőri eljárásban regisztrált bűncselekmények az elkövetés helye szerint)

	2013	2014
Testi sértés	81	114
Súlyos testi sértés	19	40
Kiskorú veszélyeztetése	15	5
Garázdaság	132	112
Önbíráskodás	5	5
Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények (terjesztői magatartások)	2	3
Lopás* (tartalmazza a betöréses lopásokat is)	1527	1176
Személygépkocsi lopás	168	114
Zárt gépjármű-feltörés	82	65
Lakásbetörés	183	262
Rablás	26	31
Kifosztás	9	16
Zsarolás	7	4

¹⁸A BRFK XV. kerületi Rendőrkapitányság 2014. évi beszámolója és saját adatgyűjtés,- elemzés alapján

Rongálás	119	83
Orgazdaság	8	3
Jármű önkényes elvétele	17	9

A kiemelt bűncselekmények (16) közül 9 esetében bűncselekmény-szám csökkenés tapasztalható.

A nyomozáseredményességi mutató alakulása %-osan (rendőri eljárásban regisztrált befejezett nyomozások alapján)

2013	2014
28,89	31,66

Az általános nyomozáseredményesség határozott emelkedést mutat a 2014-es évben, akárcsak az alábbiak szerinti, a közterületen elkövetett bűncselekmények nyomozáseredményessége.

A közterületen elkövetett bűncselekmények eredményességi mutatója %-osan (rendőri eljárásban regisztrált befejezett nyomozások alapján)

2013	2014
26,72	29,01
BRFK	31,6

A kiemelten kezelt bűncselekmények nyomozáseredményességi mutatója (rendőri eljárásban regisztrált befejezett nyomozások alapján) %-osan

Nyomozáseredményesség %-osan	2013	2014
Lopás (tartalmazza a betöréses lopásokat is)	13,68 BRFK 9,8	14,56 11,1
Lakásbetörés	4,89 4,6	5,66 5,5
Személygépkocsi lopás	2,41 2,5	3,67 4,7

Mind a lopás, mind a lakásbetörés, mind pedig a személygépkocsi lopás bűncselekmények esetében növekedett a nyomozáseredményesség, és az első két bűncselekmény kategóriában ez az eredményesség meg is haladta a budapesti nyomozáseredményesség átlagait.

Néhány egyéb kiemelt bűncselekmények nyomozás eredményességi mutatóinak alakulása (rendőri eljárásban regisztrált befejezett nyomozások alapján)

Nyomozáseredményessége %-osan	2013	2014
Testi sértés	66,67 64,9	57,43 63,8

Súlyos testi sértés	57,38 58,3	50,00 55,7
Garázdaság	67,53 64,3	54,38 64,2
Kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények (terjesztői magatartások)	9,00 70,8	33,33 58,8
Orgazdaság	33,33 62,4	50,00 64,7
Jármű önkényes elvétele	5,88 15,3	11,11 15,1

Egyes egyéb kategóriájú, kiemelt bűncselekmény esetén a nyomozáseredményesség adataiban enyhe csökkenés mutatható ki, ahogy az a budapesti eredményességi adatokban is csökkenő arányok mutathatók ki.

A kábítószerrel kapcsolatos bűncselekmények, az orgazdaság és a jármű önkényes elvétele bűncselekmények kerületi nyomozáseredményességi mutatói is jelentősen javultak az előző évekhez képest.

Az egyes súlyponti bűncselekmények esetében tapasztalható nyomozás eredményességi mutatók javulása kifejezetten pozitív tendencia, amely erősítheti a jó közbiztonság érzetet a lakosságban.

A közbiztonsági helyzet általános értékelésénél mindenképpen figyelembe kell venni a modern kriminológia azon megállapításait, mely szerint az elkövetett erőszakos, garázda jellegű cselekmények elsősorban nem számosságukban, hanem erőszakosságukban fognak változni. Bár a prognózisok tekintetében jelen tanulmány szerzője osztja a Bakóczi Antal - Sárkány István szerzőpáros által közölt tételt Pusztaitól, mely szerint „nem előre megírt történelem, hanem a vizsgált jelenség múltjából kiemelhető változási tendenciáknak, jelenre vonatkozó információknak és a jövőben valószínűleg érvényesülő tényezőknek, összefüggéseknek és hatásoknak a számbavételén, a belőlük levonható törvényszerűségeknek a feltárásán alapuló előrejelzés, amelynek számtalan bizonytalansági tényezővel kell számolni.”¹⁹

„A jövő erőszakos bűnözése a jelenlegihez képest főként minőségében válik kedvezőtlenebbé.”²⁰

A kedvezőtlen nemzetközi és hazai tendenciák egymást erősítve okozhatják a bűnözés fentebb prognosztizált változásait, amelyek majd csak a szintén nemzetközi és hazai kedvező gazdasági folyamatok nyomán fognak enyhülni és tendenciájukban stagnálásba fordulni. Mindezen hatások alól nem tudja kivonni magát egyetlen káros következményeit elszenvedő fél sem, így a megelőzésre, hatékony vagyonvédelemre és közterületi jelenlétre kell a hangsúlyt fektetni

¹⁹ Bakóczi Antal- Sárkány István. Erőszak a bűnözésben, BM Kiadó 2001.439.old.

²⁰Id.mintfent 457. old.

A befejezett szándékos emberölések száma és 100 ezer lakosra jutó száma a főváros kerületeiben¹, 2009–2013

Kerületek	Befejezett szándékos emberölések															
	2009			2010			2011			2012			2013			
	száma	rend	ráta ²	rend ³	száma	rend	ráta ²	rend ³	száma	rend	ráta ²	rend ³	száma	rend	ráta ²	rend ³
I.	1	10	4,0	4	1	9	4,1	4	1	15	-	15	-	15	-	15
II.	2	3	2,3	9	1	9	1,1	16	2	4	2,3	8	1	9	1,1	12
III.	2	3	1,6	13	1	9	0,8	13	3	3	2,4	9	4	1	3,2	4
IV.	2	3	2,0	10	-	14	-	14	3	3	3,0	7	1	8	1,0	12
V.	1	10	3,7	5	-	14	-	14	-	18	-	18	1	8	3,7	3
VI.	1	10	2,4	8	-	14	-	14	2	6	4,7	3	-	15	-	15
VII.	-	17	-	17	2	3	4,7	3	4	1	6,2	1	1	8	1,5	10
VIII.	6	2	7,3	2	2	6	2,4	7	3	3	3,6	5	2	4	2,3	7
IX.	1	10	1,6	12	1	9	1,6	11	1	9	1,6	11	3	2	4,7	1
X.	-	17	-	17	-	14	-	14	1	9	1,2	15	2	4	2,5	6
XI.	2	3	1,4	15	3	3	2,1	8	1	9	0,7	17	-	15	-	15
XII.	-	17	-	17	-	14	-	14	-	18	-	18	-	15	-	15
XIII.	9	1	7,9	1	6	1	5,2	2	4	1	3,4	6	1	8	0,8	13
XIV.	2	3	1,7	11	-	14	-	14	-	18	-	18	1	8	0,8	14
XV.	2	3	2,5	7	-	14	-	14	2	6	2,5	8	3	2	3,8	2
XVI.	-	17	-	17	1	9	1,5	12	1	9	1,5	13	1	8	1,5	11
XVII.	2	3	2,6	6	-	14	-	14	-	18	-	18	2	4	2,5	5
XVIII.	-	17	-	17	3	3	3,2	4	2	6	2,1	10	-	15	-	15
XIX.	-	17	-	17	1	9	1,6	10	-	18	-	18	-	15	-	15
XX.	1	10	1,6	14	2	6	3,1	5	1	9	1,6	12	1	8	1,6	9
XXI.	1	10	1,3	16	2	6	2,6	6	1	9	1,3	14	-	15	-	15
XXII.	-	17	-	17	1	9	2,0	9	-	18	-	18	-	15	-	15
XXIII.	1	10	4,9	3	6	1	29,9	1	1	9	5,0	2	-	15	-	15
Főváros összesen	36		2,1		32		1,9		32		1,8		25		1,4	
ebből:																
budai kerületek összesen	7	2	1,4	2	5	2	1,0	2	6	2	1,2	2	6	2	1,2	2
pesti kerületek összesen	29	1	2,4	1	27	1	2,2	1	26	1	2,1	1	19	1	1,5	1

1) A bűncselekmény elkövetésének helye szerint.

2) 100 ezer lakosra jutó száma. Az adott év/Január 1-jei lakónépesség adatai alapján számított adat.

3) 100 ezer lakosra jutó gyakoriság szerint.

A szándékos testi sértések száma és 100 ezer lakosra jutó száma a főváros kerületeiben¹, 2009–2013

Kerületek	Szándékos testi sértések														
	2009			2010			2011			2012			2013		
	száma	sorrend	ráta ²	száma	sorrend	ráta ²	száma	sorrend	ráta ²	száma	sorrend	ráta ²	száma	sorrend	ráta ²
I.	10	22	40,4	20	13	52,7	19	14	69,0	14	21	89,7	8	19	97,7
II.	36	14	40,6	19	35	39,8	21	38	17	43,1	20	43	15	17	32,8
III.	76	5	61,4	12	78	63,1	16	89	5	72,0	11	79	6	5	62,4
IV.	90	3	91,5	6	70	71,1	14	80	6	81,0	8	81	5	4	81,2
V.	31	17	113,6	3	41	151,4	3	57	11	210,0	1	46	14	11	218,7
VI.	60	9	142,5	1	57	133,5	4	40	14	93,1	6	64	10	13	142,5
VII.	36	14	57,6	13	77	119,6	7	54	13	83,8	7	61	12	7	133,1
VIII.	113	1	137,4	2	137	164,1	2	137	1	162,5	2	127	1	1	154,6
IX.	47	13	76,3	9	68	108,4	9	76	8	120,1	4	87	3	2	188,9
X.	89	4	112,3	4	100	124,4	5	92	3	113,8	5	76	7	5	99,8
XI.	75	6	53,9	16	106	75,8	12	101	2	69,7	13	69	8	9	45,0
XII.	19	20	33,6	22	18	32,2	23	19	20	34,0	22	17	22	18	44,9
XIII.	102	2	89,8	7	143	124,0	6	91	4	77,7	9	97	2	3	71,3
XIV.	66	7	54,9	15	63	51,8	20	62	10	50,4	18	64	10	8	55,9
XV.	53	11	66,1	11	57	71,2	13	39	15	48,8	19	67	9	47	58,3
XVI.	18	21	26,3	23	23	33,6	22	15	22	21,9	23	31	19	18	24,9
XVII.	65	8	83,1	8	63	80,3	11	56	12	71,2	12	32	17	31	35,6
XVIII.	35	16	37,5	21	59	63,0	17	70	9	74,4	10	55	13	57	56,5
XIX.	57	10	92,5	5	72	116,6	8	80	6	129,0	3	83	4	5	97,2
XX.	28	18	44,2	18	35	55,1	18	22	19	34,5	21	25	20	24	36,6
XXI.	52	12	68,1	10	52	67,9	15	39	15	50,8	17	37	16	42	54,8
XXII.	28	18	55,4	14	48	94,4	10	27	18	52,9	16	32	17	21	42,5
XXIII.	10	22	49,1	17	43	214,4	1	13	23	65,0	15	9	23	9	41,1
Főváros összesen	1196		69,9	1458		84,7	1314		75,8	1304		1259		72,5	
ebből:															
budai kerületek összesen	244	2	50,5	298	2	61,7	2	291	2	59,6	2	262	2	246	49,6
pesti kerületek összesen	952	1	77,5	1160	1	93,7	1	1023	1	82,1	1	1042	1	1013	81,7

1) A bűncselekmény elővetésének helye szerint.

2) 100 ezer lakosra jutó száma. Az adott év/ január 1-jei lakónépesség adatai alapján számított adat.

3) 100 ezer lakosra jutó gyakoriság szerint.

A garázdaság bűncselekmények száma és 100 ezer lakosra jutó száma a főváros kerületeiben¹, 2009–2013

Kerületek	Garázdaság																				
	2009			2010			2011			2012			2013								
	száma	sorrend	ráta ²	sorrend	ráta ²	sorrend	ráta ²	sorrend	ráta ²	sorrend	ráta ²	sorrend	ráta ²	sorrend	ráta ²						
I.	20	22	80,9	13	26	23	105,5	9	28	22	113,7	10	42	21	171,2	5	61	19	248,4	4	
II.	55	16	62,0	17	52	17	59,1	20	54	16	61,3	20	68	15	77,3	17	64	17	72,3	21	
III.	71	13	57,4	19	72	10	58,3	21	70	12	56,7	22	91	10	73,5	19	94	11	74,2	20	
IV.	127	5	129,1	6	102	8	103,7	10	130	2	131,6	6	206	1	208,0	4	184	2	184,4	7	
V.	76	11	278,6	2	65	11	240,0	4	67	14	246,8	2	73	14	267,0	1	88	12	337,7	2	
VI.	131	3	311,0	1	110	7	257,7	3	117	4	272,2	1	107	8	246,7	2	85	14	224,3	5	
VII.	79	9	126,3	8	135	3	209,7	5	111	5	172,2	4	108	7	166,8	6	151	4	271,5	3	
VIII.	180	1	218,9	3	246	1	294,7	1	200	1	237,2	3	204	2	239,5	3	279	1	371,8	1	
IX.	82	8	133,2	5	62	12	98,9	11	76	9	120,1	8	77	13	120,9	10	129	6	219,6	6	
X.	137	2	172,8	4	120	5	149,3	6	120	3	146,4	5	109	6	133,8	9	88	12	111,2	12	
XI.	102	6	73,4	16	132	4	94,4	12	80	7	55,2	23	87	12	59,8	22	103	9	71,2	22	
XII.	25	21	44,2	21	28	22	50,0	23	32	21	57,2	21	27	22	48,4	23	37	22	63,9	23	
XIII.	129	4	113,6	9	153	2	132,6	7	101	6	86,3	12	122	3	103,1	12	111	7	94,2	17	
XIV.	98	7	81,6	12	111	6	91,2	15	80	7	65,0	19	122	3	98,6	14	153	3	123,9	10	
XV.	41	18	51,1	20	49	18	61,2	17	72	11	90,1	11	114	5	142,9	7	134	5	166,1	8	
XVI.	27	20	39,4	23	36	21	52,7	22	46	18	67,3	17	65	16	95,3	16	68	16	94,2	16	
XVII.	73	12	93,3	10	47	19	59,9	18	66	15	84,0	13	56	20	71,3	20	72	15	82,7	18	
XVIII.	56	15	60,1	18	86	9	91,8	14	70	12	74,4	15	96	9	101,4	13	104	8	103,1	13	
XIX.	79	9	128,2	7	57	15	92,3	13	76	9	122,5	7	88	11	141,5	8	97	10	159,8	9	
XX.	52	17	82,1	11	38	20	59,8	19	45	19	70,6	16	62	17	97,0	15	63	18	96,0	15	
XXI.	59	14	77,3	15	59	13	77,0	16	50	17	65,1	18	59	18	76,6	18	61	19	79,6	19	
XXII.	40	19	79,2	14	59	13	116,1	8	42	20	82,4	14	57	19	111,6	11	54	21	99,7	14	
XXIII.	9	23	44,1	22	54	16	269,2	2	23	23	115,0	9	12	23	60,1	21	25	23	114,2	11	
Főváros összesen	1748		102,1	1899		110,3	110,3	1756		101,3	117,9	2052		117,9	2305				132,8		
ebből:																					
budai kerületek összesen	313	2	64,8	2	369	2	76,4	2	306	2	62,7	2	372	2	76,1	2	413	2	83,2	2	
pesti kerületek összesen	1435	1	116,8	1	1530	1	123,5	1	1450	1	116,4	1	1680	1	134,3	1	1892	1	152,7	1	

1) A bűncselekmény-elkövetésének helye szerint.

2) 100 ezer lakosra jutó száma. Az adott év január 1-jei lakónépesség adatai alapján számított adat.

3) 100 ezer lakosra jutó gyakoriság szerint.

A lopások száma és 100 ezer lakosra jutó száma a főváros kerületeiben¹, 2009–2013

Kerületek	Lopások														
	2009			2010			2011			2012			2013		
	száma	ráta ²	sorrend ³	száma	ráta ²	sorrend ³	száma	ráta ²	sorrend ³	száma	ráta ²	sorrend ³	száma	ráta ²	sorrend ³
I.	699	2826,8	8	898	3 642,6	9	1 122	4 555,8	5	1 067	4 350,1	5	1 038	4 226,2	5
II.	2 210	2 490,7	11	2 109	2 395,4	12	3 011	3 418,3	8	2 875	3 266,6	9	2 785	3 147,7	8
III.	2 268	7 183,1	18	2 227	9 180,2	16	3 365	6 272,5	14	3 353	5 270,6	13	2 855	7 2 254,2	14
IV.	1 533	1 558,3	21	1 706	1 733,7	19	1 944	1 967,6	19	1 942	1 960,6	19	1 745	1 748,8	21
V.	2 009	7 363,6	1	3 553	4 13 119,9	1	2 670	9 983,7	1	2 635	10 963,7	1	2 870	11 013,9	1
VI.	2 069	9 491,2	2	2 202	10 5 158,6	5	2 495	10 580,2	3	2 815	9 6 489,6	2	2 591	10 6 838,2	2
VII.	1 392	17 222,6	13	2 806	8 4 358,7	7	2 004	11 3 109,3	11	2 083	12 3 216,1	10	2 226	11 4 002,3	6
VIII.	3 598	2 437,6	4	4 289	2 5 138,7	6	4 610	1 5 468,6	4	4 085	1 4 796,1	4	4 244	2 5 655,5	4
IX.	2 842	6 461,5	3	3 284	6 5 237,0	4	3 861	4 6 102,6	2	3 565	4 5 596,8	3	3 362	5 5 722,8	3
X.	3 019	5 380,5	6	3 142	7 3 910,1	8	3 220	7 3 982,9	7	2 819	8 3 460,0	6	2 769	9 3 498,0	7
XI.	3 262	4 234,5	12	3 378	5 2 414,7	11	4 311	2 2 973,3	12	4 014	2 2 758,6	12	4 448	1 3 076,1	9
XII.	1 069	18 901,6	17	1 218	18 2 175,8	14	1 533	16 2 741,3	13	1 891	14 3 390,3	7	1 732	14 2 990,2	12
XIII.	4 801	1 422,8	5	6 565	1 5 690,9	3	3 738	5 3 193,4	10	3 701	3 3 128,0	11	3 619	3 3 070,4	10
XIV.	3 357	3 2 794,1	9	3 565	3 2 928,8	10	4 046	3 3 286,0	9	3 070	6 2 480,1	15	3 609	4 2 922,5	13
XV.	1 468	16 183,0	19	1 350	16 1 686,9	20	1 679	14 2 100,2	18	1 614	16 2 023,1	18	1 529	15 1 895,0	18
XVI.	1 001	20 146,1	23	878	22 1 284,2	22	977	22 1 428,5	23	995	21 1 458,2	23	784	22 1 086,2	23
XVII.	1 574	13 2 011,5	16	946	20 1 206,0	23	1 217	19 1 548,4	22	1 222	19 1 556,0	22	1 167	19 1 340,5	22
XVIII.	1 560	14 1 673,4	20	1 801	13 1 923,1	15	1 753	13 1 864,1	21	2 194	11 2 317,7	16	2 219	12 2 198,9	16
XIX.	1 666	11 2 704,1	10	1 421	15 2 302,1	13	1 427	18 2 300,5	16	1 331	17 2 139,5	17	1 346	18 2 217,6	15
XX.	1 386	18 2 187,1	14	1 109	19 1 744,8	18	1 599	15 2 509,9	15	1 705	15 2 668,8	14	1 408	16 2 145,3	17
XXI.	1 591	12 2 084,1	15	1 348	17 1 759,2	17	1 498	17 1 950,1	20	1 329	18 1 726,5	20	1 373	17 1 792,0	20
XXII.	753	21 1 491,1	22	755	23 1 485,1	21	1 089	21 2 135,4	17	874	22 1 711,3	21	999	21 1 844,3	19
XXIII.	627	23 3 075,5	7	2 155	11 10 744,9	2	809	23 4 044,2	6	658	23 3 293,0	8	657	23 3 000,8	11
Főváros összesen	45 754	2 672,2	7	52 705	3 061,5	2	53 978	3 113,5	6	51 837	2 979,1	8	51 375	2 959,9	11
ebből															
budai kerületek összesen	10 261	2 123,2	2	10 585	2 2 191,8	2	14 431	2 2 956,1	2	14 074	2 2 879,4	2	13 857	2 2 791,6	2
pesti kerületek összesen	35 493	1 2 888,1	1	42 120	1 3 400,6	1	39 547	1 3 175,2	1	37 763	1 3 018,0	1	37 518	1 3 027,3	1

1) A bűncselekmény elkövetésének helye szerint.
2) 100 ezer lakosra jutó száma. Az adott évi/ január 1-jei lakónépesség adatai alapján számlított adat.
3) 100 ezer lakosra jutó gyakoriság szerint.

A személygépkocsi lopások száma és 100 ezer lakosra jutó száma a főváros kerületeiben, 2009–2013

Kerületek	Személygépkocsi lopások														
	2009			2010			2011			2012			2013		
	száma	sorrend	ráta ¹⁾	sorrend	ráta ¹⁾	sorrend	ráta ¹⁾	sorrend	ráta ¹⁾	sorrend	ráta ¹⁾	sorrend	ráta ¹⁾	sorrend	ráta ¹⁾
I.	79	16	319,5	5	227,2	8	357,3	1	102	16	415,9	2	68	276,9	5
II.	271	5	305,4	6	146,5	13	315,6	3	278	5	394,3	4	279	315,3	3
III.	263	6	212,6	14	164,3	12	345,6	2	427	1	395,6	3	323	255,8	6
IV.	216	7	219,6	11	166,7	11	205,5	12	203	7	246,3	8	158	170,4	12
V.	54	18	197,9	16	406,2	3	121,6	18	33	21	80,5	20	26	99,8	18
VI.	11	23	26,1	23	42,2	23	23,3	23	10	23	43,8	22	23	60,7	22
VII.	27	22	43,2	22	116,5	19	29,5	22	24	21	37,1	23	26	46,7	23
VIII.	49	20	59,6	21	57,5	22	84,2	21	63	19	74,0	21	53	70,6	20
IX.	203	8	331,3	4	224,9	9	243,4	9	154	10	317,1	7	141	240,0	7
X.	324	3	408,7	2	360,9	4	226,4	10	183	8	225,8	12	182	229,9	9
XI.	310	4	222,9	10	141,5	15	282,8	6	496	1	340,9	6	531	367,9	2
XII.	138	13	244,1	8	244,7	6	304,0	5	251	6	450,0	1	232	407,4	1
XIII.	510	1	449,2	1	479,4	2	258,9	8	279	5	235,8	9	161	137,4	15
XIV.	406	2	337,9	3	260,4	5	313,5	4	442	3	357,1	5	348	281,8	4
XV.	168	10	209,4	15	181,2	10	276,4	7	184	9	230,6	10	170	211,9	10
XVI.	82	15	119,7	18	128,7	17	114,0	20	85	17	124,6	19	60	83,1	19
XVII.	70	17	89,5	20	105,8	20	136,1	16	117	14	149,0	15	54	62,0	21
XVIII.	118	14	126,6	17	136,7	16	141,4	15	141	12	148,9	16	168	167,5	13
XIX.	188	9	305,1	7	239,8	7	164,4	14	102	14	213,8	14	140	230,7	8
XX.	142	12	224,1	9	146,3	14	177,4	13	146	11	228,5	11	119	181,3	11
XXI.	157	11	213,5	13	127,9	18	126,3	17	109	15	141,6	17	109	142,3	14
XXII.	53	19	105,0	19	64,9	21	119,6	19	61	19	131,2	18	74	136,6	16
XXIII.	44	21	215,8	12	568,4	1	210,0	11	42	20	215,2	13	29	132,5	17
Főváros összesen	3883		227,2	3369	195,7	3689	212,8	4195	241,1	4195	241,1	3474	201,4		
ebből:															
budai kerületek összesen	1114	2	230,5	1	156,5	2	293,7	1	1758	2	359,7	1	1507	304,8	1
pesti kerületek összesen	2769	1	225,9	2	211,0	1	181,1	2	2437	1	194,8	2	1967	159,9	2

1) A bűnszékfelmérés adatainak alapján számított adat.
 2) 100 ezer lakosra jutó száma. Az adott év január 1-jei lakónépesség adatai alapján számított adat.
 3) 100 ezer lakosra jutó gyakoriság szerint.

A rablások száma és 100 ezer lakosra jutó száma a főváros kerületeiben¹, 2009–2013

Kerületek	Rablások															
	2009			2010			2011			2012			2013			
	száma	sorrend	ráta ²	száma	sorrend	ráta ²	száma	sorrend	ráta ²	száma	sorrend	ráta ²	száma	sorrend	ráta ²	
I.	17	20	68,7	10	27	109,5	8	23	93,4	9	17	69,3	11	14	57,0	
II.	78	5	87,9	9	49	55,7	17	57	64,7	16	33	37,5	21	18	31,6	
III.	55	11	44,5	18	41	33,2	21	77	62,3	17	79	63,8	15	15	32,4	
IV.	53	12	53,9	16	83	84,3	11	64	64,8	15	59	59,6	16	11	38,1	
V.	42	14	153,9	3	46	169,9	2	63	232,1	1	61	223,1	2	50	191,9	
VI.	66	9	156,7	2	26	60,9	15	83	193,1	3	102	235,1	1	47	124,0	
VII.	64	10	102,4	8	86	133,6	5	50	77,6	10	61	94,2	9	43	77,3	
VIII.	145	1	176,4	1	109	130,6	7	183	217,1	2	159	186,7	3	123	163,9	
IX.	72	7	116,9	6	106	169,0	3	93	147,0	5	83	130,3	5	41	69,8	
X.	109	3	137,5	4	106	131,9	6	151	186,8	4	117	143,6	4	89	112,4	
XI.	95	4	68,3	11	127	90,8	10	86	59,3	19	83	57,0	17	63	43,6	
XII.	37	16	65,4	13	22	39,3	20	42	75,1	12	26	19	18	13	22,4	
XIII.	138	2	121,6	5	165	143,0	4	129	110,2	7	136	2	114,9	6	65	55,1
XIV.	78	5	64,9	14	99	81,3	12	85	69,0	14	80	7	64,6	14	69	55,9
XV.	30	18	37,4	20	49	61,2	14	61	76,3	11	52	14	65,2	12	26	32,2
XVI.	14	22	20,4	21	11	16,1	23	23	33,6	22	21	20	30,8	22	13	18,0
XVII.	31	17	39,6	19	23	29,3	22	21	26,7	23	31	18	39,5	20	12	13,8
XVIII.	17	20	18,2	23	38	40,6	19	40	42,5	20	44	16	46,5	19	34	33,7
XIX.	67	8	108,7	7	62	100,4	9	38	61,3	18	60	12	96,4	8	25	41,2
XX.	42	14	66,3	12	47	73,9	13	60	94,2	8	63	9	98,6	7	31	47,2
XXI.	49	13	64,2	15	43	56,1	16	85	110,7	6	50	15	65,0	13	32	41,8
XXII.	26	19	51,5	17	22	43,3	18	20	39,2	21	15	22	29,4	23	12	22,2
XXIII.	4	23	19,6	22	91	453,7	1	14	70,0	13	14	23	70,1	10	6	27,4
Főváros összesen	1329		77,6	1478		85,9	1548		89,3	1446		83,1	915		52,7	
ebből:																
budai kerületek összesen	308	2	63,7	2	288	59,6	2	305	62,5	2	253	2	51,8	2	171	34,4
pesti kerületek összesen	1021	1	83,1	1	1190	96,1	1	1243	99,8	1	1193	1	95,3	1	744	60,0

1) A bűncselekmény elkövetésének helye szerint.
 2) 100 ezer lakosra jutó száma - Az adott év január 1-jei lakónépesség adatai alapján számított adat.
 3) 100 ezer lakosra jutó gyakoriság szerint

Statisztikai megközelítésben a kerület közbiztonsági helyzete kielégítő, vagyis nem mutat jelentős ingadozásokat a vizsgált évek folyamán. Az új Btk szerinti statisztikai bontásban Budapest XV. kerülete az alábbi helyeken szerepel Budapest kerületeinek összevetésében a 2013-as adatok alapján.²²

Befejezett szándékos emberölések 2013-ban nem történt.

Szándékos testi sértések száma 47 darab. A legtöbb 57 darab volt. Ezzel a 12. helyen állt a kerület.

Garázdaság bűncselekmény 134 darab, a legtöbb 279 darab volt, ezzel 8.helyen állt a kerület.

A lopások száma 1529 darab volt ezzel a 18. helyen állt a kerület, a legtöbb 2870 darab volt.

Személygépkocsi lopások száma 170 darab volt, ezzel a 10.helyen állt a kerület, a legtöbb 232 darab volt.

Rablások száma 26 darab volt, ezzel a 17.helyen állt a kerület, a legtöbb 50 darab volt.

A kerület rangsorban elfoglalt helyét a cselekmény 100 ezer lakosra jutó gyakorisága szerint állapítják meg.

Fentiekből látható, hogy a garázdaság bűncselekmény tekintetében a legrosszabb a helyzet, és viszonylag kiegyensúlyozott az összes többi esetben, vagyis a kerületek sorrendjének utolsó harmadában található kerületünk.

Az objektív számszaki mutatók áttekintése és bemutatása azonban nem elégséges a „Közbiztonsági Konceptió” megalapozásához. A bevezetőben említettük a komplexbiztonság fogalomrendszerét, amely nem csak a biztonság összetevőire, de megteremtőire is igaz. Ennek szellemében került sor két alapvető konzultációra, melynek eredménye az alábbiakban összegezhető:

²¹A táblázatokat a Legfőbb Ügyészség közli a tájékoztató a 2013-évi bűncselekmények alakulásáról kiadványban.

²²Uo.

Partnerségi együttműködés a Közbiztonsági Konceptió elkészítésének folyamatában

A **partnerségi együttműködés** legfőbb célja, hogy az elérhető adatok, dokumentumok, elképzelések és tapasztalatok alapján körvonalazódó Közbiztonsági Konceptió az érintett szakmai szervezetek véleményét és érdekét a lehető legnagyobb mértékben figyelembe vegye és megjelenítse.

A partnerségi együttműködés és az azt követő társadalmi vita biztosítja:

- a releváns észrevételek beépítését a stratégiába,
- a kerülethez területi vagy tevékenységi alapon kapcsolódó egyéb önkormányzatok, államigazgatási és szakigazgatási szervek munkájának, terveinek és véleményeinek bekapcsolását a stratégiaalkotási folyamatba,
- a kerület lakosságának minél szélesebb körű tájékoztatását a stratégiaalkotás folyamatáról és tartalmáról,
- a kerületi civil és szakmai szervezetek aktív bevonását a stratégiaalkotás folyamatába.

Az együttműködésbe bevonni kívánt szakmai partnerek:

- rendészeti feladatokat ellátó önkormányzati szervek,
- BRFK XV. kerületi Rendőrkapitányság,
- kerületi polgárőr szervezetek,
- közbiztonsággal kapcsolatosan tevékenykedő más szervezetek és személyek.

A kerületi **szakmai** partnerek bevonása műhelybeszélgetések (worldcafe – világvilágkávéház módszer) keretében valósul meg.

A **World Café elnevezésű** együttes gondolkodási- és beszélgetési módszert Juanita Brown amerikai szervezetfejlesztő vezette be, arra alapozva, hogy minden jelentős változás és fejlődés alapja a közösségi beszélgetések - a dialógus - során kialakuló megértés és elfogadás.

A World Café több mint húsz éve egy jól bevált változásmenedzselési eljárás - amiben a résztvevők megosztják egymással érzéseiket, gondolataikat, céljaikat, ötleteiket. Minden változás kulcspontja az elköteleződés a változás iránya és célja mellett. Az elköteleződés faktorai a bizalom és az egyetértés. E kettő csak akkor jöhet létre, ha a szervezeti keretből - legyen szó akár a vállalatról, akár a családról - kilépve, kötetlen és rugalmas térben tudnak az érdekeltek egymás szempontjaihoz közeledni. A közeledés megértésen keresztül történik - a megértés pedig a dialógusban formálódik. Így erősödik

a bizalom is, amely áttör az egyes emberek fejében lévő - a változással szemben táplált - gátakon is.

Legfőbb célja annak elősegítése: hogyan tudnának a szakmai partnerek rugalmasabban együttműködni a hétköznapokban; hogyan bánjanak hatékonyabban erőforrásaikkal, hogy mindenre jusson idő; milyen eseményeken osszák meg az értékes információikat egymással, hogy abból mindenki profitálhasson?

Május 12. 14.00 óra

Kerületi rendőrkapitányság képviselője
Rendészeti osztály vezetője
Közbiztonsági referens
Polgárőr egyesületek vezetői
Rákosmenti Mezőőri Szolgálat vezetője

Május 13. 14.00 óra

Közbiztonsági Alapítvány kuratóriumának tagjai
Fontosabb civil egyesületek vezetői
Közbiztonsági referens
Civil referens

World Café I. – 2015. május 12.

Erősségek: Pozitív helyzetek, pozitív példák és jól működő gyakorlatok	Lehetőségek: Lehetséges erőforrások
<ul style="list-style-type: none"> ▪ térfigyelő kamerák – 44 db ▪ Iskola rendőre program ▪ 28 KMB körzet (választókerületenként 2-2 KMBs) ▪ mezőőrség-rendőrség közös szolgálat ▪ önkormányzati rendészet: jó felszereltség ▪ a megszokottól eltérő időszakok alkalmazása ▪ részvétel a közlekedésbiztonsági akciókban (polgárőrség) ▪ közös rendezvénybiztosítások (rendőrség-polgárőrség) ▪ prostitúció-kezelés (egy körzetre koncentrált tevékenység), köztisztaság kikényszerítése ▪ 12 rendőr-lakás átadása a közeljövőben 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ kommunikáció megújítása – kerületi újságban közbiztonsági rovat indítása ▪ nyilvánosság ▪ szorosabb kapcsolat az oktatási intézményekkel ▪ közös bázis a közbiztonsággal foglalkozó szervezeteknek ▪ 2-3 napos közös akciók ▪ kerület ki- és bemenő útvonalainak kamerás megfigyelése ▪ önkormányzati rendészet járőrözési idejének időleges módosítása a nyári időszakban ▪ mezőőri szolgálat bővítése ▪ fizikai akadályok, vagy külső területeket figyelő kamerák, éjjellátó kamerák telepítése (erdős részek, mezők, stb.) ▪ térfigyelő kamerákhoz kapcsolódó „saját erős” kivonuló szolgálat és közvetlen hírosszeköttetés ▪ ifjú polgárőrök-struktúra kialakítása a középiskolákban ▪ kötelező közmunka teljesítése polgárőri tevékenység során
Veszélyek: Felmerült problémák, nehézségek, amelyek a jövőben veszélyt jelenthetnek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ▪ lakótelepi szalagházak tetőszinti átjárhatósága ▪ hengerzárak lakásfeltörések – bizonyítékok hiánya ▪ a kerület könnyű átjárhatósága, gyors elhagyásának lehetősége ▪ külterületek biztonsága ▪ illegális hulladék-lerakások ▪ lomtalanítási időszak anomáliái ▪ frekvenciált helyek nem minőségi bekamerázása a tulajdonosok által 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ telephely hiánya ▪ gondolkodásmód, kommunikációs „zaj” ▪ rendszámfelismerők technikai hiányosságai és lekérési jogosultságok problémája ▪ polgárőrségi egyenruha költségei

- kertvárosi településrész lakossági előregedése

World Café II. – 2015. május 13.

Erősségek: Pozitív helyzetek, pozitív példák és jól működő gyakorlatok	Lehetőségek: Lehetséges erőforrások
<ul style="list-style-type: none"> ▪ önvédelmi oktatások (Kontyfa) ▪ kisközösségi egymásra-figyelés, informális csoport működtetése, közös rendezvények, blog működtetése (Rákospalota-Kertváros) ▪ Vöröskereszt helyi szervezete és a civil szervezetek közötti kapcsolatok 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ bűnmegelőzési projektek során terme-hozzáférés biztosítása (képzések, sport foglalkozások) ▪ új látásmód szükségessége (odafigyelés) ▪ önkormányzati „beavatkozás”, segítség ▪ önkormányzati civil referens összekötő szerepe ▪ kamera-fejlesztés a Kertvárosban ▪ néhány játszótér bekerítése, nagyobb biztonság és tisztaság ▪ elhanyagolt területek „visszafoglalása” a kultúrált és biztonságos használat biztosításával (bicikli utak mentén pl.)
Veszélyek: Felmerült problémák, nehézségek, amelyek a jövőben veszélyt jelenthetnek	Gyengeségek
<ul style="list-style-type: none"> ▪ pusztuló közösségek ▪ a „türelmi zóna” határán (Kertváros) az „eldugottabb helyek” elfoglalása a prostituáltak által ▪ illegális hulladék-lerakás ▪ idősek áldozattá válásának veszélye 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ nyilvánosság ▪ Kovácsy Kálmán tér és környékének fertőzöttsége (prostituáció) – behajtási szabályok megszegése

Az állam szerepe a komplex biztonság megteremtésében

**Magyarország Alaptörvénye
(2011. április 25.)**

IV. cikk

(1) Mindenkinek joga van a szabadsághoz és a személyi biztonsághoz.

V. cikk

Mindenkinek joga van törvényben meghatározottak szerint a személye, illetve a tulajdona ellen intézett vagy az ezeket közvetlenül fenyegető jogtalan támadás elhárításához.

A rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok

46. cikk

(1) A rendőrség alapvető feladata a bűncselekmények megakadályozása, felderítése, a közbiztonság, a közrend és az államhatár rendjének védelme.

(2) A rendőrség működését a Kormány irányítja.

(3) A nemzetbiztonsági szolgálatok alapvető feladata Magyarország függetlenségének és törvényes rendjének védelme, nemzetbiztonsági érdekeinek érvényesítése.

(4) A nemzetbiztonsági szolgálatok működését a Kormány irányítja.

(5) A rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok hivatásos állományú tagjai nem lehetnek tagjai pártoknak, és nem folytathatnak politikai tevékenységet.

(6) A rendőrség és a nemzetbiztonsági szolgálatok szervezetére, működésére vonatkozó részletes szabályokat, a titkosszolgálati eszközök és módszerek alkalmazásának szabályait, valamint a nemzetbiztonsági tevékenységgel összefüggő szabályokat sarkalatos törvény határozza meg.

1994. évi XXXIV. törvény

a Rendőrségről

I. Fejezet

A RENDŐRSÉG FELADATA, SZERVEZETE, JOGÁLLÁSA ÉS IRÁNYÍTÁSA

A Rendőrség feladata

1. § (1) A rendőrség feladata az Alaptörvényben meghatározott feladatok mellett a határforgalom ellenőrzése, a terrorizmus elleni küzdelem és az e törvényben meghatározott bűnmegelőzési, bűnfelderítési célú ellenőrzés, valamint a bűncselekményből származó vagyon visszaszerzése.

(2) A rendőrség az Alaptörvényben, az e törvényben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében:⁵

1. általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyon visszaszerzését,

2. szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében,

3. ellátja a közbiztonságra veszélyes egyes eszközök és anyagok előállításával, forgalmazásával és felhasználásával kapcsolatos hatósági feladatokat,

4. közlekedési hatósági és rendészeti feladatokat lát el,

5. ellátja a közterület rendjének fenntartásával kapcsolatos rendészeti feladatokat,

6. gondoskodik a büntetőeljárásban részt vevők és az eljárást folytató hatóság tagjainak személyi védelméről, valamint a büntetőeljárásban részt vevők, az igazságszolgáltatást segítő Védelmi Programjának (a továbbiakban: Védelmi Program) végrehajtásáról, továbbá védi a Magyarország szempontjából - külön jogszabályban meghatározott - különösen fontos személyek (a továbbiakban: védett személy) életét, testi épségét, őrzi a kijelölt létesítményeket,

7. engedélyezi és felügyeli a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenységet,

8. büntetés-végrehajtási feladatokat lát el,

9. ellátja a rendkívüli állapot, a szükségállapot, a megelőző védelmi helyzet, a veszélyhelyzet és a váratlan támadás esetén a hatáskörébe utalt rendvédelmi feladatokat, továbbá rendkívüli állapot idején és váratlan támadás esetén közreműködik az államhatárt fegyveresen vagy felfegyverkezve átlépő személyek kiszorításában, valamint elfogásában és lefegyverzésében,

10. őrzi az államhatárt, megelőzi, felderíti, megszakítja az államhatár jogellenes átlépését, ellátja a hatáskörébe utalt idegenrendészeti és menekültügyi feladatokat,

11. ellenőrzi az államhatáron áthaladó személy- és járműforgalmat, a szállítmányokat - ide nem értve a Közösségi Vámkodekx létrehozásáról szóló 2913/92/EGK rendeletben meghatározott vámellenőrzést -, valamint végzi a határátléptetést, továbbá biztosítja a határátkelőhelyek rendjét, valamint végzi a közúti határátkelőhelyek üzemeltetését, és a fenntartásukra és fejlesztésükre vonatkozó feladatok végrehajtását,

12. irányítja a határesemények kivizsgálásával megbízott magyar szervek tevékenységét, felügyeli az államhatár felmérésével, megjelölésével, a határjelek felújításával kapcsolatos munkák végzését,

13. megteszi az államhatár rendjét közvetlenül veszélyeztető konfliktushelyzet és a tömeges méretű migráció kezeléséhez szükséges intézkedéseket, továbbá elhárítja az államhatár rendje ellen irányuló erőszakos cselekményeket,

14. elvégzi az e törvényben meghatározott belső bűnmegelőzési és bűnfelderítési célú ellenőrzést,

15. Magyarország területén

a) felderíti a terrrorszervezeteket,

b) megelőzi, felderíti, illetve elhárítja magánszemélyek, csoportok, szervezetek terrorcselekmény elkövetésére irányuló törekvéseit és megakadályozza azt, hogy bűncselekményt kövessenek el,

c) megakadályozza, hogy magánszemélyek, csoportok, szervezetek terrrorszervezet működését anyagi források biztosításával vagy más módon elősegítsék,

16. elvégzi a részére törvényben vagy kormányrendeletben megállapított, valamint az Európai Unió kötelező jogi aktusából vagy nemzetközi szerződésből eredő egyéb feladatokat, valamint

17. részt vesz az Egyesült Nemzetek Szervezete, az Európai Unió, az Európai Biztonsági és Együttműködési Szervezet, az Észak-atlanti Szerződés Szervezete keretében szervezett, vagy nemzetközi szerződés alapján a béketámogató és polgári válságkezelési feladatokban,

18. a fenntartó kezdeményezésére közreműködik az általános és középiskola rendjének fenntartásában,

19. ellátja a segélyhívó számok fogadásából eredő feladatokat.

2. § (1) A rendőrség védelmet nyújt az életet, a testi épséget, a vagyonbiztonságot közvetlenül fenyegető vagy sértő cselekménnyel szemben, felvilágosítást és segítséget ad a rászorulóknak. A rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait.

(2) A rendőrség a feladatának ellátása során

a) együttműködik az állami és a helyi önkormányzati szervekkel, a társadalmi és a gazdálkodó szervezetekkel, az állampolgárokkal és azok közösségeivel;

b) segítséget nyújt - jogszabályban meghatározott esetben - az állami és a helyi önkormányzati szervek hivatalos eljárásának zavartalan lefolytatásához;

c) támogatja a helyi önkormányzatoknak és az állampolgárok közösségeinek a közbiztonság javítására irányuló önkéntes tevékenységét.

(3) A rendőrség a feladatának ellátása során pártbefolyástól mentesen jár el.

(4) A rendőrség külön törvény, az Európai Unió kötelező jogi aktusa vagy nemzetközi szerződés alapján együttműködik a külföldi és a nemzetközi rendvédelmi szervekkel, fellép a nemzetközi bűnözés ellen. Nemzetközi szerződés vagy az Európai Unió kötelező jogi aktusa alapján - rendészeti feladatai ellátása során - magyar rendőr külföldön, rendőrségi vagy határrendészeti feladatokat ellátó külföldi szerv tagja Magyarország területén törvényben, illetve nemzetközi szerződésben meghatározott rendőrségi jogosítványokat gyakorolhat.

A közbiztonság megteremtése, mint korábban is rámutattunk egyértelműen az állami rendőrhatalom feladata. E feladat ellátás során együttműködik más szervezetekkel, intézményekkel. A jelenlegi jogalkotói szándék egyértelműen biztosítja a rendőrség primátusát az együttműködő partnerekkel kapcsolatban.

2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról

10. § A megyei, a fővárosi, illetve a helyi védelmi bizottság az illetékességi területén összehangolja a katasztrófák elleni védekezésben közreműködő szervek katasztrófavédelemmel kapcsolatos feladatainak ellátását és az arra való felkészülést.

12. *Közbiztonsági referens:* a polgármester katasztrófák elleni védekezésre való felkészülési, védekezési, helyreállítási szakmai feladataiban, továbbá rendvédelmi és honvédelmi feladataiban közreműködő, köztisztviselői jogviszonyban álló, e feladat ellátására a polgármester által kijelölt, e törvény végrehajtási rendeletében meghatározott végzettséggel rendelkező személy.²³

²³2011. évi CXXVIII. törvény a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról 3§12

X. FEJEZET²⁴

A KÖZBIZTONSÁGI REFERENSEKRE VONATKOZÓ SZABÁLYOK

55. A közbiztonsági referens képezésére és képzésére vonatkozó előírások

76. § (1) A katasztrófavédelmi szempontból I. és II. veszélyességi osztályba sorolt településen a polgármester közbiztonsági referenst (a továbbiakban: referens) jelöl ki.

(2) A közös önkormányzati hivatalt működtető települések polgármesterei közösen jelölik ki a referenst, megállapodásuk hiányában ezt a jogkört a közös önkormányzati hivatal székhelye szerinti település polgármestere gyakorolja.

(3) A referens a polgármester feladat-meghatározásának megfelelően vesz részt a polgármester katasztrófák elleni védekezési feladatainak tervezésében, szervezésében és végrehajtásában.

(4) A polgármester gondoskodik a legalább középfokú iskolai végzettséggel rendelkező, a referensként kijelölt személy katasztrófavédelmi képzéseken történő részvételéről.

(5) A referens legkésőbb a kijelölését követő 90 napon belül eredményesen elvégzi a közbiztonsági referensi tanfolyamot és vizsgabizonyítványt szerez.

(6) A közbiztonsági referensi tanfolyam szervezéséről és a képzés, valamint a vizsga tartalmának meghatározásáról a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szervének vezetője gondoskodik.

(7)

56. A referens feladatai

77. § (1) A referens feladatai a felkészülés időszakában különösen:

a) részt vesz a települési (a fővárosban kerületi) veszélyelhárítási tervek elkészítésében,

b) a polgármester döntésének megfelelően részt vesz a katasztrófavédelmi felkészítéseken,

c) közreműködik a lakosság felkészítésével és tájékoztatásával kapcsolatos feladatokban,

d) figyelemmel kíséri a lakosság veszélyhelyzetekkel kapcsolatos, helyi sajátosságokról és a tanúsítandó magatartási szabályokról történő tájékoztatását,

e) közreműködik a lakossági riasztó, riasztó-tájékoztató végpontok működőképességének és karbantartottságának ellenőrzésében,

f) a polgári védelmi kötelezettségen alapuló települési polgári védelmi szervezet létrehozása és megalakítása során szakmai javaslatokkal segíti a polgármester döntéseit,

²⁴234/2011. (XI. 10.) Korm. rendelet

a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról 76§-77§

g) részt vesz a polgári védelmi kötelezettség alatt álló állampolgárok polgári védelmi szervezetbe történő beosztásában, a szervezetek kiképzéseinek és gyakorlatainak előkészítésében és lebonyolításában,

h) rendszeresen tájékoztatja a polgármestert a felkészülés időszakában végrehajtott feladatokról,

i) kapcsolatot tart a hivatásos katasztrófavédelmi szervekkel, valamint a katasztrófák elleni védekezésben közreműködő más szervekkel és szervezetekkel.

(2) A referens feladatai a védekezés időszakában különösen:

a) előkészíti a polgármester védekezéssel kapcsolatos szakmai döntéseit a lakosság és a létfenntartáshoz szükséges anyagi javak védelme érdekében,

b) kapcsolatot tart a védekezést irányító és a védekezésben közreműködő szervekkel és erről tájékoztatja a polgármestert,

c) előkészíti a polgári védelmi kötelezettség alatt álló állampolgárok polgári védelmi szolgálatra kötelező határozatát és a települési polgári védelmi szervezetek alkalmazásának elrendelésével kapcsolatos feladatokat,

d) részt vesz a kitelepítés, kimenekítés, befogadás és visszatelepítés feladataiban.

(3) A referens feladatai a helyreállítás időszakában különösen:

a) közreműködik a vis maior eljárásban,

b) részt vesz a károk felmérésében és szakmailag előkészíti a polgármester helyreállítással kapcsolatos döntéseit,

c) folyamatosan figyelemmel kíséri a helyreállítási és újjáépítési munkálatok helyzetét, melyről rendszeresen tájékoztatja a polgármestert,

d) közreműködik a településre érkező segélyszállítmányokkal és adományokkal kapcsolatos feladatokban,

e) közreműködik a helyreállítási és újjáépítési tevékenységek ellenőrzésében.

1996. évi XXXI. törvény a tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról

Amint a koncepció korábbi részében kitértünk rá, a tűzoltás és műszaki mentés állami feladattá vált a módosított jogszabály 2. §(2) bekezdése szerint. Ez azonban nem törvénytörően eredményezheti azt, hogy a települések kisebb figyelmet kell, hogy fordítsanak a tűzoltás és műszaki mentés feladatrendszerére, mint korábban. Lehetőség van továbbra is támogatni a hivatásos szervezeteket, ennek a helyi hatékonyság növelése érdekében továbbra is fontos szerepe van.

XV.kerület tűzvédelmét biztosító állami szervezet:

A IV. kerületi Hivatásos Tűzoltó-parancsnokság működési területe Budapest Főváros IV. és XV. kerületére, valamint Fót és Dunakeszi településekre terjed ki. A 1996. évi XXXI. törvény 30.§ (5) bekezdése értelmében évente egyszer az

illetékes vezetőnek beszámolót kell tartani a képviselő testületnek a tűzvédelmi helyzetről.

A 2014-es évről szólva kiemelhető a műszaki mentések dominanciája 374 riasztásból 219-volt az utóbbi, míg tüzeset"csak" 155. Döntően I-es fokozatú riasztások történtek.

A gépjárműállomány általános állapota megfelelőnek minősül, bár egyes szerek javítására több alkalommal is sor került. Az ügyintéző gépkocsi előregedett, bár működőképes.

A polgári védelmi tevékenység a kerületben megfelelő a jogszabályi előírásoknak teljes mértékben megfelel.

Társadalmi kapcsolataik megfelelőek, kiemelendő az ifjúság körében végzett oktatási, megelőzési tevékenység.

Az állami tűzoltósággal kapcsolatban az együttműködés területe lehet még az önkéntes tűzoltó egyesületek munkájának összehangolása, szakmai támogatása illetve az ezzel kapcsolatos feladatok koordinálása.

Minősített időszakigazgatás (védelmi igazgatás)

Magyarország Alaptörvénye 53. cikk szabályozza a veszélyhelyzet fogalmát és meghatározza kormány cselekvési lehetőségét. A veszélyhelyzet az az esemény, amelynek bekövetkezte esetén a legtöbb feladat hárul a helyi önkormányzatokra. Mindebből kiindulva ebben az igazgatási helyzetben felkészültnek kell lennie a polgármesteri hivatalnak és szervezeti egységeinek, valamint minden egyéb, az önkormányzat által működtetett szervezetnek, hogy a leghatékonyabban tudjon fellépni a veszélyhelyzet elhárítása vagy hatásainak csökkentése érdekében. A részletes szabályokat a Katasztrófák elleni védekezésről szóló törvény tartalmazza.

A Katasztrófák elleni védekezésről szóló jogszabály kellő alapossággal szabályozza a veszélyhelyzetben teendő lépéseket. A helyi önkormányzatoknak mobilizálni kell a meglévő erőforrásaikat, hogy kellő hatékonysággal tudjanak lépni.

Veszélyhelyzet

Magyarország Alaptörvényének szövege szerint "A Kormány az élet- és vagyonbiztonságot veszélyeztető elemi csapás vagy ipari szerencsétlenség esetén, valamint ezek következményeinek az elhárítása érdekében veszélyhelyzetet hirdet ki, és sarkalatos törvényben meghatározott rendkívüli intézkedéseket vezethet be."

20. A veszélyhelyzet

44. § A veszélyhelyzet az Alaptörvény 53. Cikkében meghatározott olyan helyzet, amelyet különösen a következő események válhatnak ki:

a) elemi csapások, természeti eredetű veszélyek, különösen:

aa) árvízvédekezés során, ha az előrejelzések szerint az áradó víz az addig észlelt legmagasabb vízállást megközelíti és további jelentős áradás várható, vagy elháríthatatlan jégtorlasz keletkezett, vagy töltésszakadás veszélye fenyeget,

ab) belvízvédekezés során, ha a belvíz lakott területeket, ipartelepeket, fő közlekedési utakat, vasutakat veszélyeztet és a veszélyeztetés olyan mértékű, hogy a kár megelőzése, az újabb elöntések elhárítása meghaladja az erre rendelt szervezetek védekezési lehetőségeit,

ac) több napon keresztül tartó kiterjedő, folyamatos, intenzív, megmaradó hóesés vagy hófúvás,

ad) más szélsőséges időjárás következtében az emberek életét, anyagi javait a lakosság alapvető ellátását veszélyeztető helyzet következik be,

ae) földtani veszélyforrások.

b) ipari szerencsétlenség, civilizációs eredetű veszélyek, különösen:

ba) a veszélyes anyagokkal és hulladékokkal történő tevékenység során a szabadba kerülő anyag az emberi életet, egészséget, továbbá a környezetet tömeges méretekben és súlyosan veszélyezteti,

bb) nem tervezett radioaktív kiszóródás és egyéb sugárterhelés, amely a biztonságot kedvezőtlenül befolyásolja és a lakosság nem tervezett sugárterhelését idézi elő.

c) egyéb eredetű veszélyek, különösen:

ca) tömeges megbetegedést okozó humánjárvány vagy járványveszély, valamint állatjárvány,

cb) ivóvíz célú vízkivétellel érintett felszíni és felszín alatti vizek haváriaszerű szennyezése,

cc) bármely okból létrejövő olyan mértékű légszennyezettség, amely a külön jogszabályban meghatározott riasztási küszöbértéket meghaladja,

cd) a kritikus infrastruktúrák olyan mértékű működési zavara, melynek következtében a lakosság alapvető ellátása több napon keresztül, vagy több megyét érintően akadályozott.

A jogszabály 44. § felsorolja mindazon helyzeteket, amelyekben a helyi önkormányzatok különösen érintettek lehetnek. Az extrém időjárási viszonyokon értenünk kell a folyamatos hőséget, amely különösen megviseli a városi lakosságot, az infrastruktúrát, és alaposan megnehezíti a városi ellátó rendszerek működését. A globális felmelegedés hatásaiból fakadó időjárási viszonyokra a későbbiekben még kitérünk, de az egyik

²⁵ Kihirdetve: 2011. X. 3.

leggyakrabban előforduló és az önkormányzatokat intézkedésre sarkalló jelenség a hőségriadó.

21. A Kormány rendkívüli intézkedései veszélyhelyzet esetén

45. § (1) Veszélyhelyzetben, a katasztrófa elhárításához szükséges mértékben és területen a Kormány rendeleti úton a 47. §-48. § szerinti rendkívüli intézkedéseket vezetheti be, illetve a 49. §-51. § szerinti rendkívüli intézkedések bevezetésével ezek végrehajtására adhat felhatalmazást.

(2) A katasztrófa károsító hatása által érintett területen a következmények elhárítása érdekében a 47. § (1), (3) és (4) bekezdésében, a 49. § (1) bekezdésében, a (6) bekezdés *a)* és *b)* pontjaiban meghatározott rendkívüli intézkedések vezethetők be. A következmények elhárítása érdekében kihirdetett veszélyhelyzetben a veszélyhelyzetre vonatkozó sajátos irányítási szabályok nem érvényesülnek.

(3) A Kormány rendeleteinek kihirdetésére - a (3)-(4) bekezdésben foglalt kivétellel - veszélyhelyzetben is a jogalkotásról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(4) Halasztást nem tűrő esetben a Kormány rendeletei a közszolgálati (országos, területi és helyi) műsorszórók útján is kihirdethetők (a továbbiakban: rendkívüli kihirdetés), és a nap meghatározott időpontjától hatályba léptethetők. Az így kihirdetett rendeletet a Magyar Közlöny legközelebbi számában meg kell jelentetni.

(5) A rendkívüli kihirdetéssel kihirdetett rendeletet a kihirdetés napján vagy az azt követő napon megjelenő országos és helyi napilapokban meg kell jelentetni.

22. A veszélyhelyzetre vonatkozó sajátos irányítási szabályok

46. § (1) Amennyiben a veszélyhelyzet több megyét érint, vagy ha a katasztrófa elhárítása érdekében ez szükséges, a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter - legfeljebb a veszélyhelyzet fennállásáig - miniszteri biztost nevezhet ki.

(2) A miniszteri biztos feladata az érintett területen a védekezési feladatok összehangolása. A miniszteri biztos a megyei, fővárosi védelmi bizottság elnökét utasíthatja.

(3) Veszélyhelyzetben a településen a helyi katasztrófavédelmi tevékenység irányítását - helyszínre érkezésétől - a polgármestertől a hivatásos katasztrófavédelmi szerv területi szerve vezetője által kijelölt személy veszi át.

(4) Veszélyhelyzetben a települési önkormányzat képviselő-testületének, a fővárosi, megyei közgyűlésnek feladat- és hatáskörét a polgármester, illetve a főpolgármester, a megyei közgyűlés elnöke gyakorolja. Ennek keretében nem foglalhat állást önkormányzati intézmény átszervezéséről, megszüntetéséről, ellátási, szolgáltatási körzeteiről, ha a szolgáltatás a települést is érinti.

(5) Veszélyhelyzetben az önkéntes mentőszervezetek védekezésbe történő bevonását a hivatásos katasztrófavédelmi szerv központi szerve vezetője rendeli el.

23. Veszélyhelyzetben a Kormány rendeletével bevezethető rendkívüli szabályok

47. § (1) Veszélyhelyzetben rendeletben az államháztartásra vonatkozó szabályoktól eltérő rendelkezések állapíthatók meg.

(2) Veszélyhelyzetben a polgármester és a jegyző hatáskörébe tartozó államigazgatási feladatot rendelet is megállapíthat.

(3) Veszélyhelyzetben a közigazgatási hatósági eljárásra vonatkozó törvény rendelkezései közül rendelettel eltérő rendelkezések bevezetésére van mód

- a) a bírósági felülvizsgálat alá nem tartozó eljárások körét,
- b) a hatáskör és illetékesség megállapítását,
- c) az eljáró közigazgatási hatóság kijelölésének rendjét,
- d) a belföldi jogsegély szabályát,
- e) az ügyintézési és egyéb határidőt,
- f) a képviselő rendjét,
- g) az elővezetés szabályát,
- h) az eljárás felfüggesztését,
- i) a jogorvoslat rendjét,
- j) a végrehajtás szabályait

érintően.

(4) Rendelettel előírható, hogy a termelési, ellátási és szolgáltatási kötelezettségek biztosítása érdekében a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter a gazdasági tevékenységet folytató szolgáltatásra kötelezettek részére szerződéskötési kötelezettséget írhat elő. A szerződéskötési kötelezettség hatálya alá tartozó termékek és szolgáltatások körét rendelet határozza meg.

48. § (1) A veszélyhelyzet súlyosbodásának közvetlen veszélye esetén, annak megelőzése céljából gazdálkodó szervezet működése rendeletben - a (3) bekezdésben meghatározottak szerint - a Magyar Állam felügyelete alá vonható.

(2) A Magyar Állam nevében az államháztartásért felelős miniszter vagy kormánybiztos jár el.

(3) A (2) bekezdésben meghatározott személy

- a) áttekinti a gazdálkodó szervezet vagyoni helyzetét,
- b) jóváhagyja, ellenjegyzzi a gazdálkodó szervezet vagyoni jellegű kötelezettségvállalásait,
- c) a rendkívüli intézkedés bevezetését előidéző helyzet közvetlen elhárításával, illetve következményeinek enyhítésével összefüggésben dönt a gazdálkodó szervezet legfőbb döntéshozó szerve hatáskörébe tartozó ügyekben.

(4) A Magyar Állam a gazdálkodó szervezet legfőbb döntéshozó szerve hatáskörébe tartozó ügyekben hozott döntéseiről haladéktalanul írásban tájékoztatja a gazdálkodó szervezet vezető tisztségviselőit és felügyelőbizottsága tagjait. A (3) bekezdés c) pontjában meghatározott

döntéshozatali jog egyebekben nem érinti a gazdálkodó szervezet legfőbb döntéshozó szervének a hatásköreit.

(5) A Magyar Állam a gazdálkodó szervezet vagy tulajdonosa ténylegesen felmerült kárával megegyező kártalanítással tartozik a (2) bekezdésben meghatározott személy által a feladatkörébe tartozó döntéssel okozott kárért arra az időtartamra, amikor olyan rendelet volt hatályban, amit az Alkotmánybíróság utóbb megsemmisített.

24. Veszélyhelyzetben a Kormány rendeleti felhatalmazása alapján alkalmazható rendkívüli intézkedések

49. § (1) Veszélyhelyzetben a közúti, vasúti, vízi és légi járművek forgalma a nap meghatározott tartamára, vagy meghatározott területére (útvonalra) korlátozható, illetve az ország egész területén vagy meghatározott részén ideiglenesen megtiltható. A légi járművek forgalmának korlátozása vagy megtiltása során a légiközlekedésről szóló törvény és a magyar légtér igénybevételéről szóló jogszabály rendelkezéseire figyelemmel kell eljárni.

(2) *Veszélyhelyzetben korlátozni lehet a lakosság utcán vagy más nyilvános helyen való tartózkodását. A korlátozást és időtartamát a rádió, a televízió, a sajtó és hirdetmény útján, valamint a helyben szokásos módon a lakosság tudomására kell hozni.*

(3) Veszélyhelyzetben elrendelhető, hogy közterületen rendezvény, nyilvános gyűlés megtartását a rendőrség a védelmi érdekek sérelme esetén megtiltsa.

(4) Veszélyhelyzetben elrendelhető, hogy az ország meghatározott területét a lakosságnak a szükséges időtartamra el kell hagynia (a továbbiakban: kitelepítés), egyben kijelölhető a lakosság új tartózkodási helye. A lakosság elszállításáról a polgármester a hivatásos katasztrófavédelmi szerv közreműködésével gondoskodik.

(5) A kitelepítés és kimenekítés során a kötelezés ellenére lakóhelyén maradó személlyel szemben az intézkedés foganatosítására jogosult rendvédelmi szerv jár el.

(6) Veszélyhelyzetben elrendelhető:

a) az ország meghatározott területére történő belépés, az ott-tartózkodás korlátozása, illetve engedélyhez kötése,

b) hogy az ország meghatározott területére utazni, azon átutazni vagy onnan kiutazni csak engedéllyel szabad,

c) hogy az ország meghatározott területéről történő kilépés csak a mentesítést követően engedélyezhető.

(7) Veszélyhelyzetben elrendelhető a vasúti, közúti, vízi, légi szállítások biztosítása érdekében a javítókapacitások, valamint az állomások, kikötők, repülőterek, raktárak igénybevétele vagy használatának korlátozása.

50. § (1) A veszélyeztetett területekről a nemzetgazdasági és más szempontból fontos vagyontárgyak elszállítását biztonságba helyezésük érdekében el lehet rendelni (kiürítés).

(2) A vagyontárgyak elszállítását:

a) katasztrófavédelmi indokból a katasztrófák elleni védekezésért felelős miniszter,

b) a központi irányító szervekkel való összeköttetés megszakadása esetén a fővárosi, megyei védelmi bizottság elnökének jogköreit gyakorló személy rendelheti el.

(3) A befogadási területeket és az elszállítási irányokat (útvonalakat) a (2) bekezdésben megjelölt elrendelő határozza meg.

51. § (1) Veszélyhelyzetben elrendelhető az ideiglenes polgári védelmi szolgálat ellátása.

(2) Veszélyhelyzetben élet- és vagyonmentés érdekében elrendelhető a mentésre alkalmas bármely jármű, műszaki eszköz és földmunkagép igénybevétele.

(3) A veszélyhelyzet elhárításához szükséges mértékben - kártalanítás mellett - elrendelhető az ingatlan igénybevétele, illetve az építmény részleges vagy teljes bontása, amennyiben az a veszély elhárítása vagy további veszély megelőzése érdekében feltétlenül szükséges.

(4) Veszélyhelyzetben az oktatásért felelős miniszter határozatban írhatja elő a közoktatási intézmények működésével, működtetésével, a nevelési év, tanítási év megszervezésével kapcsolatos feladatokat. Az oktatásért felelős miniszter elrendelheti a határozat azonnali végrehajtását. A határozat közlése távközlési eszköz útján is történhet.

A jogszabály 49. § (2) bekezdésben megfogalmazott feladat egyértelműen jelzi, hogy a települési önkormányzatnak feladata és felelőssége a megfelelő intézkedések megtétele, illetve a lakosság megfelelő tájékoztatása. Ehhez szükséges kiépíteni azt a hatékony intézményrendszert, amely képes ellátni a törvényben meghatározott feladatokat. Ebben az esetben a hatékonyság egyben gyorsaságot is jelent, hiszen például egy ipari baleset, vagy veszélyes anyaggal kapcsolatos tájékoztatás és intézkedés nem tűr halasztást.

A 2010. évi CXXII. törvény elfogadásával létrejött az egységes **Nemzeti Adó- és Vámhivatal**. A szervezet egyesíti magában a korábban „civil” adóigazgatási szervezatként működő hivatalt és a rendészeti szervként definiált Vám-és Pénzügyőrséget.

A hivatkozott jogszabály 13§(7) bekezdése rendelkezik a NAV bűnüldözési és nyomozóhatósági jogkörében megteendő intézkedéseiről és a további bekezdések taglalják feladatait. Mindezek jelentősége a kerület szempontjából ott jelentkezik, hogy több nagy kereskedelmi centrum is van a területén, ahol a pénzügyőrség rendszeres megjelenése javítja a közterületi biztonság állapotát, fokozza az állampolgárok biztonságérzetét. Visszaszorítja a feketegazdaságot, ezáltal teret enged a helyi kereskedelmi egységeknek.

Mindenképpen megfontolandó a jövőben szorosabb együttműködés kialakítása a NAV Közép-magyarországi Regionális Vám-és Pénzügyőri Főigazgatósággal.

Az önkormányzat szerepe a közbiztonsági feladatok ellátásában

Magyarországon a rendészeti igazgatás államilag szervezett és irányított tevékenység. Legfőbb letéteményese a rendőrség, mely legfőképp a bűnügyi területen élvez kizárólagosságot, de dominanciája a közterületi rendfenntartásban is elvitathatatlan. Ezen igazgatási forma legfőbb ismérve az erős centrális irányítás és szervezettség, e mellett azonban lehetőség nyílik különféle együttműködések alkalmazására a helyi igazgatási szintekkel. A rendőrségről szóló törvény szabályozza és meghatározza a kereteit mindazon együttműködéseknek, melyeket a helyi önkormányzatok igénybe vehetnek. Mindezek mellett más, a helyi közbiztonsági helyzetet lényegesen befolyásoló együttműködések is kialakíthatóak.

Az önkormányzati cselekvés jogi alapjai rendészeti tevékenysége során:

2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól

13. §

17. közreműködés a település közbiztonságának biztosításában;

A helyi közbiztonsággal kapcsolatos önkormányzati feladatok

17. § (1) *A települési és a fővárosi önkormányzat a helyi közbiztonságról, vagyonának, más értékének védelméről kényszerítő eszköz alkalmazására törvény alapján jogosult szervezet létrehozásával is gondoskodhat.*

23. §(4) **A fővárosi önkormányzat feladata** különösen:

1. törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott *kiemelt forgalmú vagy országos közúti közlekedésben fontos szerepet játszó főútvonalak, sugár- és gyűrűirányú közutak, kiemelt tömegközlekedési csomópontok, kiemelt közparkok és közterek kezelése, fejlesztése, üzemeltetése, valamint ezeken a területeken a közterület-felügyelet működtetése, illetve a főváros teljes területén a forgalomtechnikai kezelői és üzemeltetői feladatok ellátása, forgalomszervezés;*

23. §(5) **A kerületi önkormányzat feladata** különösen

4. *általános közterület-felügyeleti hatásköre kerület közigazgatási határán belül, ide nem értve a (4) bekezdés 1. pontjában meghatározott területet;*

18. közreműködés a helyi közbiztonság biztosításában;

1994. évi XXXIV. törvény A Rendőrségről

III. Fejezet

A RENDŐRSÉG EGYÜTTMŰKÖDÉSE

8. § (1) A rendőrkapitányság, a határrendészeti kirendeltség és a más helyi rendőri szerv létesítéséhez és megszüntetéséhez előzetesen ki kell kérni az érintett települési, Budapesten a fővárosi kerületi önkormányzat képviselő-testületének, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat közgyűlésének a véleményét.

(2) A rendőrkapitányság, a határrendészeti kirendeltség és a más helyi rendőri szerv vezetőjének kinevezését megelőzően a kinevezési jogkör gyakorlója kikéri az illetékességi területen működő települési - Budapesten a fővárosi kerületi - önkormányzatok képviselő-testületének, illetve a fővárosi önkormányzat által közvetlenül igazgatott terület tekintetében a fővárosi önkormányzat közgyűlésének a véleményét. Rendőrfőkapitány esetében a megyei (fővárosi) önkormányzat képviselő-testületének véleményét kell kérni. A szükségessé váló felmentésről az illetékes önkormányzatokat - az érintettel történő közléssel egyidejűleg - tájékoztatni kell.

(3) Ha a települési önkormányzatok többsége, illetve a megyei (fővárosi) önkormányzat a kinevezéssel szemben foglal állást, és a kinevezési jogkör gyakorlója nem állít újabb jelöltet, döntése szakmai indokairól az érintett önkormányzatokat állásfoglalásban tájékoztatja.

(4) A rendőrkapitány vagy kijelölt helyettese évente beszámol a rendőrkapitányság illetékességi területén működő települési önkormányzat képviselő-testületének a település közbiztonságának helyzetéről, a közbiztonság érdekében tett intézkedésekről és az azzal kapcsolatos feladatokról. A megyei (fővárosi) önkormányzat felkérésére évente a rendőrfőkapitány vagy kijelölt helyettese számol be.

(5) Ha a beszámolót a települési önkormányzatok többsége, illetőleg a megyei (fővárosi) önkormányzat nem fogadja el, három hónapon belül újabb beszámolót kell tartani. Ismételt elutasítás esetén a települési önkormányzatok többsége a megyei (fővárosi) rendőrfőkapitányhoz, a megyei (fővárosi) önkormányzat közgyűlése az országos rendőrfőkapitányhoz fordulhat. A megyei (fővárosi) rendőrfőkapitány, illetőleg az országos rendőrfőkapitány köteles az önkormányzatok által meghatározott kérdésekre is kiterjedő átfogó vizsgálatot tartani, ennek keretében a rendőri vezető felelősségét, illetőleg alkalmasságát megvizsgálni. A vizsgálat eredményéről az önkormányzatokat tájékoztatni kell. A megyei (fővárosi) rendőrfőkapitány,

az országos rendőrfőkapitány köteles a közbiztonsági feladatok ellátása érdekében a vizsgálat szerint szükséges szolgálatszervezési, szervezeti, személyi és belső irányítási intézkedéseket megtenni.

(6) Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv a (4) bekezdésben foglaltakon kívül is tájékoztatja az önkormányzatot, ha a lakosság széles körét érintő rendőri intézkedést tervez végrehajtani, feltéve, hogy ezzel nem veszélyezteti az intézkedés eredményességét.

(7) A (4) bekezdésben foglaltakon kívül a határrend és határőrizet helyzetéről, valamint a határforgalom alakulásáról

a) a határterülettel érintett területi önkormányzatok és megyei jogú városok közgyűlését a rendőrfőkapitány vagy kijelölt helyettese évente,

b) az illetékeségi területén lévő települési önkormányzat képviselő-testületét a rendőrkapitány, a határrendészeti kirendeltség vezetője vagy kijelölt helyettese felkérésre tájékoztatja.

(8) A rendőrfőkapitány a fővárosi és megyei kormányhivatal vezetőjét, a fővárosi és megyei kormányhivatal járási (fővárosi kerületi) hivatala vezetőjét, a területi önkormányzat közgyűlésének elnökét (főpolgármestert), a területi katasztrófavédelmi szerv vezetőjét, az Alkotmányvédelmi Hivatal területi szervének vezetőjét; a rendőrkapitány vagy a határrendészeti kirendeltség vezetője a települési önkormányzat polgármesterét tájékoztatja

a) a lakosságot a szomszédos állam területéről fenyegető veszélyről;

b) a tömegesen menekülő, illetve ideiglenes menedéket kérő személyek várható érkezéséről;

c) az ország területére betört fegyveres csoportról, a lakosság védelme érdekében tett és javasolt intézkedésekről, a fegyveres csoport felszámolásáról;

d) a határterületen az e törvény alapján bevezetett minden korlátozásról, ha annak előzetes bejelentésére a késedelem veszélye miatt nem volt lehetőség;

e) a környezet szennyezéséről, illetve annak veszélyéről vagy a természeti értékek és területek károsításáról.

(9) A rendőrfőkapitány haladéktalanul tájékoztatja

a) a (8) bekezdés *a)*, *c)* és *d)* pontjában foglaltakról a Honvéd Vezérkar főnökét;

b) a (8) bekezdés *a)*, *b)* és *d)* pontjában foglaltakról a vámhatóságot;

c) a (8) bekezdés b) pontjában foglaltakról a menekültügyi hatóságot;

d) a (8) bekezdés e) pontjában foglaltakról a környezetvédelmi hatóságot, a természetvédelmi hatóságot és a vízügyi hatóságot.

(10) A (4), (8) és (9) bekezdésben említett szervek vezetői a rendőrség illetékes szervei részére tájékoztatást adnak a feladatkörükben tudomásukra jutott - a rendőrség tevékenységét érintő - tényekről és körülményekről.

(11) Ha az önkormányzat képviselő-testülete a külön törvény szerinti felterjesztési jogával élve a rendőrség - külön jogszabály rendelkezése alapján meg nem támadható - döntésével, intézkedésével vagy annak elmulasztásával kapcsolatban indokolást tartalmazó észrevételt tesz, azt az illetékes rendőri szerv tizenöt napon belül megvizsgálja, és a vizsgálat eredményéről tájékoztatja az önkormányzatot. Ha az illetékes rendőri szerv az észrevétellel nem ért egyet, a vizsgálat lezárását követően azt haladéktalanul megküldi a felettes rendőri szervnek. A felettes rendőri szerv vezetője az észrevételt megvizsgálja, és a vizsgálat eredményéről - tizenöt napon belül - az önkormányzatot tájékoztatja.

9. § (1) A települési önkormányzat szerződést köthet a közigazgatási illetékességi területén működő rendőrkapitányság, vagy határrendészeti kirendeltség vezetőjével - rendőrségi kötelezettségvállalás esetén a rendőrfőkapitány előzetes egyetértésével - különösen a helyi közbiztonságot érintő feladatok ellátása, a rendőrség és az önkormányzati szervek tevékenységének összehangolása, valamint az illetékességi területén működő rendőri szerv létesítésének, bővítésének és fejlesztésének elősegítése érdekében. A szerződés megkötésétől a rendőrség elzárkozhat, ha az jogszabályt sért vagy ellentétes a felettes rendőri szerv vezetőjének rendelkezésével, illetve, ha annak pénzügyi, anyagi fedezete nem biztosított vagy tartalma szakmailag megalapozatlan.

(2) Az (1) bekezdés szerinti szerződés teljesítéséről, a juttatott eszközök felhasználásáról a rendőrség és az önkormányzat képviselő-testülete egymást kölcsönösen tájékoztatja. A szerződésben vállalt kötelezettség teljesítésének elmaradása esetén az önkormányzat a felettes rendőri szervhez fordulhat.

10. § (1) A rendőrkapitány, a megyék (főváros) tekintetében a rendőrfőkapitány és az illetékességi területen működő önkormányzatok, a közbiztonsággal összefüggő feladatok ellátásának társadalmi segítésére és ellenőrzésére - a közbiztonság fenntartásában érintett állami és egyesületek bevonásával - bűnmegelőzési és közbiztonsági bizottságot hozhatnak létre. A bizottság elnökét, tagjait együttesen bízzák meg az önkormányzat képviselő-testülete megbízatásának időtartamára.

(2) A bizottság maga állapítja meg működésének részletes eljárási szabályait. A működéséhez szükséges költségeket a rendőrség és az önkormányzatok külön megállapodásban rögzített arányban viselik.

(3) A bűnmegelőzési és közbiztonsági bizottságnak a település közbiztonságának helyzetével, valamint az annak fenntartásában érintett szervek tevékenységével kapcsolatos állásfoglalását a bizottság elnöke megküldi az (1) bekezdésben említett rendőri szerv vezetőjének, továbbá a települési önkormányzat képviselő-testületének. A bűnmegelőzési és közbiztonsági bizottság és a rendőri szerv vezetője vagy a polgármester közötti véleményeltérés esetén az érintettek kérhetik a felettes rendőri szerv vezetőjének állásfoglalását. Az állásfoglalást - a vitában érintett rendőri szerv vezetője útján - meg kell küldeni a bűnmegelőzési és közbiztonsági bizottságnak és a települési önkormányzat képviselő-testületének.

(4) Ha a települési önkormányzat képviselő-testülete a saját szervezetén belül közbiztonsági ügyekkel foglalkozó bizottságot hoz létre, a rendőrkapitány, a fővárosi önkormányzat esetében a rendőrfőkapitány, a bizottság munkáját - a titok- és az adatvédelemre vonatkozó rendelkezések figyelembevételével - a feladatai ellátásához szükséges tájékoztatás megadásával köteles elősegíteni.

Képfelvétel, hangfelvétel, kép- és hangfelvétel készítése²⁶

42. § (1) A rendőrség a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt (a továbbiakban: felvétel) készíthet.

(2) A rendőrség közterületen, ahol az közbiztonsági, bűnmegelőzési, illetve bűnüldözési célból igazolhatóan szükséges, bárki számára nyilvánvalóan észlelhető módon képfelvevőt helyezhet el és felvételt készíthet.

(3) A (2) bekezdés alapján elhelyezésre kerülő képfelvevő szükségességéről, a képfelvevővel megfigyelt közterület kijelöléséről a rendőrség előterjesztésére az illetékes települési önkormányzat dönt. A képfelvevő elhelyezési és üzemeltetési költségeinek biztosítására az önkormányzat és az illetékes rendőrkapitányság az e törvényben meghatározott keretek között megállapodást köthet. A rendőrség a képfelvevők elhelyezésére, a megfigyelt területre vonatkozó adatokat a központi szerv honlapján közzéteszi.

²⁶ Megállapította: 2007. évi CLXXI. törvény 7. §. Hatályos: 2008. I. 1-től.

(4) A képfelvevő által megfigyelt területre belépő személyek tájékoztatását elősegítő módon figyelemfelhívó jelzést, ismertetést kell elhelyezni a képfelvevők elhelyezéséről, az adatkezelés tényéről.

(5) A rendőrség a határátkelőhely őrzése, a határforgalom ellenőrzése és a határátkelőhely rendjének fenntartása céljából képfelvevőt helyezhet el és felvételt készíthet.

(5a) A rendőrség a harmadik országbeli állampolgárok beutazásáról és tartózkodásáról szóló törvényben meghatározott őrzött szállás területén - a lakóhelyiségek, a tisztálkodás céljára szolgáló helyiségek és a WC-k kivételével - bűnmegelőzési, valamint az őrzésbiztonsági feltételek ellenőrzése céljából képfelvevőt helyezhet el és felvételt készíthet.

(6) Az

a) (1), (2) és (5) bekezdésben foglaltak alapján készített felvétel, illetve az abban szereplő személyes adat csak a rögzítés helyszínén elkövetett bűncselekmény, szabálysértés vagy a közlekedés szabályainak megsértése miatt indult büntető-, szabálysértési vagy más hatósági eljárás során, körözött személy vagy tárgy azonosítása vagy a rendőri intézkedés jogszerűségének közigazgatási eljárásban történő vizsgálata céljából, illetve az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében

b) (5a) bekezdésben foglaltak alapján készített felvétel, illetve az abban szereplő személyes adat csak a rögzítés helyszínén elkövetett bűncselekmény vagy szabálysértés miatt indult büntető- vagy szabálysértési eljárás során vagy a rendőri intézkedés jogszerűségének közigazgatási eljárásban történő vizsgálata céljából, illetve az érintett személy jogainak gyakorlása érdekében használható fel.

(7) Ha a (6) bekezdésben megjelölt eljárás lefolytatásához vagy az ott meghatározott egyéb célból azokra nincs szükség,

a) az (1) bekezdés alapján rögzített felvételt a rögzítést követő harminc nap elteltével,

b) a (2) bekezdés alapján rögzített felvételt a rögzítést követő öt munkanap elteltével,

c) az (5) és (5a) bekezdés alapján rögzített felvételt a rögzítést követő három munkanap elteltével törölni kell.

(8) A szabálysértési vagy büntetőeljárás megindításához és lefolytatásához szükséges adatok és információk biztosítása céljából - ha ilyen cselekmény elkövetésére utaló adat vagy információ a (7) bekezdés szerinti időtartamon belül merül fel - az adatkezelő rendőri szerv a (2) és (5) bekezdés alapján rögzített adatok kezelésének határidejét legfeljebb harminc napig meghosszabbíthatja. Ha ezen időtartamon belül nem indul olyan szabálysértési vagy büntetőeljárás, amelyben a felvételek felhasználhatók, az adatokat haladéktalanul törölni kell.

(9) Ha a felvétel felhasználására a (6) bekezdés szerinti eljárásokban kerül sor, az adatok kezelésére az alapul szolgáló eljárás szabályait kell alkalmazni.

42/A. § (1) A 42. § (7) és (8) bekezdésében meghatározott határidőn belül a 42. § (1), (2), (5) és (5a) bekezdése szerint rögzített felvételből - a külön jogszabályban meghatározott szabálysértési, bűnüldözési,

igazságszolgáltatási, illetőleg nemzetbiztonsági feladatok ellátása céljából - a nyomozó hatóság, a szabálysértési hatóság, az ügyészség, a bíróság, a nemzetbiztonsági szolgálatok, nemzetközi jogsegély keretében külföldi hatóság, jogainak gyakorlása érdekében az érintett, valamint a jogszabály alapján eljárás kezdeményezésére irányuló jogának gyakorlása érdekében harmadik személy igényelhet adatot.

(2) A rendőrség a felvétel kezelése során köteles megtenni az ahhoz szükséges szervezési, technikai és egyéb adatbiztonsági intézkedéseket, hogy az érintett személy személyes adatait, így különösen magántitkait és magánéletének körülményeit illetéktelen személy tudomására jutásától megóvja.

(3) Az, akinek jogát vagy jogos érdekét a felvétel rögzítése érinti, a 42. § (6) bekezdésében megjelölt eljárás lefolytatásához vagy az ott meghatározott egyéb cél érdekében kérheti, hogy az adatot annak kezelője az adat továbbításáig, de legfeljebb harminc napig ne törölje.

(4) A (3) bekezdés szerinti kérelem benyújtására a felvétel rögzítésétől számított, a 42. § (7) bekezdés a) pontjában meghatározottak szerinti harminc napon, a 42. § (7) bekezdés b) pontjában meghatározottak szerinti öt, illetve a 42. § (7) bekezdés c) pontjában meghatározottak szerinti három munkanapon belül, a jog vagy jogos érdek valószínűsítésével van lehetőség.

(5) Bíróság vagy más hatóság megkeresésére a rögzített felvételt haladéktalanul meg kell küldeni. Ha a (3) bekezdés szerinti kérelem benyújtásától számított harminc napon belül nem kerül sor megkeresésre, a rögzített felvételt törölni kell.

A kép és hangrögzítés szabályozása rendkívül fontos, mert ez a korszerű térfelügyeleti rendszerek üzemeltetésének alapja. Amennyiben a térfelügyeleti rendszer megfelelő reagáló erővel rendelkezik, rendkívül hatékony eszköze lehet a közterületi jogsértések megelőzésének, illetve a cselekmény megszakításának, a tettes vagy tettesek elfogásának.

1999. évi LXIII. törvény a közterület-felügyeletről²⁷

A közterület-felügyeletről szóló többszörösen módosított törvény lehetőséget teremt az önkormányzatok számára, amennyiben anyagi teherbíró képességük ezt lehetővé teszi, hogy saját erővel gondoskodjanak a közterület rendjéről, az általuk helyi rendeletben rögzített szabályok betartatásáról, amennyiben azok a közterület-felügyelet feladat és hatáskörébe tartoznak

²⁷Kihirdetve: 1999. VI. 21

A jogszabály egyértelműsíti, hogy megállapodást kell kötni az illetékes rendőrkapitánysággal a tevékenység megkezdése előtt, illetve a feladatellátás szoros rendőrségi felügyelet mellett folytatható.

2012. évi CXX. törvény az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról²⁸

A **2012.évi CXX. törvény** jelentős áttörést eredményezett az önkormányzatok közterület rendészeti feladatainak ellátása kapcsán. A kényszerítő-eszköz használat jogosultságát megadó, törvényi feladat ellátáshoz kötött szabályozás egyrészt alkalmassá teszi a törvény hatálya alatt foglalkoztatottakat – önkormányzati rendészeti szerv – eredményes önvédelemre, kellő megelőző erő felmutatására illetve a hatékony cselekvés eszköztárának alkalmazására.

1. § (1) E törvényben foglaltakat kell alkalmazni

- a) a formaruházat tekintetében a fegyveres biztonsági őrre,
- b) az alkalmazási feltételek, az intézkedéssel, kényszerítő eszközzel szembeni panasz és kivizsgálása, valamint a képzés és vizsgáztatás tekintetében a személy- és vagyonőrre,
- c) a természetvédelmi őrre,
- d) az erdővédelmi szolgálat tagjára,
- e) a hegyőrre,
- f) a formaruházat kivételével a hivatásos vadászra,
- g) az erdészeti szakszemélyzetre,
- h) a jogosult erdészeti szakszemélyzetre,
- i) a halászati őrre,
- j) a közterület-felügyelőre,
- k) az önkormányzati természetvédelmi őrre,
- l) a mezőőrre.

XV.kerületi Önkormányzati Rendészet:

34/2000. (IX.12.) ök.rendelettel alapította meg a XV. kerület képviselőtestülete a kerületi Közterület-felügyeletet. 2014-ig a rendeletet 4 alkalommal módosították. Legutóbb a 24/2014. (VI.30.) ök. rendelettel.

A feladatok átadás-átvételéről a kerület megállapodást kötött a Fővárosi Önkormányzattal két ízben, másodszer a Möt.v. változásainak következtében 2014. szeptember 25. napján. A feladat átadás-átvételt egy „együttműködési

²⁸Kihirdetve: 2012. VII. 23.

megállapodás” erősíti melyet a XV.kerületi Polgármesteri Hivatal és a Fővárosi Önkormányzat Rendészeti Igazgatósága kötött.

A kerület 2014. január 1-ével hozta létre az **„önkormányzati rendészetet”**, melynek szakmai alapja a 600/2013.(XI.27.) ökszámú határozattal elfogadott Szakmai Program volt.

Az önkormányzati rendészet a 2014. május 28-i ülésnapon számolt be addigi tevékenységéről. Külön aktualitást adott a kérdésnek, hogy az addig önállóan működő „Kerületgazda Szolgálatot” beolvasztották a létrejövő új szervezetbe – segédfelügyelői státuszt biztosítva az addigi kerületgazdáknak.

A tájékoztató az átszervezést sikeresnek minősítette, mind a jogi, mind a személyi, mind a tárgyi feltételeket tekintve.

A fővárossal kötött megállapodás az általános közterület-felügyeleti feladatok átadás-átvétele tárgyában rögzíti, hogy a kerület közigazgatási határain belül a főváros összesen három feladatot lát el, köbor állatok befogása, tömegközlekedési járatok jegyellenőrzése, illetve taxi drosztok ellenőrzése címen. Részfeladatként gépjármű elszállítás, abban az esetben, ha a szabálytalanul elhelyezett jármű akadályozza a tömegközlekedést.

Az önkormányzati rendészet működését és a 2012. CXX. törvényben biztosított jogosítványainak alkalmazását a BRFK-val kötött együttműködési megállapodást követően gyakorolhatja a 2012.CXX. törvény 24. § (1)-(2) bekezdés alapján.

Együttműködés a Polgárőrséggel:

A közbiztonság fenntartásának és a bűnmegelőzésnek évtizedek óta fontos letéteményesei a polgárőr egyesületek. A polgárőrség változatos feladat ellátási formákra alkalmas, mely elsősorban a technikai felszereltség területén jelentkezik. A kerületben érdemes megvizsgálni a lovas polgárőrség meghonosításának lehetőségeit. A civil összefogás szép példája, hogy a helyben keletkező konfliktusokat miként lehet a helyi kezdeményezések erejével kezelni, tompítani. A polgárőrség közbiztonság fenntartásában végzett örökös (járőr) funkciói nélkülözhetetlen kiegészítői a rendőri közterületi erőknek. A polgárőrség jelenlétével bizonyíthatóan csökkennek a közterületen elkövetett jogsértő cselekmények, jelenlétük bűnmegelőzési hatása kétségtelen. A helyi önkormányzatok a polgárőr egyesületek támogatásával, illetve bevonásával a közterületi rend fenntartásába, a vagyonvédelemi feladatokba, jelentős társadalmi erőket tudnak bevonni saját közigazgatási területükön belül.

2011. évi CLXV. törvény

a polgárőrségről és a polgárőri tevékenység szabályairól²⁹

Preambulum:

„A közbiztonság és a közrend megteremtése és fenntartása az állam alapvető joga és kötelessége. A közbiztonság és a közrend fenntartásában részt venni kívánó, a környezetük biztonságáért felelősséget érző állampolgárok számára a polgárőrség nyújt cselekvési lehetőséget. E tiszteletre méltó tevékenység elismerése és megbecsülése fejeződik ki a polgárőrök védelmének és támogatásának állam általi garantálásával. A közbiztonság megszilárdításában fontos szerepet betöltő önkéntes társadalmi szerveződés hatékony működésének biztosítása, valamint e szervezéseknek a rendőrséggel, az önkormányzatokkal, a rendészeti szervekkel és a lakossággal való együttműködése kereteinek meghatározása érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja”

2. A polgárőr egyesület

3. § (1) A polgárőr egyesület alapfeladatként a helyi közrend és közbiztonság védelme, valamint a bűnmegelőzésben való közreműködés érdekében közterületi járőrszolgálatot, figyelőszolgálatot, a közúti baleset helyszínén, valamint bölcsőde, óvoda, általános és középiskola közvetlen közelében jelzőőri tevékenységet lát el.

(2) A polgárőr egyesület az (1) bekezdésben foglalt polgárőri tevékenységen túlmenően kiegészítő feladatként önkéntesen közreműködhet

a) a katasztrófákra történő felkészülés, a katasztrófák elleni védekezés és a helyreállítás, újjáépítés feladataiban, valamint a polgári védelmi szervezetek tevékenységében, továbbá a környezet veszélyeztetésének, károsításának megelőzésében és elhárításában, következményeinek felszámolásában,

b) a baleset-megelőzési, az áldozatvédelmi, a közlekedésbiztonsági, állat-, környezet- és természetvédelmi tevékenység támogatásában, a lakosság és az önkormányzatok közötti kapcsolat erősítésében,

c) az otthonában élő fogyatékos személy védelmében, a polgárok és javaik védelmében, az állami és önkormányzati vagyon megóvásában,

d) a közterületen közbiztonsági, bűnmegelőzési, valamint bűnüldözési célból elhelyezett képfelvevő által rögzített felvételek megfigyelésében,

e) a rendezvények helyszínének biztosításában,

f) a Rendőrségről szóló törvény alapján a rendőrkapitány, a megyék (főváros) tekintetében a rendőrfőkapitány és a polgárőr szervezet működési területén illetékes helyi önkormányzat által létrehozott bűnmegelőzési és közbiztonsági, valamint baleset-megelőzési bizottság munkájában,

g) az önálló, valamint közös feladat- vagy szolgálatellátás útján az együttműködő szervek szakmai tevékenységének segítésében,

²⁹ Kihirdetve: 2011. XII. 5.

h) a polgárőr egyesület feladataival összefüggő oktatási, kulturális, ismeretterjesztő tevékenységben, valamint

i) a körözött tárgyak, személyek és holttestek azonosításában és felkutatásában,

j) a közforgalmú vasúti személyszállítási szolgáltatás rendjének biztosításában.

(3) A polgárőr egyesület (1) bekezdésben meghatározott alapfeladatait más társadalmi szervezet nem végezheti, ilyen célra más társadalmi szervezet nem alapítható.

4. § (1) A polgárőr egyesület a 3. § (1) bekezdésében meghatározott alapfeladatokat akkor kezdheti meg, valamint végezheti, ha

a) a működési területén illetékes megyei (fővárosi) rendőr-főkapitánysággal írásbeli együttműködési megállapodást kötött, valamint

b) az Országos Polgárőr Szövetség tagja.

(2) A polgárőr egyesület a 3. § (2) bekezdés a) pontjában meghatározott, a katasztrófák elleni védekezéssel összefüggő kiegészítő feladat ellátását akkor kezdheti meg, valamint végezheti, ha rendelkezik a hivatásos katasztrófavédelmi szerv illetékes területi szervének előzetes írásbeli egyetértésével.

(3) A polgárőr egyesület működési területe annak a településnek, fővárosi kerületnek, valamint az azokkal közvetlenül határos település földrajzi területe, amelyet a polgárőr egyesület székhelyeként megjelölt. A polgárőr egyesület működési területe - az alapfeladata ellátásával összefüggésben, indokolt esetben - a fővárosi kerület, valamint az azzal közvetlenül határos kerület közigazgatási területén túl a főváros teljes közigazgatási területére is kiterjedhet.

(4) A polgárőr egyesület a 3. § (2) bekezdés j) pontjában meghatározott feladat ellátását akkor kezdheti meg, valamint végezheti, ha a közforgalmú vasúti személyszállítási szolgáltatást végző vállalkozással együttműködési megállapodást köt.

(5) A (4) bekezdés szerinti együttműködési megállapodással rendelkező polgárőr egyesület működési területe - a (3) bekezdésen túl - kiterjed a közforgalmú vasúti személyszállítási eszköz területére is.

5. § (1) A polgárőr egyesület a helyi rendőri szervnél kezdeményezi a 4. § (1) bekezdés a) pontja szerinti együttműködési megállapodás megkötését. A helyi rendőri szerv az együttműködési megállapodás megkötésére irányuló kérelmet - a kézhezvételt követő - 30 napon belül, javaslatával együtt köteles felterjeszteni a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányságra. A megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság az együttműködési megállapodást a kérelem és a helyi rendőri szerv javaslatának kézhezvételét követő 30 napon belül köti meg.

(2) Az együttműködési megállapodás tartalmazza különösen

a) az együttműködés területeit,

b) a polgárőr egyesület részére térítés nélkül vagy térítés ellenében átadásra kerülő tárgyi eszközök, valamint a biztosított helyiségek használatára és visszavételére vonatkozó rendelkezéseket,

c) a közös feladatok ellátásának rendjét, valamint a polgárőr egyesület tevékenysége ellátásáról, annak körülményeiről nyújtandó tájékoztatás módját és tartalmát,

d) a kapcsolattartás módját, az együttműködéssel kapcsolatban eljárásra jogosult helyi rendőri szervet,
e) az együttműködést segítő további rendelkezéseket, valamint
f) a polgárőr egyesület elkötelezettségét tartalmazó nyilatkozatot a jogszabályok és az együttműködési megállapodásban foglaltak betartására vonatkozóan.

(3) Ha a polgárőr egyesület a 3. § (2) bekezdésében megjelölt kiegészítő feladatok közül az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv hatáskörével összefüggő feladatot is ellát, úgy e feladat ellátásának módjáról az együttműködési megállapodásban rendelkezni kell.

(4) Az együttműködési megállapodás megszűnik, ha

a) azt határozott időtartamra kötötték, az időtartam letelt és az együttműködést nem hosszabbították meg,

b) abban a felek közösen megállapodnak,

c) azt az együttműködő fél felmondja, valamint

d) az együttműködők valamelyike jogutód nélkül megszűnik.

(5) Az együttműködési megállapodás felmondása esetén a polgárőr egyesület - jogorvoslati eljárás megindításától függetlenül - polgárőri tevékenységet nem láthat el.

(6) Ha az együttműködési megállapodás megszűnik, az együttműködők kötelesek elszámolni egymással. Az elszámolás az együttműködési megállapodásban meghatározottak szerint történik.

(7) Az együttműködési megállapodás vonatkozásában - e törvényben foglalt kivételekkel - a Polgári Törvénykönyv, az azzal kapcsolatos jogvita bíróság előtti eljárására a polgári perrendtartásról szóló törvény szabályai az irányadók.

(8) Ha a polgárőr egyesületnek korábban azért kellett az e törvény szerinti tevékenységével felhagynia, mert az együttműködési megállapodást a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság felmondta, akkor e polgárőr egyesülettel, valamint a tagjai által alapított új polgárőr egyesülettel az azonnali hatályú felmondástól számított 1 éven belül nem köthető újabb együttműködési megállapodás.

(9) A 4. § (4) bekezdésben meghatározott együttműködési megállapodásra az (1)-(8) bekezdésben meghatározott előírásokat kell értelemszerűen alkalmazni, azzal, hogy a közforgalmú vasúti személyszállítási szolgáltatást végző vállalkozás a polgárőr részére írásbeli igazolást állít ki a tevékenység folytatásához.

6. § (1) A polgárőr szervezet tevékenysége során együttműködik az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervvel, a hivatásos katasztrófavédelmi szervekkel, továbbá együttműködhet az egyéb rendvédelmi szervekkel, az önkormányzati tűzoltóságokkal és az önkéntes tűzoltó egyesületekkel, az állami és önkormányzati szervekkel, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámszervével, a közlekedési hatósággal, a környezet- és természetvédelmi szervekkel, a mezői és természetvédelmi őrszolgálatokkal, az erdészeti szakszemélyzettel, a hivatásos vadászokkal, valamint a közforgalmú vasúti személyszállítási szolgáltatást végző vállalkozással. Az együttműködés tartalmát a felek írásbeli együttműködési megállapodásban rögzíthetik.

(2) Az együttműködés különösen a tevékenységek közös ellátását, a szakmai tevékenység segítését, a kölcsönös tájékoztatást, a tevékenység összehangolását, a képzési programokban való részvétel elősegítését, valamint az önkéntesen vállalt feladatok támogatását jelenti.

(3) Ha az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv tudomására jut, hogy az illetékességi területén együttműködési megállapodás hiányában polgárőr szervezet működik, vagy nem polgárőr szervezetként nyilvántartásba vett társadalmi szervezet a 3. § (1) bekezdése szerinti tevékenységet lát el, haladéktalanul értesíti az ügyészt, valamint a külön jogszabályokban meghatározottak szerint intézkedik.

7. A polgárőri szolgálatellátás szabályai

14. § (1) A polgárőr - a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel - kizárólag egyesülete működési területén láthatja el tevékenységét.

(2) A polgárőr az egyesülete működési területén kívül is elláthatja tevékenységét, ha

a) a területileg illetékes polgárőr egyesülettel közösen látja el tevékenységét,

b) arra a polgárőr egyesület a 6. § (1) bekezdésben meghatározott szervekkel együttműködési megállapodást kötött,

c) a polgárőr egyesületet, vagy a területi szövetséget a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitányság felkéri a megye (főváros) közigazgatási területén való tevékenységellátásra, vagy

d) a polgárőr egyesület az érintett önkormányzattal írásban erre irányuló együttműködési megállapodást kötött,

e) a polgárőr egyesület a - 3. § (2) bekezdés j) pontjában meghatározott feladat ellátására - közforgalmú vasúti személyszállítási szolgáltatást végző vállalkozással együttműködési megállapodást kötött.

(3) Amennyiben az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv arról tájékoztatja a polgárőr egyesületet, hogy működési területén fokozott ellenőrzést hajt végre, ennek tartama alatt a polgárőr egyesület saját feladatainak ellátását köteles bejelenteni és a fokozott ellenőrzést elrendelő rendőri szerv utasításainak megfelelően eljárni.

15. § (1) A polgárőr a polgárőri szolgálat ellátása során hatósági jogkörrel nem rendelkezik, a Rendőrségről szóló törvényben meghatározott kényszerítő eszközt - az e törvényben meghatározottak kivételével - nem alkalmazhat, valamint köteles az eljárása által érintett személyek emberi méltóságát és alapvető jogait tiszteletben tartani.

(2) A polgárőr a polgárőri szolgálat ellátása során - a 3. § (2) bekezdés b), f) és h) pontjai kivételével - országosan egységes formaruhát (a továbbiakban: formaruha) visel. A formaruhán jól láthatóan fel kell tüntetni a „polgárőrség”, valamint a polgárőr egyesület székhelyének megjelölését. A formaruha jellemzőit a rendészetért felelős miniszter állapítja meg.

(3) A polgárőr hatósági jellegre utaló, megtévesztésre alkalmas egyéb jelzést vagy címet, rendfokozati jelzést nem használhat.

(4) A polgárőri szolgálat ellátása során a polgárőr köteles magánál tartani polgárőr igazolványát. Ha a polgárőr közterületen, vagy

közforgalmú személyszállítási eszközön lát el polgárőri szolgálatot, annak tartama alatt polgárőri igazolványát köteles a formaruhán jól látható helyen, az egyedi azonosítót tartalmazó oldalával kifelé fordítva, kitűzve viselni.

(5) A polgárőr a polgárőri szolgálat ellátása során - a Rendőrségről szóló törvényben meghatározott vegyi eszköz kivételével - nem tarthat magánál a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökről szóló kormányrendeletben meghatározott közbiztonságra különösen veszélyes eszközt, továbbá nem viselhet lőfegyvert.

(6) A polgárőr egyesület polgárőri szolgálat ellátása érdekében a jogszabályban meghatározottak szerint jogosult az egységes digitális rádió-távközlő rendszer használatára.

(7) A 3. § (2) bekezdés j) pontja szerinti kiegészítő feladata ellátása során a polgárőr köteles magánál tartani a közforgalmú vasúti személyszállítási szolgáltatást végző vállalkozás által kiállított igazolást.

16. § (1) A polgárőr a polgárőri szolgálat ellátása során a rendőrségnél rendszeresített hatóanyag-tartalmú és töltőanyag tömegű vegyi eszközt tarthat magánál, amelyet kizárólag jogos védelmi helyzetben használhat. A használata esetén kerülni kell a sérülés okozását.

(2) A polgárőr a vegyi eszköz használata nyomán megsérült személynek köteles segítséget nyújtani, szükség esetén pedig gondoskodni arról, hogy a sérültet orvos elláthassa.

(3) A vegyi eszközt az Országos Polgárőr Szövetség - térítés ellenében - az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv központi szervétől igényelheti az együttműködési megállapodás alapján.

(4) A (3) bekezdésben meghatározott eljárásrend nélkül beszerzett vegyi eszköz birtoklására és a polgárőri tevékenység során történő felhasználására a közbiztonságra különösen veszélyes eszközökre vonatkozó általános szabályok az irányadók.

17. § (1) A polgárőr egyesület gépjárművén a fényvisszaverődést segítő eszközökön és anyagokon kívül jelzésként kizárólag a „polgárőrség” felirat, a polgárőr egyesület székhelyének megjelölése, az Országos Polgárőr Szövetség és a település címere helyezhető el. A polgárőr szervezet gépjárműve nem lehet valamely rendvédelmi szerv vagy más hatóság gépjárművéhez való hasonlósága miatt megtévesztésre alkalmas.

(2) A polgárőri szolgálat ellátása során a gépjárművön figyelmeztető jelzést adó készülék - jogszabályban meghatározottak szerint - működtethető.

(3) A közterületi járőrszolgálat gépjárművel történő ellátása során a polgárőr köteles a gépjármű menetlevelének olyan módon történő vezetésére, amelyből egyértelműen megállapítható a polgárőri szolgálat útvonala, időtartama, valamint a figyelmeztető jelzést adó készülék működtetésének oka, helyszíne és időtartama.

18. § (1) A polgárőr a polgárőri szolgálat ellátása során jogosult a szabálysértés, bűncselekmény elkövetésén tetten ért személyt a cselekmény abbahagyására felszólítani, a cselekmény folytatását megakadályozni és a bűncselekmény, valamint a tulajdon elleni szabálysértés elkövetésén tetten ért személyt visszatartani.

(2) A polgárőr köteles a visszatartott személyt haladéktalanul a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló törvény vagy a büntetőeljárásról szóló törvény szerint eljárni jogosult hatóságnak átadni, ha erre nincs módja, e szervet nyomban értesíteni.

19. § (1) A közterületi járőrszolgálat során a közterületen és nyilvános helyen a bűncselekmények, a szabálysértések, valamint a közrendet és a közbiztonságot sértő cselekmények észlelése és megakadályozása céljából a polgárőr meghatározott körzetben, területen vagy útvonalon bűnmegelőzési tevékenységet folytat, megelőzi az egyéb jogellenes cselekményeket, valamint végzi a jogsértések 18. § szerinti megszakítását és a tetten ért személyek visszatartását.

(2) A figyelőszolgálatra beosztottak feladata, hogy a megfigyeléssel érintett területen a közrendet, közbiztonságot veszélyeztető cselekményeket megelőzzék és megszakítsák, továbbá a rend fenntartása érdekében segítséget nyújtsanak a közösségi rendezvények rendezőinek.

20. § (1) A polgárőr a közúti közlekedési balesetek, valamint a kiemelt rendezvények, katasztrófa sújtotta területek helyszínén, továbbá az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv, más rendvédelmi szervek és az önkormányzat felkérésére a közlekedés zavartalanságának biztosítása érdekében jogosult jelzőőri feladatok ellátására. A rendőri intézkedést igénylő baleset helyszínén a polgárőr a jelzőőri tevékenységet a rendőr megérkezéséig önállóan, azt követően az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv felkérésére és utasításainak megfelelően végezheti.

(2) A polgárőr a rendőri intézkedést igénylő baleset helyszínére érkezését követően haladéktalanul értesíti az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervet. Az értesítés kiterjed a baleset jellegére, a sérültek számára, valamint arra, hogy a polgárőr megítélése szerint milyen veszélyhelyzet állt elő.

(3) A polgárőr - a bölcsőde, az óvoda, valamint az általános és középiskola fenntartójának értesítése mellett - a megyei (fővárosi) rendőr-főkapitánysággal kötött együttműködési megállapodása alapján jogosult a gyermekek úttesten történő biztonságos átkelésének elősegítése érdekében a bölcsődék, az óvodák és az általános iskolák közvetlen közelében jelzőőri feladatokat ellátni.

(4) Az (1) és a (3) bekezdésben foglalt célból a jelzőőr nappal jelzőtárcsával, éjszaka és korlátozott látási viszonyok esetén piros fényt adó lámpával irányítja a forgalmat. Munkáját jól látható és hallható jelzésekkel köteles összehangolni. A jelzőőri tevékenységet végzőnek és jelzéseinek a megállási látótávolságból folyamatosan láthatóknak kell lenniük.

(5) Ha a közúti közlekedési baleset helyszínén a forgalmat jelzőőr irányítja, „Egyéb veszély” jelzőtáblát - jelzőőrrre utaló kiegészítő táblával - kell elhelyezni

a) lakott területen kívül minden esetben,

b) lakott területen akkor, ha a jelzőőr és jelzése folyamatosan és jól láthatóan nem észlelhető.

(6) A jelzőőri feladatokat ellátó polgárőr e tevékenysége során láthatósági mellénnyel kiegészített formaruhát visel. A láthatósági mellényen jól láthatóan fel kell tüntetni a „polgárőrség” megjelölést.

21. § (1) A polgárőr - az együttműködési megállapodásban rögzítettek alapján - közreműködhet körözött személyek, gépjárművek és más tárgyak felkutatásában, azonosításában, valamint holttestek személyazonosságának megállapításában. Ha a polgárőr olyan személyről, gépjárműről vagy más tárgyról szerez tudomást, akivel vagy amellyel kapcsolatban körözést rendeltek el, köteles erről az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szervet haladéktalanul értesíteni.

(2) Az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv az adatot igénylő polgárőr egyesület részére az Országos Polgárőr Szövetségen keresztül biztosítja a körözött személyek, gépjárművek vagy egyéb tárgyak, valamint az azonosítandó holttestek aktuális listájának elektronikus elérhetőségét.

22. § (1) A polgárőr - az együttműködési megállapodásban rögzítettek alapján, a szakmai felkészítést követően - az általános rendőrségi feladatok ellátására létrehozott szerv vagy a települési önkormányzat (a továbbiakban: üzemeltető) által közterületen közbiztonsági, valamint bűnmegelőzési és bűnüldözési célból, bárki számára nyilvánvalóan észlelhető módon elhelyezett képfelvevő eszközök által rögzített képek megfigyelésében közreműködhet.

(2) Az (1) bekezdés szerinti közreműködés kizárólag a képfelvevő által továbbított képek megfigyelését jelenti.

(3) A polgárőr az (1) bekezdés szerinti közreműködés során észlelt szabálysértésről vagy bűncselekményről haladéktalanul köteles tájékoztatni a hatóságot.

(4) A polgárőr a képfelvevő eszközök kezelése során köteles betartani azokat az üzemeltető által kialakított szervezési, technikai és egyéb adatbiztonsági intézkedéseket, amelyek az érintett személy személyes adatait, így különösen magántitkait és magánéletének körülményeit illetéktelen személy tudomására jutásától óvja meg.

(5) A rögzített képfelvételt a polgárőr köteles a Rendőrségről szóló törvényben és a közterület-felügyeletről szóló törvényben foglalt felhasználási célból a büntető vagy szabálysértési eljárásra jogosult szerv részére továbbítani. A továbbítás során meg kell jelölni a képfelvétel keletkezése helyét, napját és pontos idejét, valamint a kezelő polgárőr nevét és azonosítószámát.

(6) A polgárőr a képfelvevő eszköz kezelése során az (5) bekezdésben meghatározott feladat ellátása céljából a képfelvételen szereplő személyre vagy járműre vonatkozóan tudomására jutott adatokat, információkat az eredeti céltól eltérően nem használhatja fel, a személy- és lakcím, valamint a közúti közlekedési nyilvántartásban tárolt adatok lekérdezésére nem jogosult.

(7) A polgárőr e feladatkörébe tartozó, a szabálysértési és a közigazgatási hatósági eljárásokkal összefüggő személyes adatok kezelésére külön törvények rendelkezései az irányadók.

A polgárőr egyesületek működésük során szoros együttműködést kell, hogy kialakítsanak a helyi rendőri szervekkel, illetve az önkormányzattal, amelynek illetékességi területén működnek. A szigorú szabályok egyfelől lehetőséget adnak a megfelelő kontroll gyakorlására, illetve átláthatóvá teszik az egyesületek területi illetékességét és munkavégzésének kereteit.(14. § d) pont.)

V. Fejezet

A POLGÁRŐR SZERVEZETEK TÁMOGATÁSA

26. § (1) A központi költségvetés a polgárőri tevékenységet - az éves költségvetési törvényben meghatározottak szerint - az Országos Polgárőr Szövetségen keresztül az alábbi formában támogatja:

a) az Országos Polgárőr Szövetségnek az éves költségvetési törvényben meghatározott összegű támogatást nyújt,

b) megtéríti a polgárőri szolgálatot ellátó polgárőrök formaruhával történő ellátásának költségeit vagy azt természetben biztosítja, és

c) megtéríti a polgárőri szolgálatot ellátó polgárőrök fényvisszaverő mellénnyel történő ellátásának költségeit vagy azt természetben biztosítja.

(2) Az (1) bekezdés b) és c) pontjában meghatározott támogatás keretében a formaruhának, valamint a fényvisszaverő mellénnynek a polgárőr részére történő juttatását a központi költségvetés egyszeri alkalommal, valamint az új tagnak a polgárőr egyesületbe való belépését követően biztosítja.

(3) A polgárőr szervezetek a részükre biztosított eszközöket - a rendeltetésüknek és céljuknak megfelelően - kizárólag az e törvényben meghatározott feladataik ellátásához használhatják.

(4) *Az állami, önkormányzati szervek - különösen az önkormányzatok, a rendvédelmi szervek, valamint a közlekedési, a környezet- és természetvédelmi hatóságok - a polgárőr szervezetek működését és tevékenységét lehetőség szerint anyagi források biztosításával, technikai és egyéb eszközök átadásával, feleslegessé vált vagyontárgy ingyenes átruházásával vagy más módon támogathatják.*

(5) Az Országos Polgárőr Szövetség, a területi polgárőr szövetség, a polgárőr egyesület, valamint a polgárőr saját költségén is gondoskodhat a formaruha beszerzéséről azzal, hogy ebben az esetben a központi költségvetés (1) bekezdés b) és c) pontjában meghatározott kötelezettsége nem áll fenn.

A központi költségvetési támogatáson túl a helyi önkormányzatok a törvényben szabályozott módon támogathatják a területükön működő polgárőr egyesületeket. (26. § (4) bekezdés) A korábban jelzett megállapodás megkötésének logikus következménye a feladat részbeni finanszírozása a települési önkormányzatok által.

A kerületben járőröző polgárőr fontos része a közterületi jelzőrendszernek. Egyrészt közvetlen információval rendelkezik a közterület állapotáról – ez fontos a városüzemeltetési feladatok szempontjából, másrészt közbiztonsági

(tűzbiztonsági) szempontból lényegi információkat tud átadni a helyi rendőri, katasztrófavédelmi szervezeteknek. A polgárőrség mobilizálása, kommunikációs és informatikai eszközökkel történő ellátása a hatékonyság és eredményesség javulásához vezethet.

XV.kerületi Polgárőr Egyesületek:

A kerületben jelenleg három Polgárőr Egyesület működik.

- Palotai Polgárőrség Bűnmegelőzési – Önvédelmi – Önkéntes Tűzoltó – MÁTRIX Egyesület

<http://www.palotaipolgarorseg.hu/>

- Pestújhelyi Polgárőrség

<http://www.kpke.atw.hu/>

- XV.kerületi Bűnmegelőzési Polgárőrség

Mindhárom egyesület tagja a Budapesti és Agglomerációs Polgárőr Szervezetek Szövetségének.

A kerületi önkormányzat 2012. június 27-i ülésnapján tárgyalta a kerületi polgárőr egyesületekről szóló előterjesztést, mely a velük korábban megkötött együttműködési megállapodások felülvizsgálatát és a törvényi feltételekhez igazodó státusz megteremtését foglalta magában. Az előterjesztés leszögezi, hogy 2012. január 1-től az önkormányzat közvetlenül is támogathatja a polgárőr egyesületeket, míg korábban ezt Alapítványán keresztül tette. Az akkori előterjesztésben két egyesület szerepel: Palotai Önvédelmi Védőegylet (mely azóta névváltozáson ment keresztül) és a Palotai Polgárőrség. Mindkét egyesület érvényes együttműködési megállapodással rendelkezett a kerületi Rendőrkapitánysággal.

A kerületi képviselő testület által elfogadott együttműködési megállapodás 2. pontja rögzíti, hogy figyelemmel az érvényes kerületi rendeletre illetve költségvetési lehetőségekre az önkormányzat helység használatával és évente költségvetésben rögzített támogatással segíti a Polgárőr Egyesületek munkáját.

Rögzítésre került, hogy évente egy alkalommal a képviselő testület meghallgatja az egyesületek beszámolóját.

Célszerű lenne az eltelt időszak átfogó értékelése és elemzése. Áttekintésre kerülhetne a megfogalmazott célok elérése, illetve részarányos teljesülése.

Mindezek ismeretében szükség esetén módosítható lenne a megállapodások tartalma, esetlegesen a támogatások új formái kerülhetnének meghatározásra.

1997. évi CLIX. törvény
a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról

Közös szabályok

15. § (1) A természetvédelmi őr és az önkormányzati természetvédelmi őr által alkalmazott intézkedések és kényszerítő eszközök jelentésére és kivizsgálásnak rendjére az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló törvény rendelkezéseit kell alkalmazni.

(2)

(3) A természetvédelmi őr és az önkormányzati természetvédelmi őr köteles a tevékenysége végzése során tudomására jutott bűncselekményről, valamint - ha saját intézkedésének a feltételei nem állnak fenn - a tudomására jutott szabálysértésről a rendőrséget vagy az ügyben hatáskörrel rendelkező más szervet haladéktalanul értesíteni, a hatáskörrel rendelkező szerv eljárását kezdeményezni.

(4) A természetvédelmi őrszolgálat, valamint az önkormányzati természetvédelmi őrszolgálat tevékenysége során együttműködik a rendőrséggel. A természetvédelmi őrszolgálat, valamint az önkormányzati természetvédelmi őrszolgálat az együttműködés keretében tevékenysége ellátásáról, annak körülményeiről a rendőrséget rendszeresen tájékoztatja.

(5) Ha a rendőrség a természetvédelmi őrszolgálat, valamint az önkormányzati természetvédelmi őrszolgálat illetékességi területét érintő fokozott ellenőrzést hajt végre, a fokozott ellenőrzés ideje alatt - a rendőrség kérésére - a természetvédelmi őrszolgálat, valamint az önkormányzati természetvédelmi őrszolgálat a feladatainak végrehajtását egyezteteti a rendőrséggel.

(6) A természetvédelmi őrszolgálat, valamint az önkormányzati természetvédelmi őrszolgálat tevékenysége során együttműködik a katasztrófavédelemmel, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámszerveivel, a hivatásos állami és önkormányzati tűzoltósággal, az erdészeti hatósággal, a vadászati hatósággal, a halászati hatósággal, az önkormányzati szervekkel, a járási hivatallal, a fegyveres biztonsági őrseggel, valamint az egyesületekkel.

15/A-15/E. §

III. Fejezet

A mezei őrszolgálat

A mezei őrszolgálat létesítése

16. § (1) A települési (községi, városi, megyei jogú városi, fővárosi kerületi, fővárosi) önkormányzat a közigazgatási területéhez tartozó termőföldek - ide nem értve az erdőt, a halastavat - őrzéséről mezei őrszolgálat létesítésével gondoskodhat. Több települési önkormányzat közös mezei őrszolgálatot hozhat létre.

(2) A hegyközség által létesített hegyőrségre és a hegyőrre - az e törvényben foglalt eltérésekkel - a mezei őrszolgálatra és a mezőőrre vonatkozó rendelkezéseket kell alkalmazni.

17. § (1) A mezei őrszolgálat létrehozását a mezőgazdasági igazgatási szervnek be kell jelenteni, amely az őrszolgálatot közhiteles hatósági nyilvántartásba veszi.

(2) A bejelentésnek tartalmaznia kell az őrszolgálat létszámát, az őrzött terület mértékét és a földrészletek helyrajzi számát.

18. § (1) A mezei őrszolgálat a nyilvántartásba vett területen (a továbbiakban: működési terület) látja el tevékenységét.

(2) Az őrszolgálat létszámát a működési területhez és a körzetben tevékenykedő egyéb közfeladatot ellátó őrszolgálatok működéséhez mérten úgy kell megállapítani, hogy annak napi, rendszeres ellenőrzése biztosítható legyen.

(3) A vegyes minősítésű területeken (erdő, mezőgazdasági terület, halastó stb.) a mező-, hegy-, halászati örök, hivatásos vadászok és az erdészeti szakszemélyzet az egymás hatáskörébe tartozó feladatok ellátásával is megbízhatók.

19. § (1) Az önkormányzati mezei őrszolgálat megalakítási, fenntartási és működési költségeit a földhasználó, ha ez ismeretlen, a tulajdonos által kifizetett mezőőri járulékból és a központi költségvetés által biztosított hozzájárulásból kell fedezni. A mezőőri járulék mértékét és megfizetésének módját a települési, a fővárosban a fővárosi kerületi önkormányzat, a mezei őrszolgálat létesítéséről és működéséről szóló helyi önkormányzati rendeletében szabályozza.

(1a) Az önkormányzat a mezei őrszolgálat megalakítása előtt az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló törvényben meghatározott együttműködési megállapodást köt a rendőrséggel.

(2) A megalakítási, fenntartási és működési költségek felét, de legfeljebb a külön jogszabályban meghatározott összeget a központi költségvetés biztosítja hozzájárulásként az agrárpolitikáért felelős miniszter által vezetett minisztérium fejezetéből.

(3) Az önkormányzati mezei őrszolgálat esetében, a mezőőri járulék adók módjára behajtandó köztartozásnak minősül. Az eljárásra az ingatlan fekvése szerinti települési önkormányzat jegyzője jogosult.

A mezőőr

20. § (1) A mezőőr a termőföldek őrzését, valamint a termőföldön lévő, illetve ahhoz tartozó termények és termékek, felszerelések, eszközök,

haszonállatok, továbbá mezőgazdasági építmények, földmérési jelek vagyonvédelmét ellátó személy.

(2)

21. § (1) A mezőőr feladatát az őrszolgálatot létrehozó települési önkormányzat (a továbbiakban: fenntartó) utasításai szerint végzi, szakmai felügyeletét a mezőgazdasági igazgatási szerv és a rendőrség látja el.

(2) A fenntartó a mezőőr foglalkoztatásáról, illetve a foglalkoztatás megszüntetéséről a mezőgazdasági igazgatási szervet és a rendőrséget a foglalkoztatást, illetve annak megszüntetését megelőzően öt napon belül írásban értesíti.

22. § (1) A mezőőr e törvényből, a működési és szolgálati szabályzatból, mezőgazdasági alapismeretből, lőfegyverismeretből, valamint az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló törvényben meghatározott ismeretekből vizsgát tesz.

(2) A mezőőrnek az e törvényben meghatározott tevékenység folytatására való jogosultságát a rendőrség által kiadott szolgálati igazolványa igazolja. A mezőőr szolgálati igazolványának, tartalmára, kiadására, nyilvántartásba vételére és nyilvánosságára az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló törvény rendelkezései az irányadók. A mezőgazdasági igazgatási szerv a mezőőr számára az előírt vizsga és eskü letétele után szolgálati naplót ad ki.

(3) A mezőőr sörétes vadászlőfegyverrel, a rendőrségnél rendszeresített könnygázszóró palackkal, valamint formaruhával való ellátásáról a fenntartó gondoskodik.

(4) Ha a lőfegyvertartási engedélyt szolgálati célból adták ki és a mezőőr foglalkoztatása megszűnt, az engedélyt a rendőrség visszavonja.

A mezőőr feladatai

23. § (1) A mezőőr a működési területén

a) azzal a járművel szemben, amelyről alaposan feltételezhető, hogy azon a működési területéről származó jogellenesen szerzett szállítmány van,

b) azzal a személlyel szemben, aki a nála vagy az általa használt járművön levő szállítmány megszerzésének jogszerűségét nem valószínűsíti

jogosult és köteles az egyes rendészeti feladatokat ellátó személyek tevékenységéről, valamint egyes törvényeknek az iskolakerülés elleni fellépést biztosító módosításáról szóló törvényben meghatározott intézkedések és kényszerítő eszközök alkalmazására.

(1a) A mezőőr a működési területén jogosult és köteles az (1) bekezdésben meghatározottakon túl a jogtalanul legeltetett, illetőleg felügyelet nélkül talált állatot a tulajdonosnak átadni.

(2) A mezőőr köteles a feladatának ellátása során tudomására jutott bűncselekményről, valamint - ha saját intézkedésének a feltételei nem állnak fenn - a tudomására jutott szabálysértésről a rendőrséget vagy az

ügyben hatáskörrel rendelkező más szervet haladéktalanul értesíteni, illetve a hatáskörrel rendelkező szerv eljárását kezdeményezni.

(3) A mezőőr és a rendőrség közötti együttműködésre a 15. § (4) és (5) bekezdésében foglalt rendelkezéseket kell alkalmazni.

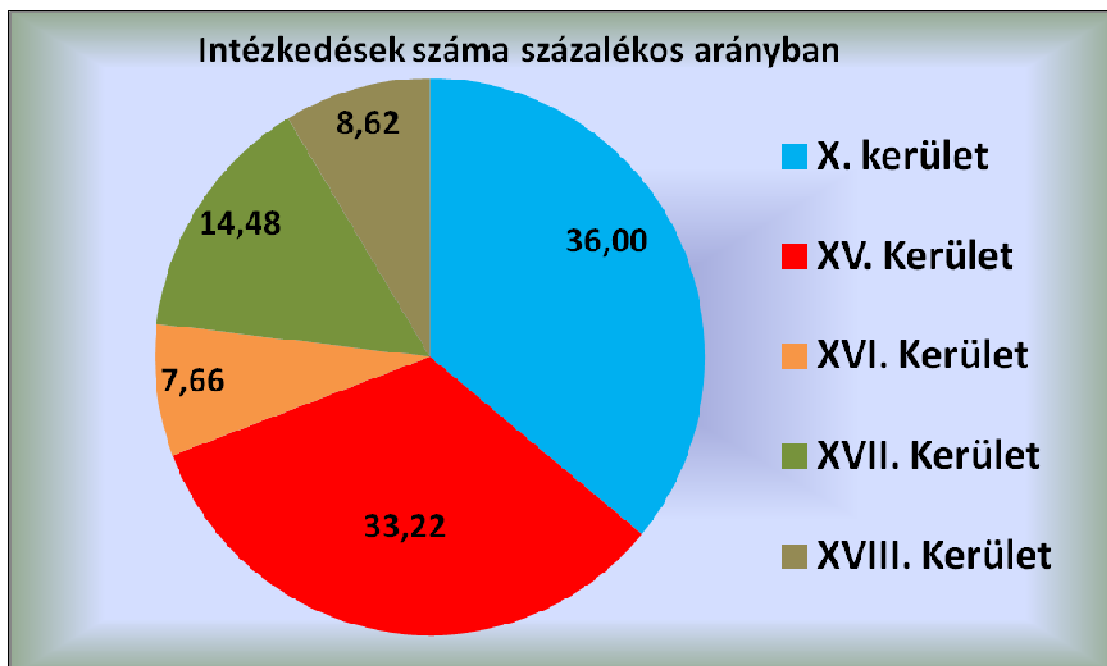
(3a) A mezőőr az e törvényben meghatározott feladatai ellátása során a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló törvény 51. § (4) bekezdése szerinti önkormányzati rendeletben meghatározott helyszíni bírságot szabhat ki.

(4) A mezőőr tevékenysége során együttműködik a katasztrófavédelemmel, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal vámszerveivel, a hivatásos állami és önkormányzati tűzoltósággal, a természetvédelmi őrszolgálattal, az erdészeti hatósággal, a vadászati hatósággal, a halászati hatósággal, az önkormányzati szervekkel, a járási hivatallal, a fegyveres biztonsági őrséggel, valamint az egyesületekkel.

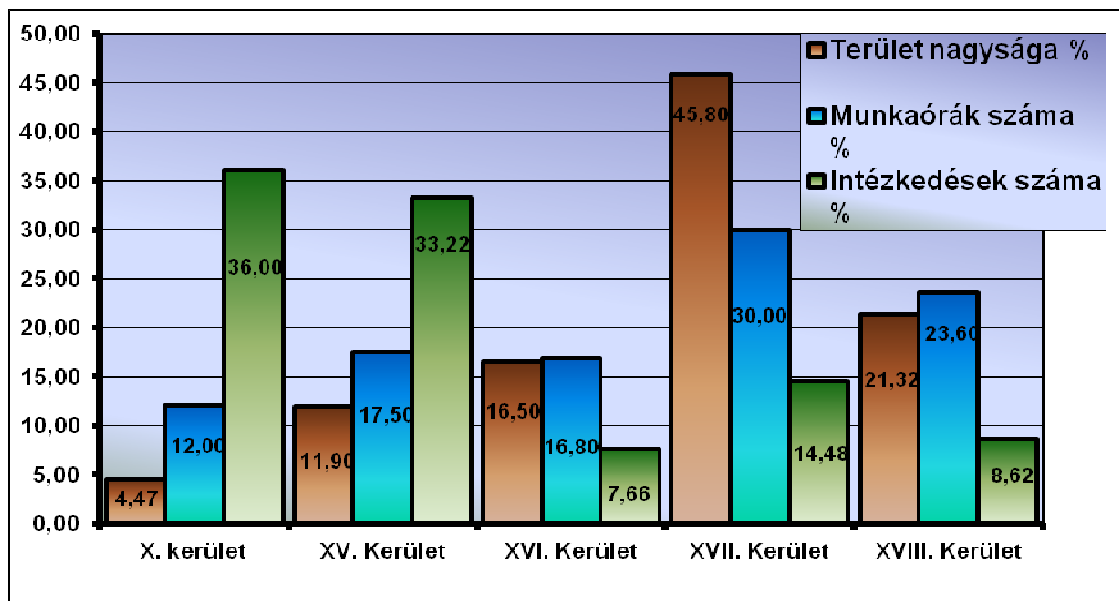
(5) Az (1)-(4) bekezdés előírásait kell megfelelően alkalmazni a külön törvényben meghatározott őrzési feladatokat ellátó halászati őrré, azzal hogy a (3a) bekezdésben meghatározott helyszíni bírság kiszabására csak az önkormányzat alkalmazásában álló halászati őr jogosult.

A **Rákosmenti Mezei Őrszolgálat** jelenleg öt kerület társulásaként működik (X, XV, XVI, XVII, XVIII).

A társuláshoz a 423/2011. (V.26.) ök. határozattal csatlakozott Budapest XV. kerület Képviselőtestülete.

30

31

A Rákosmenti Mezei Őrszolgálat beszámolójából is kitűnik, hogy a ráfordítások arányosak az elért eredményekkel, illetve a megtett intézkedésekkel. A koordinált feladatellátás lehetővé teszi, hogy az ellenőrzött területen egyaránt megjelenjen a rendőrség, polgárőrség illetve az önkormányzati rendészet.

Térfelügyeleti rendszerek üzemeltetése:

A térfelügyeleti rendszer a kerületi önkormányzat beruházásában és fenntartásában üzemel. Célszerű fejleszteni a leginkább veszélyeztetett közterületeken, és azok környékét a törvényben szabályozott módon megfigyelni. A kamerák elhelyezéséről a bűnügyi térkép ismeretében a rendőrség javaslatára a képviselőtestület dönt. A figyelő és reagáló erő az önkormányzat belső szervezeti egységénél megszervezhető és működtethető. Az erőszakos, közterületen elkövetett cselekmények ennek következtében visszaszoríthatóak, elkövetőik gyors reagálással a tetthelyen vagy közelében elfoghatók, csökkentve ez által pl. a nyaklánc-kitépéses, vagy táska erőszakos elvételével elkövetett cselekményeket. Tekintettel arra, hogy a kerület két nagy forgalmú főút(M3,M0) mentén fekszik, a megfelelő helyeken telepített kamerákkal rögzíthetők, illetve nyomon követhetők lehetnek a lopott gépjárművek vagy menekülő tettesek, így mindkét esetben a rendőrség eredményességi mutatói is javulhatnak.

Az Európai Unió Régiók Bizottsága egy ismert dokumentumának megfogalmazása szerint "Az emberi erőforrások hatékony használata magában foglalhatja a szakértőkből álló csapatok felállítását, ide értve a

³¹ Uo.

közlekedési hálózatok szigorú rendőri felügyeletét, vagy a zárt láncú televíziós (CCTV) megfigyelésre speciálisan képzett közlekedési vagy rendőrségi személyzetet.”

Ugyanezen dokumentum a későbbiekben így fogalmaz: „A hatékony zárt láncú televíziós (CCTV) rendszerek és nyomon követés mind az elrettentés mind a bűnözés felderítése szempontjából kulcs fontosságúnak bizonyultak.”

Rákospalota- Pestújhely-Újpalota Közrend és Vagyonvédelmi Kiemelkedően Közhasznú Közalapítvány

2010. november 10.-i ülésen tárgyalta a Képviselő testület az alapítványról.

6. Előterjesztés Rákospalota- Pestújhely-Újpalota Közrend- és Vagyonvédelmi Kiemelkedően Közhasznú Közalapítvány megszüntetéséről (Ikt.sz. 78-268/2010. sz. anyag) Előadó: László Tamás polgármester

555/2010. (XI.10.) ök. számú h a t á r o z a t A Képviselő-testület úgy dönt, hogy (1) alapítóként a Rákospalota- Pestújhely-Újpalota Közrend- és Vagyonvédelmi Kiemelkedően Közhasznú Közalapítvány megszüntetését kezdeményezi a Fővárosi Bíróságnál. Felelős: polgármester Határidő: a Képviselő-testület december 15-i rendes ülését követő 8 munkanap

(2) Felhívja a Közalapítvány kuratóriumának elnökét, hogy az önkormányzattal megkötött megállapodási szerződés aláírását követő időszak óta felhasznált pénzeszközökkel, a közalapítvány teljes vagyonával számoljon el a hatáskörrel rendelkező Pénzügyi és Jogi Bizottság a képviselő-testület december 15-i ülését megelőző bizottsági ülésén. Az elszámoláshoz csatolja a vagyonleltárt, a kuratórium és a felügyelőbizottság jegyzőkönyveit. Felelős: polgármester Határidő: a hatáskörrel rendelkező bizottságnak a képviselő-testület XII.15-i ülését megelőző ülése (PJB 29/2010. (XI.10.) sz. határozatának megerősítése)

(3) Felkéri a polgármestert, hogy a (2) pontban meghatározott beszámoló és vagyonleltár alapján tegyen javaslatot a Közalapítvány fennmaradó vagyonának az erre vonatkozó törvényi rendelkezéseknek megfelelő felhasználására. Felelős: polgármester Határidő: a Képviselő-testület december 15-i rendes ülése (Jogsabályi hiv.: Ptk. 74/A. § (6) bek., 74/E. § (2) és (5) bek., 1997. évi CLVI. tv. 21. §, 1992. évi XXXVIII. tv. és 2006. évi LXV. tv. 1. § (3) bek.) (Szavazati arány: 12 igen szavazat, 2 ellenszavazat, 3 tartózkodás)

2011. február 16-án a testület ismét tárgyalta az alapítvány sorsáról.

11.Előterjesztés a Rákospalota- Pestújhely-Újpalota Közrend és Vagyonvédelmi Kiemelkedően Közhasznú Közalapítvány megszüntetéséről (Ikt.sz: 106-52/2011. sz. anyag) Előterjesztő, előadó: László Tamás polgármester

116/2011. (II. 16.) ök. számú h a t á r o z a t Budapest Főváros XV. kerület Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy 555/2010. (XI.10.) számú határozatának végrehajtását 2011. április 30-ig felfüggeszti. Felkéri a polgármestert, hogy a Rákospalota- Pestújhely-Újpalota Közrend- és Vagyonvédelmi Kiemelkedően Közhasznú Közalapítvány alapító okiratában szereplő célok megvalósítását segítő új támogatási formát dolgoztassa ki. Felelős : polgármester Határidő : 2011. április 30. (Szavazati arány: 18 igen szavazat, 0 ellenszavazat, 2 tartózkodás)

664/2011. (VII. 13.) ök. számú h a t á r o z a t

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Képviselő-testülete úgy dönt, hogy az 555/2010. (XI.10.) ök. számú határozatát visszavonja.

Felelős: polgármester

Határidő: 2011. július 13.

A jogszabályi környezet változásával az alapítói szándék megerősödött, mely szerint a rendészeti szervek illetve a közbiztonság megteremtésében részt vevő szervezetek anyagi támogatását inkább közvetlenül önkormányzati finanszírozással valósítja meg. Ebből következik, hogy az alapítványi forma felszámolásra kerül, helyét a korábbi gyakorlatnak megfelelő közvetlen formák váltják fel. Az alapítvány finanszírozás közvetítői szerepén túl azonban elsősorban a kuratóriumban szerepet vállaló elkötelezett emberek tapasztalataival is segítette a rendészet társadalmi beágyazottságának erősödését. Erre a szerepre és feladatot vállaló emberekre továbbra is szükség van és erre igényt is tart az önkormányzat vezetése, a polgármester. Ezért az eddig kuratóriumként működő testület átalakulhat a Polgármesteri tanácsadó testületté, amely szakmai észrevételeivel továbbra is segíti a szakmai munkát.

Magántársaságok szerepe: távfelügyeleti rendszerek

Az **állam** közbiztonsági szerepe és feladata megkerülhetetlen, míg az **önkormányzatok** számos aktív eszközzel rendelkeznek annak érdekében, hogy saját javaikat, értékeiket, állampolgáraikat védjék vagy óvják. Mindezek mellett a **civil szerveződések** ereje is igen jelentős a közbiztonsági kooperáció során. A negyedik érintett csoport a vállalkozás keretében működő **biztonsági vállalkozások**. A magántulajdonban lévő vagyontárgyak és értékek megóvása az állam feladata, az elvárható mértékben és határokon belül. Mindazok akik „extra” biztonságra, illetve vagyoni lehetőségük szerint kiegészítő biztonságra törekszenek, ezt ma már a vagyonvédelmi piacon megvásárolhatják.

2005. évi CXXXIII. törvény

a személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói tevékenység szabályairól³²

Preambulum:

E törvény célja, hogy - a közrend, a közbiztonság javítása, s ezek részeként a személy- és vagyonvédelem, a bűnmegelőzés hatékonyságának fokozása érdekében - erősítse a vállalkozás keretében végzett személy- és vagyonvédelmi, valamint a magánnyomozói szolgáltatás törvényességét, és további garanciát nyújtson a társadalom számára az e szolgáltatásokat igénybe vevők, illetve az e szolgáltatások gyakorlása során érintettek személyhez fűződő jogai, vagyoni érdekei sérthetlenségére irányuló igényeinek érvényesítéséhez. E cél elérése érdekében az Országgyűlés a következő törvényt alkotja

- 1. §³³** (1) E törvény hatálya az egyéni vállalkozóként, illetve az egyéni cég vagy gazdasági társaság keretében (a továbbiakban együtt: vállalkozás), valamint a személyesen végzett
- a) személy- és vagyonvédelmi tevékenységre,

³² Kihirdetve: 2005. XI. 30.

³³ Megállapította: 2011. évi XXIV. törvény 8. §. Hatályos: 2012. I. 1-től. Lásd: 2011. évi XXIV. törvény 44. § (1)-(6)

b) vagyonvédelmi rendszert tervező és szerelő tevékenységre (a továbbiakban: tervező-szerelő tevékenység) és
c) magánnyomozói tevékenységre
terjed ki.

(2) E törvény alkalmazásában személy- és vagyonvédelmi tevékenységnek minősül:

- a) a természetes személyek életének és testi épségének védelme,
- b) az ingatlan, illetve ingóság őrzése,
- c) a szállítmány kísérése, pénz és érték szállítása,
- d) a rendezvény biztosítása és
- e) az a)-d) pontokban foglalt tevékenységek szervezése és irányítása.

(3) Személy- és vagyonvédelmi tevékenységet személyesen az végezhet, aki a következő szakképesítések valamelyikével rendelkezik:

- a) biztonsági őr,
- b) testőr,
- c) vagyonőr vagy
- d) biztonságszervező.

(4) E törvény alkalmazásában tervező-szerelő tevékenységnek minősül az elektronikai vagy mechanikai vagyonvédelmi rendszerek tervezése, telepítése, szerelése, üzemeltetése, felügyelete, karbantartása, javítása, ideértve a rögzítés nélküli, megfigyelési céllal üzemeltetett vagy - törvény felhatalmazása alapján - a hang- vagy képrögzítést is lehetővé tevő elektronikus megfigyelőrendszer (a továbbiakban: térfelügyeleti rendszer), továbbá a beléptető rendszer és a betörésjelző rendszer létesítésének, karbantartásának, illetve a térfelügyeleti rendszerhez és a távfelügyeleti rendszerhez kapcsolódó reagálószolgálat működésének körében végzett tevékenységet is.

(5) Tervező-szerelő tevékenységet személyesen az végezhet, aki biztonságtechnikai, híradástechnikai, távközlési, mechanikai, illetve villamosmérnöki képzettséget adó egyetemi vagy főiskolai végzettséggel rendelkezik. A biztonságtechnikai, az elektronikai és a mechanikai vagyonvédelmi rendszert szerelő tevékenységet személyesen az végezhet, aki a következő szakképesítések valamelyikével rendelkezik:

- a) biztonságtechnikai szerelő, kezelő,
- b) biztonságtechnika-kezelő,
- c) elektronikus vagyonvédelmi rendszerszerelő,
- d) mechanikus vagyonvédelmi rendszerszerelő.

(6) Az e törvény hatálya alá tartozó tevékenységek egyidejűleg is folytathatók.

A vállalkozás keretében végzett távfelügyeleti rendszerek telepítése és üzemeltetése jól kiegészíti a közterületen tett intézkedéseket, illetve a rendőrség büntető tevékenységét. A települési önkormányzat saját erőforrásainak terhére ösztönözheti, illetve elősegítheti, hogy polgárai ilyen rendszereket vegyenek igénybe. Saját vagyonának védelmében intézményeit felszerelheti, illetve elláthatja ilyen rendszerekkel. Megfelelő kondíciókat teremtve a lakosság széles körét bevonhatja a vagyonvédelem e szegmensébe. A jelzés után kivonuló szolgálat hatékony védelem és elriasztó erő – elsősorban a vagyon elleni cselekmények során.

A távfelügyeleti rendszerek a vagyonvédelmi funkción túl alkalmasak egészségügyi, tűzvédelmi jelzések átadására, így más területeken is képesek a hatékony élet és vagyonvédelemre. Célszerű az ilyen kombinált rendszereket telepíteni, illetve bevonni a tevékenységbe, mert ezekkel egészségügyi, szociális feladatok is elláthatók, a rászorulóknak pedig viszonylag egyszerűen adhatnak jelzést problémáik esetén.

14/A. §³⁴ (1) *Ha személy- és vagyonvédelmi tevékenységet folytató vállalkozás vagy ilyen tevékenységet végző személy a megbízás teljesítése során, távfelügyeleti rendszer alkalmazásával, ellenérték fejében távfelügyeleti tevékenységet végez, riasztás esetén köteles*

a) meggyőződni arról, hogy a riasztás nem a rendszer nem megfelelő üzemeltetéséből ered, valamint

b) a riasztás valódiságát és kiváltó okát ellenőrizni.

(2) A személy- és vagyonvédelmi tevékenységet folytató vállalkozás vagy ilyen tevékenységet végző személy az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettsége teljesítését követően - ha ez szükséges - kezdeményezheti a rendőrség intézkedését. A személy- és vagyonvédelmi tevékenységet folytató vállalkozás vagy ilyen tevékenységet végző személy köteles a naplóba bejegyezni az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettsége teljesítését, a kötelezettséget teljesítő személy nevét, a teljesítés idejét és módját.

(3) Ha személy- és vagyonvédelmi tevékenységet folytató vállalkozás vagy ilyen tevékenységet végző személy az (1) bekezdésben meghatározott kötelezettsége teljesítése nélkül rendőrségi intézkedést kezdeményez, a rendőrség jogosult az azzal összefüggésben felmerülő - az önköltségszámítás szabályai alapján kiszámított - költségeit a tevékenységet végzővel szemben érvényesíteni.

A jogszabály 14/A. § meghatározza a szolgáltató kötelességét riasztás esetén, amely garantálja a megfelelő szolgálatellátást, illetve mulasztás esetén a számonkérés lehetőségét. Mindezen garanciák alaposak arra nézve, hogy minőségi szolgáltatást tudjon a települési önkormányzat megrendelni vagy igénybe venni.

A lakosság szubjektív biztonságérzetének növelése veszélyhelyzetben (hősgriadó elrendelése esetén)

A városüzemeltetési és közterület rendészeti feladatok ellátása során egyre inkább szembe kell néznünk az extrém időjárás okozta nehézségekkel és

³⁴ Beiktatta: 2011. évi LXXIII. törvény 11. §. Hatályos: 2011. VII. 1-től.

kihívásokkal, melyek egyaránt érintik az épített és humán infrastruktúrát. A globális felmelegedés hatására létrejött időjárás változás komoly kihívásokat támaszt a lakosság komfortérzetét biztosítani kívánó önkormányzatok elé. Ennek egyik lehetséges megnyilvánulása a hőségriadó esetleges elrendelésében van.

AlGore:

„Néha úgy tűnhet, hogy a globális éghajlatváltozás lassú folyamat – valójában nagyon gyorsan zajlik, mára egész bolygónkra kiterjedő válsággá vált. A kínai nyelv a válság szót két karakterrel fejezi ki. Az első azt jelenti, hogy veszély a másik azt, hogy lehetőség. Ha le akarjuk győzni a ránk leselkedő veszélyt, először fel kell ismernünk, hogy válságban vagyunk. Mi lehet az oka, hogy vezetőink látszólag nem hallják meg a harsogó figyelmeztetéseket? Azért utasítják el az igazságot, mert a beismerés pillanatában a cselekvés erkölcsi kényszerré válna? Kényelmesebb semmibe venni a vészjelzéseket? Talán ez a helyzet, de a kellemetlen igazságok attól még igazságok maradnak, hogy nem veszünk róluk tudomást. Sőt, ha figyelmen kívül hagyjuk őket, jelentőségük nem csökken, hanem növekszik.”

A fokozott urbanizáció és a globális felmelegedés együttes hatásainak vizsgálata számos területre kiterjedhet. Ezek közül most a városlakókra gyakorolt hatást vizsgáljuk, konkrétan az egyre gyakrabban elrendelt hőségriadó problematikáját. Az épített és humán infrastruktúrát egyaránt romboló természeti hatás városi környezetben sokkal inkább kifejti káros hatásait. Ebből kiindulva kell a helyi kompetenciával rendelkező szervezeteknek minden előkészületet és intézkedést megtenniük, hogy enyhíthessék a káros hatásokat.

Kutatók a klímaváltozás egészséggel kapcsolatos hatásait két csoportba különítik el, megkülönböztetnek direkt és az indirekt hatásokat. Direkt hatások azok, amelyeket közvetlenül az extrém időjárási helyzetek idéznek elő, mint például a hőhullám. Indirekt hatások pedig azok, amikor a környezeti rendszerek változnak meg az időjárás hatására, amely közvetetten befolyásolja az élővilágot. Egyre több bizonyíték van arról, hogy az éghajlat változásának az emberi egészség szempontjából fontos, kedvezőtlen következményei lesznek.³⁵

Hőségriadó:

A hőségriadó fokozatai és az ellátandó feladatok:

1. fokozat (Tájékoztatási fokozat): Kritériuma: az előrejelzések szerint a napi középhőmérséklet legalább 1 napig meghaladja a 25 C⁰ -ot Teendők: Elsősorban a Kormányhivatalok Népegészségügyi Szakigazgatási Szervének jelent feladatot. Saját belső rendszerükön keresztül információkkal látja el térségi Intézeteiket. Az Önkormányzatok saját döntésük alapján tájékoztatják a lakosságot helyi rádión, kábeltévén, helyi újságon, illetve forgalmas helyeken kihelyezett hirdetések útján.

2. fokozat (1. fokú riasztás): Kritériuma: az előrejelzések szerint a napi középhőmérséklet legalább 3 napig meghaladja a 25 C⁰ -ot Teendők: Az országos Tisztifőorvos a Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv intézményi hálózatán keresztül értesíti az egészségügyi Intézményeket, a Mentőszolgálatot, az alapellátó háziorvosi, védő- női szolgálatokat és az Önkormányzatokat a hőségriadó időtartamáról, fokozatáról. Az Önkormányzat feladata a saját (elsősorban szociális ellátó) intézményrendszerének értesítése, a lakosság figyelmeztetése az egészséget érintő megelőző intézkedések megtételére.

3. fokozat (2. fokú riasztás): Kritériuma: az előrejelzések szerint a napi középhőmérséklet legalább 3 napig meghaladja a 27 C⁰ -ot Teendők: A

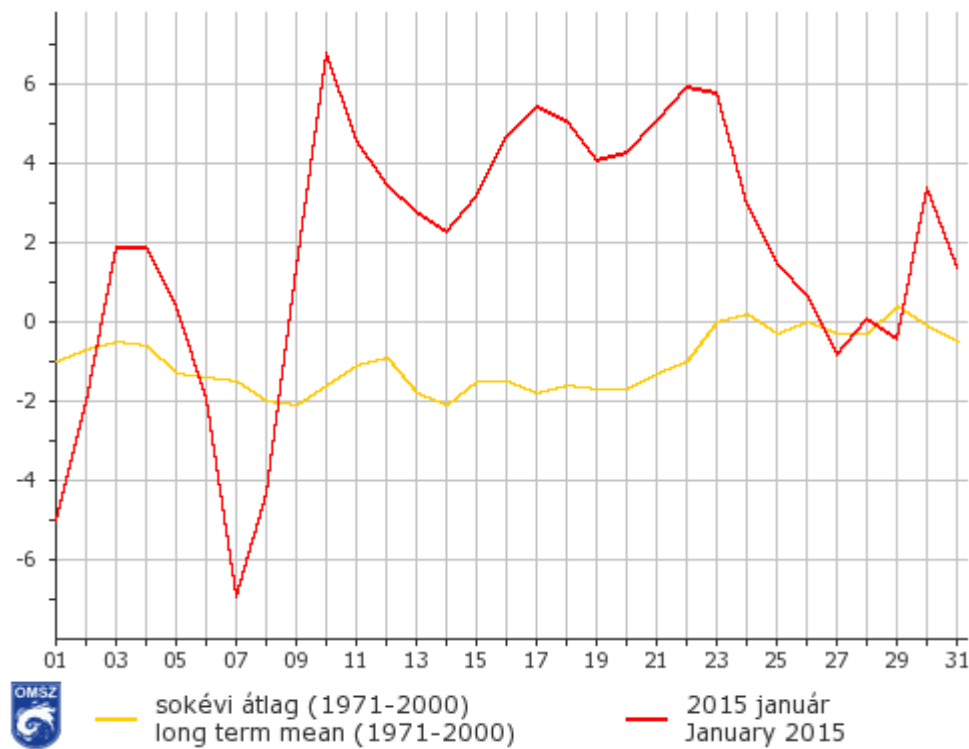
³⁵ <http://www.meteoline.hu/?m=214> letöltve: 2015.02.12.

média és az Önkormányzatok útján a lakosság általános tájékoztatása, a védelmet szolgáló intézkedések bevezetése: Cél: • A hőség negatív egészségi hatásainak megelőzése, • az alkalmazkodás elősegítése egyéni és társadalmi szinten.

Rizikó csoportok és sérülékenység:

1. a lakosság általában

2. egyéb veszélyeztetettek: - gyerekek (bölcsődék, óvodák, nyári táborok, napközi otthonok) - időskorúak (szociális otthonok, szociális gondozói hálózat) - hajléktalanok (szociális gondozói hálózat) - közlekedési dugóban lévők - külső munkahelyeken dolgozók (munkahelyi védelem) - betegek (túlsúlyosak, magas vérnyomásban szenvedők)³⁶

37

Hőstressz, a hőmérséklet emelkedése

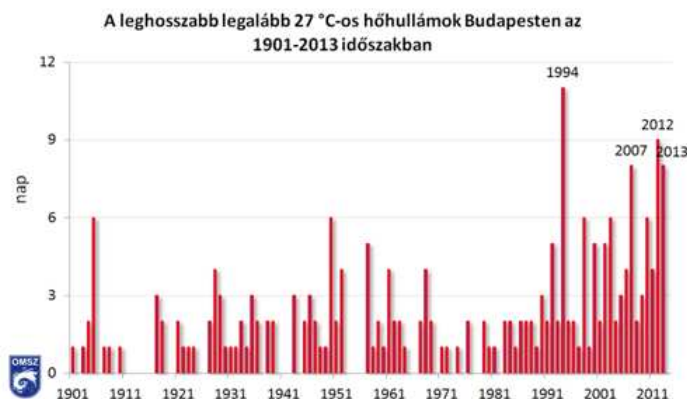
Az emelkedő hőmérséklet hatására bőrkiütés, görcs, kimerültség, fáradékonyság, hőséguta léphet fel. A szervezet viszonylag rövid idő, 3-12 nap alatt képes alkalmazkodni a meleghez, a hosszú távú alkalmazkodás azonban évekig is eltarthat. A hőhullámok gyakorisága és intenzitása nagy terhet ró a szervezetre. A Kárpát-medencében a 25°C feletti napi átlaghőmérséklet jelentősen növeli a napi halálozás kockázatát, emelkedik a szívpanaszos betegségek és az általános rosszullét száma. Az biztos, hogy a jövőben emelkedik a hőhullámok száma, de ami ennél is rosszabb hír, hogy

³⁶„A települési önkormányzatok projekt lehetőségei hőségriadó esetén.” közli: Danielisz Béla-Sikó Ildikó

³⁷http://www.met.hu/eghajlat/magyarorszag_eghajlata/eghajlati_visszatekinto/elmult_honapok_idojarasa/

annak időtartama is drasztikusan hosszabb lesz. Nagy valószínűséggel növekedni fog a magas hőmérséklettel összefüggő többlethalalozás. Leginkább sérülékenyek a krónikus betegségben szenvedők, a kisgyermek, a 65 év felettek csoportja és a szociálisan hátrányos helyzetűek. A legtöbb hirtelen halál valamilyen szív- és érrendszeri, vagy légzőszervi probléma miatt következik be. A napi maximumhőmérséklet 10 fokos változása az idősebbeknél szív- és érrendszeri betegségek miatti halálzását nyáron mintegy 3,5%-kal, télen 4,7%-kal növelheti. A minimumhőmérséklet 10 fokos emelkedése pedig szintén ebben a korcsoportban nyáron 14%-kal növelte a szív-érrendszeri halálzását.³⁸

„A tendenciák jövőbeli alakulását tekintve, a magyarországi középhőmérséklet egyértelműen növekedni fog a modelleredmények alapján, a legnagyobb mértékben nyáron (1,4-2,6 fokkal 2021–2050-re, s legalább 4 fokkal 2071–2100-ra). A hőmérsékleti szélsőségek ezt követik: a hőségnapok és a hőhullámos napok (amikor a napi középhőmérséklet eléri a 25 °C-ot) éves száma jelentősen megnövekszik, 2071–2100-re átlagosan 34-38 illetve 14-20 nappal.”³⁹

A leghosszabb, legalább 27°C-os hőhullámok Budapesten 1901-2013 között, homogenizált adatok alapján⁴⁰

Bartholy és Schlanger 2004-ben publikált modelleredményei (MAGICC/SCENGEN programcsomaggal, 16 GCM és 4 IPCC CO₂ kibocsátási forgatókönyv alapján kidolgozott regionális forgatókönyvek) alapján 2050-re (+0,8)-(+2,8)°C-os, 2100-ra (+1,3)-(+5,2)°C-os hőmérsékletváltozás várható hazánkban. A csapadék változása 13 modell szerint 2050-re (-1)-(+7)%, 2100-ra (-3)-(+14)% között alakulhat. A modellszámítások szerint a tél és a

³⁸ <http://www.meteoline.hu/?m=214>

³⁹ Vincze Enikő* - Szépszó Gabriella* : Az elmúlt nyár értékelése a mérési adatok és a jövőben várható változások tükrében

<http://klimabarar.hu/node/489>

2Vincze Enikő, Lakatos Mónika, Tóth Zoltán: 2013 Nyarának Éghajlati Áttekintése, <http://klimabarar.hu/node/591>

tavasza a mainál nedvesebbnek, míg a nyár és az ősz szárazabbnak ígérkezik.”⁴¹

A kutatási tendenciák alapján egyértelműen megállapíthatjuk, hogy a globális és helyi hőmérséklet emelkedés jól prognosztizált, az ezzel kapcsolatos teendők nem tűrnek halasztást. Lokális problémaként kezelve a kérdést vizsgálnunk kell a lakótelepi környezet és lakosság fokozott veszélyeztetettségét. Jelentős aspektusa a kérdésnek a kisgyermek és idős korosztály fokozott védelme.

Jogsabályi környezet

234/2011. (XI.10.) Korm. rendelet a katasztrófavédelemről és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CXXVIII. törvény végrehajtásáról,

32. § a. pontja - a helyi védelem az elzárkózás a veszélyeztető hatás elleni védelemre alkalmas, illetve alkalmassá tett helyen.

A helyi önkormányzatok több helyen már az elmúlt években intézkedést is tettek a helyi lakosság komfortérzetének javítása érdekében.

1. párapuk felállítása
2. víz, védőital osztása forgalmas csomópontokon
3. klimatizált helységek megnyitása a közintézményekben

Mindezek fontos és lényeges intézkedések, fenntartásuk adott időszakban indokolt. Ezek mellett azonban érdemes megfontolni, jelenleg üresen álló, önkormányzati tulajdonban lévő földszinti iroda vagy üzlethelységek ideiglenes megnyitása – hőségriadó esetén – „klimatizált pontként”! Itt lehetséges berendezni pihenő tereket ahová, aki szükségét érzi, a kánikulában betérhet.

⁴¹http://www.tankonyvtar.hu/hu/tartalom/tamop425/0032_fenntarthato_fejlodes/ch05s02.html Letöltve: 2014. június 16. Dr. Anda Angéla Dr. Burucs Zoltán Dr. Kocsis Tímea : Globális környezeti problémák és néhány társadalmi hatásuk

Melegrekordok Magyarországon

A megfigyelő-állomásokon mért maximum hőmérsékletek 1901-2012 között:

Magyarországon az abszolút maximum hőmérséklet 41,9 °C volt Kiskunhalasnál 2007. július 20-án.

Klimatizált pontok kialakításának feltételei:

Forgalmas, középonti helyen legyen, földszinti iroda vagy üzlethelység.

Elhelyezhető legyen benne 2 db mobil klíma berendezés, maximum 50 nm nagyságú.

A személyzet 1 fő közfoglalkoztatott, mobil telefonnal ellátva, amelyen, szükség esetén a mentő szolgálatot vagy orvosi ügyeletet tud riasztani.

A terület nagyságától függően 3-5 tábori ágyl, 10-15 db szék, asztalok, fogas.

Hűtőberendezés zacskós víz tárolására.

A hűtött pont hőségriadó idején üzemel, lehetőséget biztosítva a rászorulóknak a megfelelő pihenőre.

Lakótelepi környezetben kiemelten fontos biztosítani a lakosság védelmét hőségriadó esetén. Kiemelt figyelmet célszerű fordítani az időskorúakra, krónikus betegségben szenvedőkre. Célszerű számukra más elektronikus védelmi eszközöket is biztosítani.

A bűnmegelőzés feladatrendszer

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégiáról szóló 1744/2013.(X.17) Korm. határozat

A nemzeti bűnmegelőzési stratégia középtávon fogalmazza meg a kormányzati tényezők szerepét és lehetőségeit a bűnmegelőzés területén.

A bűnözés területileg eltérő kihívásaira csak helyi közügyként megfogalmazott bűnmegelőzési stratégiával és taktikával lehet hatékonyan reagálni.

Magyarország kriminálpolitikai törekvése a közrend erősítése, a közterületek biztonságának fokozása, a bűnözés mennyiségi visszaszorítása és csökkentése, a bűnözéssel okozott károk és negatív hatások enyhítése, megfelelő védelem biztosítása a családok és egyének számára, végső soron az állampolgárok biztonságérzetének javítása. Jelen stratégiai dokumentum ezen kriminálpolitikai célok megvalósítását kívánja szolgálni.

A stratégiai dokumentumban megfogalmazott prioritások, beavatkozási területek és intézkedések alapján lehetőség nyílik arra, hogy javuljon a közbiztonság; csökkenjen a közterületen elkövetett bűncselekmények száma; csökkenjen a korábban bűncselekményeket elkövetők visszaesési rátája; csökkenjen a gyermek és fiatalkorúak veszélyeztetettsége; csökkenjen az áldozattá válás veszélye, ugyanakkor az áldozattá vált személyek segítése és a bűnözés okozta károk kezelése a jelenleginél hatékonyabb és teljesebb körű legyen.

A bűnmegelőzési szakpolitikát a kriminálpolitika részeként a többi társadalompolitikával összhangban kell értelmezni, kialakítani.⁴²

A Nemzeti Bűnmegelőzési Stratégia (továbbiakban: NBS) prioritásait az alábbiak szerint összegezhetjük:

- közbiztonság javítása
- közterületen elkövetett bűncselekmények számának csökkentése
- visszaeső bűnelkövetők számának csökkentése
- gyermek-és fiatalkorúak veszélyeztetettségének mérséklése
- csökkenteni az áldozattá válás veszélyeit
- áldozatvédelmi tevékenység fokozása

Az NBS fontos szempontként határozza meg, hogy a bűnmegelőzés a kriminálpolitika része és más társadalompolitikai intézkedésekkel összhangban kell vizsgálni, végrehajtani. Mindez a korábban kifejtett komplex biztonság kérdéskörét erősíti és tevékenységünket óhatatlanul az integrált biztonsági rendszerek irányába orientálja.

⁴²1744/2013. (X.17) Korm.hat.

*A közbiztonság a társadalom életminőségének a része, olyan kollektív, értékkel bíró termék, amelynek kialakítása és megőrzése közös ügy.*⁴³

Az NBS kiemelt beavatkozási területei

„Jelen stratégia

- a gyermek- és fiatalkori bűnözés megelőzésével kapcsolatos célok,
- a településbiztonság fokozása érdekében megvalósítandó célok,
- az áldozattá válás megelőzésével és az áldozatok segítségével kapcsolatos célok és
- a bűnismétlés megelőzéséhez szükséges célok elérésére fókuszál.

Az időskorúak életkori, fizikai, mentális sajátosságaikból és a társadalomban betöltött szerepüknel fogva az átlagnál sérülékenyebbek, kiszolgáltatottabbak, mindazonáltal a gyermeknek és fiataloknak való példamutatással összefüggésben aktivitásuk kiaknázható tőkét rejt magában. Ezért a stratégia valamennyi prioritásában horizontális szempontként előtérbe kell helyezni az idősek védelmét, segítségét, lehetséges bevonásukat a bűnmegelőzési programokba”.⁴⁴

A stratégia beavatkozási területeinek megfelelően kell kialakítani a kerületi cselekvési programot és meghatározni a teendőket. A legfőbb prioritási területként kiemelt idősek védelme több cselekvési módozattal javítható, illetve teremthető meg. Ilyenek a közösségi programként szervezett bűnmegelőzési előadások, bemutatók, önkormányzati forrásokkal támogatott technikai védelem kialakítása a lakóingatlanokban (mechanikus és elektronikus), illetve elektronikus segélyjelző készülékek biztosítása a legrászorultabbaknak vagy közvetlen 112-es eléréssel vagy egyéb riasztási megoldásokkal.

Az önkormányzatoknak aktív, kezdeményező szerepet kell játszaniuk a helyi közösség biztonságát szolgáló tervek elkészítésében és végrehajtásában. Kezdeményező szerepük van a helyi jelzőrendszerek, a legkülönbözőbb együttműködési formák szervezésében, a helyi bűnmegelőzési programok koordinálásában, végrehajtásában, valamint folyamatos értékelésében. A helyi önkormányzat ösztönzi és motiválja a helyi közösség szakmai és civil önszerveződéseit, működteti a közterület-felügyeletet. Fontos szerepet tölthet be a társadalmi igények megfelelő becsatornázásával a bűnmegelőzés együttműködési rendszerében. Egyre erősödik a bűnmegelőzés építészeti eszközökkel szemponthoz fontossága, amelyben az önkormányzatok, mint a területrendezésért, az építési engedélyek kiadásáért felelős hatóságok elengedhetetlen szerepet játszanak. Hatósági jogkörében ugyancsak meg kell említenünk az önkormányzatok szerepét a szórakozóhelyek működésének szabályozásával kapcsolatosan, hiszen egy-egy település életét igencsak megkeserítheti egy a garázdaság, a rendzavarás gócpontjaként működő szórakozóhely. A stratégia csak az önkormányzatok közreműködésével válhat a helyi társadalompolitika integrált részévé.⁴⁵

⁴³Uo. 2.2 pont.

⁴⁴ Uo.2.4 pont.

⁴⁵ Uo. 7. Szereplők a bűnmegelőzésben

Az NBS fontos szerepet tulajdonít a települési önkormányzatoknak, aktivitásukat és felelősségvállalásukat kiemelt célként kezeli. A kerületi önkormányzat koncepció alkotó tevékenysége jól integrálható a nemzeti stratégiába, annak egyes elemeit célként jelölhetjük meg 2020-ra vagy 2025-re.

A *civil szervezetek* a társadalmi kohézió fontos építőkövei. A bűnmegelőzés tekintetében számos szervezet rendelkezik az állami szereplőkét meghaladó tudásbázissal, emellett kiterjedt kapcsolati tőkéjük, hitelességük komoly potenciált jelent. A civil szervezetek olyan társadalmi csoportokat és személyeket képesek megszólítani, amelyek sok esetben érdektelenek vagy ellenségesek az állami szereplőkkel szemben. Emellett fontos megemlíteni azon oktatási, képzési, áldozatsegítő szerepüket, amelyekkel a bűnmegelőzési tevékenységet tudják aktívan támogatni. A nyugdíjas kluboknak kiemelt szerepet kell szánni. Továbbra is szükséges fenntartani az olyan kiemelt jelentőségű civil szervezetek állami támogatását (pl. Fehér Gyűrű Közhasznú Egyesület), amelyek tevékenysége nemzetközi viszonyokon alapul és hiánypótló.

A *polgárőr egyesületek* önkéntesekből állnak, és alapfeladatként a helyi közrend és közbiztonság védelmét, valamint a bűnmegelőzésben való közreműködés érdekében közterületi járőrszolgálatot, figyelőszolgálatot, a közúti baleset helyszínén, valamint bölcsőde, óvoda, általános és középiskola közvetlen közelében jelzőőri tevékenységet látnak el.⁴⁶

A civil egyesületek bevonása a tevékenységbe a kerületben hagyományosnak mondható. Az állampolgári aktivitásra és elkötelezettségre alapító bűnmegelőzési stratégia és együttműködési szándék jelentős erőforrásokat biztosíthat a hivatásos bűnüldöző szervek részére illetve fokozhatja erőfeszítéseiket az áldozatvédelem területén.

A polgárőr szervezetek hagyományosan pillérei a helyi közbiztonságnak, szerepük elvitathatatlan, képzésüket, koordinált fellépésüket segíteni illetve támogatni szükséges.

Beavatkozási területek:

- Közösségi rendészet megteremtése,
- Bűnmegelőzés építészeti eszközökkel,
- Külterületeken élők biztonságának fokozása,
- Vagyonvédelem.⁴⁷

A beavatkozási területek mindegyike szerepet kap a kerületi stratégia megvalósítandó részeiben így összhangja biztosított a Kormány határozattal.

⁴⁶Uo.

⁴⁷ Uo. Településbiztonság

A korszerű bűnmegelőzés nemzetközi rendszere a Beccaria Standard

Beccaria szabványok⁴⁸ a bűnmegelőzési projektek minőségbiztosítására alkalmas kritériumok melyek alkalmazása megkönnyíti a települési önkormányzatok vagy más szervezetek tevékenységét. A Beccaria szabványok bűnmegelőzési programok és projektek tervezésével, kivitelezésével és értékelésével szemben támasztott mércét és elvárásokat foglalják magukba.

"A város legfontosabb funkciója, hogy a hatalmat formává, az energiát kultúrává, az élettelen anyagot eleven művészi jelképekké, a biológiai újratermelést pedig társadalmi kreativitássá alakítsa át." (MUMFORD, L. 1985)

Az önkormányzati igazgatás lehetőségei a választott képviselő szerepe a biztonság megteremtésében

„ A helyi képviselők elsődleges feladata, hogy a lakosság számára biztonságos környezetet nyújtsanak, előnyben részesítve a társadalmi összetartást. A városi átminősítési és átépítési stratégiák, valamint az alapvető oktatási, szociális és kulturális szolgáltatások biztosítása segítségével a városok képesek hatni a biztonság hiányának okaira és következményeire. Integrált és több szektorra kiterjedő megközelítések kidolgozásával valamint a regionális, nemzeti és európai hatóságok támogatásával a városok innovatív politikát alkalmazhatnak, amennyiben nem tekintik a biztonság kérdését kizárólag az igazságszolgáltatás és a rendőrség ügyének.”⁴⁹

A helyi képviselő különös gondot kell, hogy fordítson a lakossági igények összegyűjtésére, csoportosítására és a megfelelő döntéshozók elé terjesztésére. A városi (települési) képviselő közvetítő a lokális döntéshozók és a lakóterületen élők között. Kapcsolatot kell tartania a helyi közintézményekkel, társadalmi kapcsolódási pontokkal, egyesületekkel, hivatalos szervezetekkel. A lakórész érdekeinek artikulálása az egyik

⁴⁸ www.beccaria.de

⁴⁹ EFUS Zaragozai manifesztum 2007.

legfontosabb feladata a közfeladatra megválasztott személynek. A város biztosítja az alapvető közjavakat. Egészségügy, oktatás, kultúra, biztonság, infrastruktúra, szociális védőháló. Ezek egységének a megbomlása vezet egyes területek leromlásához, a rendeltetésszerű használatot megakadályozó deviáns magatartásformákhoz. Egy-egy közterület, amikor illegális személtlerakóvá válik, vagy agresszív személyek találkozó helyévé akkor kezdődik a terület szociális hanyatlása. A képviselőnek észlelnie kell a negatív jeleket és fel kell hívni a hatóságok figyelmét a megelőzésre, veszély elhárításra. A településeknek korszerű biztonsági stratégiával kell rendelkezniük. Figyelembe kell venniük a megváltozott klimatikus viszonyokat, az extrém időjárási körülmények hatását a település biztonságára. A korszerű építészeti stratégiákat, amelyek energiatakarékos, átlátható, élhető épített környezetet segítenek előállítani. A szolgáltató alrendszerek bonyolult egymásra hatását, valamint a **kritikus infrastruktúrák és védhető terek** hálózatát. Fel kell mérniük a szociális ellátó rendszerek működését és azt a védőhálót, amelyet a település képes biztosítani a rászorulóknak. Amennyiben a közrend fenntartása állami monopólium, ki kell dolgozni egy együttműködési stratégiát az állami rendőrség egységeivel. Ezeknek a folyamatoknak a fontos része kell legyen a helyi képviselő, akinek a legjobban kell ismernie a körzet problémáit és kritikus közterületeit. Működtetnie kell egy jelzőrendszert, amely képes a problémákat felismerni, közvetíteni. Ugyanakkor a probléma megoldására tett intézkedések is ismertek kell, hogy legyenek az érintettek előtt, sőt célszerű a döntéshozatal előtt bevonni őket a probléma felszámolására született ötletek megvitatásába. Ezeket a társadalmi csoportokat a helyi képviselőnek kell összefogni és interaktív kapcsolatban lenni velük.

*„ A **helyi képviselők szerepe** mind a mindennapi gyakorlat során, mind pedig a válsághelyzetek kezelésekor az, hogy fel tudja sorakoztatni a város valamennyi lakóját, függetlenül azok filozófiai és szexuális irányultságától, etnikai, kulturális vagy vallási hovatartozását vagy jogi státuszától. Ezt a szerepet akkor tudja betölteni, ha éberén örökődik afölött, hogy minden lakó egyenlő módon férhessen hozzá a város által nyújtott szolgáltatásokhoz.”⁵⁰*

A helyi képviselők bevonásának kérdése alapos megfontolást igényel. Mindenek előtt tisztázni kell, hogy az operatív feladatmegoldásban mekkora szerepe és felelőssége van a helyi képviselőnek. Továbbá tisztában kell lenni azzal, hogy a helyi képviselő mekkora mozgósító erővel bír, milyen a legitimációja, kapcsolata a körzetének lakóival. A jelenlegi képviselői szisztéma és politikai környezete nem alkalmas ilyen típusú feladatok ellátására. Ma magasabb szinten érdemes megfontolni egy ilyen típusú elvárás megfogalmazását. Elméletileg a település (kerület) polgármestere lenne alkalmas a mozgósítás, szervezés komplex feladatrendszerére. Egyfelől rendelkezik megfelelő hivatali apparátussal, gazdasági erőforrásokkal valamint a mozgósításhoz szükséges infrastruktúrával.

⁵⁰ Uo.

Ma az állami igazgatás ezt a lehetőséget nem biztosítja, máshová telepíti az irányítás jogát. Mindezek egy helyi képviselőnek értelemszerűen nem állnak rendelkezésre. Segítőként a körzetet ismerő lokálpatriótaként a többségük alkalmazható, de a feladat széleskörű ellátását nem várhatjuk el. Képzés, képzettség hiányában nem is lenne ez elvárható. (Nem említve, hogy a szükséges jogszabályi felhatalmazás is hiányzik!)

Célszerű továbbá a krízis helyzet elhárítása kapcsán megvizsgálni a hivatásos, önkéntes mentőszervezetek (beavatkozók) viszonyát a civilekhez, laikusokhoz. Egyértelműen negatív, amely nem feltétlenül a szervezet képességeiből és hatékonyságából fakad, hanem többnyire a profi/amatőr helytelen megközelítésből. Jelenleg a civil és hivatásos között érzékelhető ellentét húzódik, hiányos az érdemi párbeszéd és átjárás a két szféra között. Mindezen nehézségekből következik, hogy képviselői szinten sem a személyi, sem a tárgyi feltételek, sem a jogszabályi felhatalmazások nem állnak rendelkezésre egy komoly krízishelyzeti beavatkozás szükségessége esetén. Más a helyzet a polgármester tekintetében, aki személyében ugyan nem mindig, de infrastrukturális, gazdasági és jogszabályi szinten rendelkezik a szükséges erőforrásokkal.

A település lakóinak bevonása függhet az elhárítandó veszély mikéntjétől, nagyságrendjétől, veszélyességi fokától. Erre vonatkozóan az önkormányzatnak feltétlenül ki kell dolgoznia egy **települési biztonsági auditot**, és annak alkalmazásához meg kell tenni minden intézkedést. A társadalom széles rétegeinek bevonása nem csak a végrehajtás, de a tervezés szintjén is létfontosságú kijelölve azokat a prioritásokat, amelyek mentén egy-egy körzet lakossága szervezhető, bevonható.

Arisztotelész a következőket írja: "Így a városállam nagyságának is van egy bizonyos határa, mint minden más egyébnek: állatnak, növénynek s mindenféle eszköznek; ezeknek egyike sem tartja meg a maga lényegét, ha túlságosan kicsivé vagy túlságosan nagyvá lesz, hanem vagy egyáltalán kivetkőzik a természetből, vagy elsatnyul." ARISZTOTELÉSZ: Politika. Budapest, Gondolat Kiadó, 1969. VII. fejezet, 4. rész. 322—324. old.

A XV.kerületi Önkormányzat dokumentumainak áttekintése

XV.kerületi Önkormányzat Bűnmegelőzési Konceptióját 2005. október 26-án készítették el. A Konceptió az akkor hatályos jogszabályoknak megfelelt, és összhangban állt az Országgyűlés által elfogadott a 115/2003. (X.28.) sz. Országgyűlési határozattal a Társadalmi bűnmegelőzés nemzeti stratégiájáról.

A koncepciót érintő – 2005-ös - jogi környezet:

- az 1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról
- az 1978. évi IV. törvény a Büntető Törvénykönyvről
- az 1994. évi XXXIV. törvény a Rendőrségről
- az 1998. évi XIX. törvény a Büntetőeljárásról
- az 1997. évi XXXI: törvény a Gyermekek védelméről és a Gyámügyi igazgatásról
- az 1999. évi LXIX. törvény a Szabálysértésekről
- a 218/1999. (XII.28.) sz. Kormányrendelet az egyes szabálysértésekről

Mint láthatjuk, azóta a jogszabályi környezet teljes mértékben megváltozott, illetve alapvető változás következett be mind a büntetőpolitikában, mind a bűnmegelőzés szervezésében.

Az akkori koncepció által meghatározott főbb feladatok és célkitűzések:

- A gyermek-és fiatalkori bűnözés megelőzése, csökkentése.
- A kerület biztonságának növelése.
- A családon belüli erőszak megelőzése.
- Áldozattá válás megelőzése.

A 2005-ös Konceptió kimondja, hogy a kerületi Bűnmegelőzési Tanács évente készítsen Cselekvési Programot, melyet a képviselő testület hagyjon jóvá.

A Képviselő testület két évente értékelje a koncepcióban megfogalmazott célok megvalósulását, és amennyiben szükséges, módosítsa bűnmegelőzési koncepcióját.

Mindezen kikötések jól szolgálták a bűnmegelőzés társadalmasítását illetve a nyomon követést és rugalmas felülvizsgálatot. ⁵¹

XV.kerületi Önkormányzat Drogstratégiája 2006. februárjában készült el. A képviselő testület 2006. február 22-i ülésén fogadta el 25/2006. (II.22.) határozatával.

A Drogstratégiával kapcsolatosan is leszögezhetjük, hogy megfelelően öntötte formába a majd 10 évvel ezelőtt elfogadott nézeteket és módszereket, megfelelően integrálta a jogszabályi környezetet. Erről is, mint a Bűnmegelőzési koncepcióról elmondhatjuk, hogy az eltelt időszakban a jogszabályi környezet jelentősen változott illetve a prioritások is áthelyeződtek állami, jogalkotási szinten. ⁵²

Az akkori stratégia helyesen ismerte fel és rögzítette a helyi közösségek szerepét a probléma megelőzésében és kezelésében, megfelelő hangsúlyt helyezett a családi, iskolai környezet fontosságára és motiválására. A programok tekintetében a szakmaiságra és folyamatosságra fektette a fő hangsúlyt.

Főbb feladatok a 2006-os programban:

- A helyi közösségek érzékenységének és problémamegoldó készségének fejlesztése a drogkérdések kezelése iránt.
- Esélyt teremteni arra, hogy a fiatalok képessé váljanak a pozitív életstílus kialakítására, a drogok visszautasítására. (megelőzés)
- Segíteni a drogokkal kapcsolatba kerülő és a drogproblémákkal küzdő egyéneket és családokat.
- Csökkenti a drogokhoz való hozzáférés lehetőségét (kínálatcsökkentés)

A Stratégia rögzítette, hogy szoros összefüggésben van a bűnmegelőzési koncepcióval, tekintve, hogy a koncepció éves cselekvési programja rögzítette a konkrét feladatokat. Fontos kitétel volt továbbá, hogy a képviselő testületnek négyévente kötelező értékelést és szükség esetén felülvizsgálatot írt elő.

Az előterjesztés melléklete tartalmazta a kerületi Kábítószerügyi Egyeztető Fórum aktuális tagjait, összetételét.

XV.kerületi Önkormányzat Civil Stratégiája 2009-ben készült el, a képviselő testület 132/2009. (III.11.) ök. számú határozatával fogadta el. Alapelveiben

⁵¹2008-as Cselekvési Program 5200-29/a/2008 iktatott előterjesztés 99/2008.(II.27.) ök.határozat, 100/2008.(II.27.) ök. határozat vagy 2009-es Cselekvési Program 80-59/2009 számon iktatott előterjesztés illetve Tájékoztató a végrehajtásról 80-87/2009. számon iktatott előterjesztés.

⁵² 106/2009. (XII. 21.) OGY határozat a kábítószer-probléma kezelése érdekében készített nemzeti stratégiai programról

követi a Nemzeti Civil Alapprogramról szóló törvényt. Fő mondanivalója a helyi közösségek összefogása, partnerként történő bevonása a helyi ügyek alakításába, valamint az együttműködés és párbeszéd hangsúlyozása. A Stratégia III. fejezete (A civil stratégia elemeinek megvalósítása) 1. pontja a civil-civil kapcsolatoknál a javasolt szakterületek között felsorolja a közrend és vagyonvédelmi műhelyt. A szervezetek számára lehetővé teszi, hogy tevékenységükhöz legközelebb álló szakmai műhely munkájába kapcsolódjanak be és ezáltal:

- részt vehetnek az önkormányzat döntéseinek előkészítésébe
- kapcsolatot tarthatnak a hivatal megfelelő osztályával és az önkormányzat szakbizottságával

A Stratégia egy év tapasztalatait követően írja elő a tapasztalatok elemzését és szükség esetén a felülvizsgálatot. A korábban elemzett Konceptióval és Stratégiával ellentétben ez az előterjesztés részletesen foglalkozik a „civil referens” feladatkörével, mintegy megteremtve a hivatali háttérrel a folyamatos működéshez.

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat Gazdasági - és Társadalom-, Környezet- és Területfejlesztési Programja 2015 - 2025 az előterjesztést a képviselő testület 2015. április 22-én tárgyalta. Önálló fejezetet szentelt a közbiztonság kérdéskörének. Ezeket az elfogadott célokat kiemelten kell kezelni a „Közbiztonsági Konceptió” megalkotása során.

„VIII. Közbiztonság

Az önkormányzat joga és kötelessége, hogy a kerület közbiztonságát biztosítsa, a lakosság biztonságérzetét növelje. Az előttünk álló időszak fontos feladata a kerület biztonságának fokozása, a gyermek- és fiatalkorú bűnözés megelőzése és csökkentése, az áldozattá válás megelőzése, a lakosság szubjektív biztonságérzetének javítása. Célunk, hogy a közbiztonság javításában közreműködő partnereink (a kerületi Rendőrkapitányság, a közterület-felügyelet, a polgárőrség, esetenként a mezőőrség és más civil szervezetek) minél koordináltabban és hatékonyabban lássák el feladatukat.

Az Önkormányzat és a BRFK által megkötött megállapodás alapján az előző ciklusban uniós és önkormányzati forrásból megkezdődött a közterületi kamerarendszer kiépítése. Az elmúlt év tapasztalatai azt mutatják, hogy a kamerákkal lefedett területeken csökkent a bűncselekmények száma. Rendkívül indokolt a kamerarendszer további bővítése a lakótelepeken és a kertvárosi részen is, különösen a veszélyeztetett pontokon és a nagyértékű beruházások, fejlesztések környezetében. Ismét elérhető az újpalotai piac közelében az előző ciklusban újra megnyitott Kontyfa utcai körzeti megbízotti

iroda, melynek működését továbbra is biztosítjuk. Ebben a ciklusban megalkotjuk a kerület Közbiztonsági Konceptióját.

Közbiztonsági célok, feladatok:

- 1./ a kerületi Rendőrkapitányság munkájának éves szinten történő támogatása;**
- 2./ együttműködés folytatása a stratégiai szervezetekkel;**
- 3./ közbiztonsággal kapcsolatos kommunikáció fejlesztése;**
- 4./ rendszeres tanácsadás gyermekek és fiatalok számára;**
- 5./ időskorúak részére ismeretterjesztő előadások szervezése;**
- 6./ közterületi térfigyelő rendszer további bővítése;**
- 7./ lakosság biztonságát szolgáló (lépcsőházi kamerarendszer, ajtók biztonságossá tétele) pályázatok kiírása;**
- 8./ szakmai segítségnyújtás és ajánlás az intézmények, egyéb partnerek részére a bűnmegelőzést szolgáló pályázatok esetében.”**

A nyolc pontot tanulmányozva a közbiztonság megteremtésének korszerű rendszere bontakozik ki. Egyaránt figyelembe veszi a rendészeti hivatásos testületeinek feladatrendszerét és a civil szervezeteket, melyek közreműködnek a közbiztonság fenntartásában. Partnerként számol az önkormányzat saját szervezeteinek bevonásával és koordinált feladatellátást irányoz elő. Figyelmet fordít a technikai berendezések fejlesztésére, az aktív és passzív védelmi eszközök felhasználására. A korosztályok tekintetében kiemeli a legveszélyeztetettebbeket és figyelmet szentel a védelem, megelőzés, kárenyhítés kérdéskörére. Aktív partnerségi együttműködésre hív a közbiztonság anyagi feltételrendszerének megteremtésében, és gondot fordít a szubjektív biztonságérzet megerősítésére a megfelelően tagolt kommunikáció által. A terv megvalósításához cselekvési tervek lesznek szükségesek.

Kiemelten vizsgált területek

Prostitúció

Az 1950-ben kelt New York-i Egyezmény⁵³, amelynek aláírói közé 1955 decembere óta Magyarország is tartozik, a prostituáltat bűncselekmény áldozatának tekinti, s mint ilyent, nem büntetni, hanem védelmezni, segíteni rendeli. A New York-i Egyezmény aláírói kötelezettséget vállaltak arra, hogy azokat büntetik meg, akik mások prostitúciójából hasznot húznak. Az Egyezmény, amelynek alapelve szerint „a prostitúció és az azt kísérő rossz, a prostitúció céljait szolgáló emberkereskedés az emberi személy méltóságával és értékével összeegyeztethetetlen, és veszélyezteti az egyén, a család és a társadalom jólétét”, tehát a prostitútorokat (kerítők, emberkereskedők, szobáztatók, kitartottak stb.) nevezi meg, mint bűnelkövetőket, a prostituáltakat viszont e bűncselekmények sértettjeiként kezeli.

Prostitúció tevékenység jogi szabályozása

Tiltott prostitúció szabálysértése

(2013. július 1-től, korábban Tiltott kéjelgés szabálysértése)

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II törvény 172. § értelmében „aki a külön törvényben, vagy törvény felhatalmazása alapján hozott önkormányzati rendeletben a szexuális szolgáltatással összefüggő korlátozást, illetve tilalmat megszegi, szabálysértést követ el.”

Szabálysértési eljárás kezdeményezésének legtipikusabb esete: a védett övezetben szexuális szolgáltatásra felajánkozás

Az ún. Szabálysértési törvény a fenti tényállás tekintetében keretjogszabály, melynek kitöltő jogszabálya „A szervezett bűnözés, valamint az azzal összefüggő egyes jelenségek elleni fellépés szabályairól és az ehhez kapcsolódó törvénymódosításokról” szóló **1999. évi LXXV. törvény (a továbbiakban Szbtv.)**

Védett övezet az Szbtv. **4. § h)** pontja szerint:

„a közterületnek az e törvény, illetve a települési (Budapesten a fővárosi) önkormányzat (a továbbiakban: önkormányzat) képviselő-testülete rendeletében meghatározott azon része, ahol a prostituált a szexuális szolgáltatásra nem ajánlkozhat fel, szexuális szolgáltatást nem nyújthat...”

⁵³1955. évi törvényerejű rendelet az emberkereskedés és mások prostitúciója kihasználásának elnyomása tárgyában, New Yorkban, 1950. évi március hó 21. napján kelt nemzetközi egyezmény kihirdetéséről. Kihirdetve: 1955. XII. 24.

Türelmi zóna az Szbtv 4, § i) pontja szerint:

„Közterületnek az önkormányzat rendeletében a prostitúció tömeges megjelenése esetén kijelölt azon körzete, ahol a prostituált szexuális szolgáltatásra felajánlkozhat vagy a szexuális szolgáltatására irányuló kezdeményezést elfogadhatja.”

Az Szbtv **7. §** (1) bekezdés határozza meg, hogy a törvény szerint mi minősül a **védett övezet**nek:

- a) a **közútnak** a közúti járművek \square közlekedésére szolgáló területe;
- b) az **autópályától**, az **autóúttól**, illetve lakott területen kívül az egy-, illetve két számjegyű főútvonaltól számított **100 méteren belüli** terület;
- c) **lakott területen a főútvonaltól** számított **50 méteren belüli** terület;
- d) a **népképviseleti, közigazgatási, bírósági, ügyészi szervek**, valamint diplomáciai és konzuli képviseletek és az ezzel egy tekintet alá eső **nemzetközi szervezetek** és tagjaik elhelyezésére szolgáló épületek, köz- és felsőoktatási, köznevelési, **gyermekjóléti és gyermekvédelmi, szociális, közművelődési** feladatok ellátására rendelt épületek, a személyforgalom célját szolgáló **terminálok** (repülőtér, pályaudvar, hajóállomások), a nyilvántartásba vett **egyházak** szertartásaira szolgáló intézmények, a **Magyar Honvédség** objektumai, valamint a **temetkezési** és egyéb kegyhelyek területén, illetve a közterületen \square azoktól számított **300 m távolságon belüli** terület;
- e) az olyan **mellékutcák**, ahol a **kiskorúak oktatását, nevelését, gyógyítását, tartós elhelyezését** szolgáló, valamint gyermekjóléti és gyermekvédelmi intézmény működik.

(2) Az (1) bekezdés b)-d) pontjaiban meghatározott távolságot közterületen az épület, illetőleg a közút határvonalának bármely pontjától lehet számítani.

(3) A **többlakásos ház közös tulajdonban vagy használatban álló területén, közterületen elhelyezett létesítményekben**, illetőleg járműben valamint a védett övezeten belül a nem lakás céljára szolgáló helyiségben a prostituált szexuális szolgáltatást **nem nyújthat**.

Felajánlkozás:

Szbtv 9. § (1) A prostituált a szexuális szolgáltatása igénybevételére csak 18. életévét betöltött személyt hívhat fel, illetőleg csak 18. életévét betöltött személy erre irányuló ajánlattételét fogadhatja el.

(2) Tilos a szexuális szolgáltatásra felajánlkozás mást, illetőleg másokat zaklató módja.

Szbtv 4. §

k) szexuális szolgáltatásra felajánlkozás: a prostituálnak közterületen vagy nyilvános helyen máshoz címzett, a szexuális szolgáltatása nyújtására irányuló szóbeli felhívása (aktív felajánlkozás), a prostituálnak a szexuális szolgáltatásra irányuló ráutaló magatartása (passzív felajánlkozás), illetve a szexuális szolgáltatást igénybe venni kívánó felhívásának elfogadása;

l) a szexuális szolgáltatás zaklató jellegű felajánlása: más személy mozgásának, illetve a más személy által vezetett jármű elindulásának,

mozgásának megakadályozása, megzavarása, agresszív, szemérem sértő szóbeli felhívás, illetőleg a prostituált erre utaló magatartása;

Szabálysértési eljárás kezdeményezése orvosi igazolás hiánya miatt:

Az **Szbtv 9.§ (3)** bekezdése a **felajánlkozás feltételeként** előírja, a 3/2012. (I. 3.) NEFMI rendelettel módosított 18/1998. (VI. 3.) NM rendeletet 22.§ (10) bekezdése pedig kimondja, hogy az 1999. évi LXXV. törvény 9. § (3) bekezdésében meghatározott személy számára a (8) bekezdésben meghatározott esetben az NM rendelet 22.§-ának (1), (6), (8) és (10) bekezdése és 5. sz. melléklete alapján:

Az orvosi igazolás kiadására jogosult a bőr- és nemibeteg gondozó egészségügyi szolgáltató, valamint a bőr- és nemibeteg szakorvosi tevékenységre engedéllyel rendelkező egészségügyi szolgáltató. Érvényességi idő: 3 hónap

Az Szbtv 4. § h) pont alapján **védett övezetben 9.§ (1)-(3) bekezdésben írt feltételek teljesítésével is tilos a felajánlkozás!**

Gyakorlati kérdések

Az önkormányzatok az Szbtv-ben biztosított lehetőség ellenére nem siettették a türelmi zónák létrehozását. A döntéshozók tartottak attól, hogy a zóna kijelölése a környező településeken dolgozó örömlányokat is arra ösztönzi, hogy működésük színterét a zóna területére tegyék át, így a kijelölt zóna a térségi prostitúció és az azzal együtt járó szociális konfliktusok gyűjtőhelyévé válik.

A törvény életbe lépése után először **Mogyoród** önkormányzata - magánterületen - hozott létre **ideiglenes jellegű türelmi zónát** a 2000-es augusztusi Forma-1-es autóverseny idejére. A mogyoródi zóna folyamatosan támadások célpontja volt, a körülötte folyó harc miatt nem is hirdették meg minden évben.

Több magyarországi településen is fölmerült zóna létesítésének lehetősége, ám ezek a törekvések a lakosság vagy a döntéshozók ellenállása miatt sikertelenek voltak.

A törvény megalkotása után több mint egy évtizednek kellett eltelnie ahhoz, hogy Tiszavasváriban 2010 novemberében létrejöjjön ez **első állandó türelmi zóna**.

Budapest Főváros XV. kerületi önkormányzata az Szbtv hatályba lépését követően szintén kísérletet tett türelmi zónák kijelölésére, azonban hosszas egyeztető folyamat lezárásaként a fenti települési döntésektől eltérő megoldást választott: hatósági döntés született arról, hogy **mely kerületi terület nem számít védett övezetnek**. Ennek alapjára Felsőkert út vált quasi türelmi zónává, ahonnan a prostitúciós tevékenység a filmstúdió megépülése után folyamatosan „kitolódott” Dunakeszi irányába. Ez részben a rendőrség folyamatos ellenőrző tevékenységének volt az eredménye.

2014-ben jogellenes prostitúciós tevékenység elkövetése miatt **30 fő előállítására, 275 fő esetében pedig helyszínbírság kiszabására került sor.**⁵⁴

A rendőrhatalóságot a törvények és egyéb jogszabályi előírások és felhatalmazások **mellett belső norma** is kötelezi a prostitúcióval összefüggő jogsértések és az emberkereskedelem kiemelt kezelésére: a **13/2014. (V. 16.) ORFK utasítása** prostitúcióval összefüggő jogsértések és az emberkereskedelem kezelésével kapcsolatos rendőri feladatok végrehajtásáról fontos rendelkezéseket tartalmaz a rendőri ellenőrzések, intézkedések kapcsán:

„5. A tiltott prostitúció megelőzése, megszakítása és visszaszorítása érdekében szervezett fokozott ellenőrzések során:

a) kiemelt figyelmet kell fordítani a védett övezetekre és az Szbtv. 7. § (3) bekezdésében meghatározott helyekre;

b) rendszeresen és visszatérően kell ellenőrizni a védett övezeteket, továbbá az Szbtv. 4. § a) pontja alapján üzletnek minősülő olyan helyiségeket, amelyek a tiltott prostitúcióval, valamint a hozzá kapcsolódó egyéb jogsértésekkel összefüggésbe hozhatók;

c) lehetőség szerint be kell vonni a fővárosi és megyei kormányhivatalok népegészségügyi szakigazgatási szerveit, valamint az önkormányzatok, a Nemzeti Munkaügyi Hivatal Munkavédelmi és Munkaügyi Igazgatóság és a Nemzeti Adó- és Vámhivatal szerveit is.”

„14. A Rendőrség bűnmegelőzési egységei

a) a lehetőségek függvényében felvilágosító programokat és kampányokat szerveznek a potenciális áldozati kör tagjai részére a prostitúcióra, koldulásra, tiltott munkára kényszerítés és az emberkereskedelem veszélyeinek megismertetésére, az elkerülési lehetőségek és módszerek propagálására, az elhárító magatartásformák kifejlesztésének elősegítésére;

b) gondoskodnak a rendőri megelőzési programok tematikájának ilyen irányú folyamatos aktualizálásáról;

c) összegyűjtik és az áldozatokkal kapcsolatba kerülő állomány részére elérhetővé teszik az állami és civil áldozatsegítő szervezetek elérhetőségeit, valamint gondoskodnak arról, hogy a büntetőeljárás során az áldozatok azokat megismerhessék.”

⁵⁴BRFK XV. kerületi Rendőrkapitányság beszámolója a 2014. évi tevékenységről – képviselőtestületi ülés, szóbeli kiegészítés (2015. április 16.)

A fokozott közterületi jelenlét megteremtése mellett, rendőrségi jelenlét visszatérő biztosítása, önkormányzati rendészet állandó járőr útvonalainak kijelölése lehet preventív hatású fellépés. Mindezek mellett megfontolandó térfigyelő kamerák telepítése a környező területekre, illetve környezetbiztonsági (köztisztasági) járőrök szervezése a területre.

Kábítószer-terjesztés, használat

Az Országgyűlés 2013. október 16-án fogadta el a **Nemzeti Drogellenes Stratégiáról** (2013-2020) szóló 80/2013. (X. 16.) OGY határozatot (a továbbiakban: Nemzeti Drogellenes Stratégia). A Nemzeti Drogellenes Stratégia összhangban áll az Európai Unió stratégiájával.

A Nemzeti Drogellenes Stratégia a kábítószer-problémára vonatkozik, ugyanakkor nagy nyomatékkal jelzi, hogy a kábítószer-jelenség szorosan összefügg más kémiai és viselkedési zavarokkal. A kábítószer-probléma összetett, az egész társadalomra kiható jelenség, veszélyezteti az egyéneket, családokat, közösségek jólétét és biztonságát. A kábítószerek illegális használata az egész társadalom biztonságérzetére kihat, valamint jelentős közegészségügyi ártalmakat okozhat. függőségi problémákkal.

Kábítószerrel történő visszaélés büncselekménye miatt évente 4000-8000 eljárás fejeződik be Magyarországon. Ez a szám 2005-ben volt a legmagasabb (7600 fölötti eljárás), 2003-ban pedig a legalacsonyabb (3378 eljárás). **2012-ben** 5219 rendbeli kábítószerrel való visszaélés büncselekményt és 4805 elkövetőt regisztráltak, mely számok a korábbi évekhez képest csökkenést jeleznek. Ezek közül 4584 eset (87,8%) fogyasztói típusú, 570 eset (10,9%) pedig kereskedői büncselekmény volt. Az elkövetők 79,8%-a 30 év alatti volt, ezen belül nőtt a fiatakorúak aránya (17,9%-ra). A kábítószerrel visszaélést elkövetők közel háromnegyede büntetlen előéletű volt. 2012-ben tovább csökkent a vádemeléssel végződő eljárások aránya (a 2011. évi adatokhoz viszonyítva mintegy 42%-ról 36,2%-ra). Az elterelés alkalmazása következtében a nyomozások 58,3%-a fejeződött be bírósági eljárást nem eredményező módon.

A 2013. július 1-jétől hatályba lépő, a **Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény** (a továbbiakban: Btk.) több változást hozott a kábítószerrel összefüggő büncselekmények szabályozásában. Az **új szabályozás** többek közt megteremti a fordított bizonyítás lehetőségét a kábítószer-kereskedelem alatt keletkezett vagyon tekintetében, vagyis a kábítószer-kereskedőnek kell bizonyítania vagyonának legális eredetét azon idő alatt, amíg kábítószer-kereskedelemmel foglalkozott. Nem alkalmazható

az elterelés, ha a bűncselekmény elkövetését megelőző két éven belül az elkövetővel szemben a vádemelést azért halasztották el, illetve a nyomozást azért függesztették fel, mert vállalta az elterelésen való részvételt, vagy ha az elkövető büntetőjogi felelősségét kábítószer-kereskedelem vagy kábítószer birtoklása miatt megállapították.

Az új **pszichoaktív szerek** visszaélészerű használatát és megjelenését a hazai piacon a Nemzeti Drog Fókuszpont által koordinált szakértői hálózat, a Korai Jelzőrendszer (EarlyWarning System) hivatott nyomon követni és az ezzel kapcsolatos információkat eljuttatni az illetékes hazai intézményeknek, valamint a Kábítószer és Kábítószer-függőség Európai Megfigyelő Központjának (EMCDDA).

Az új típusú **dizájner drogok** Magyarországon 2010-ben jelentek meg jelentősebb mértékben, közülük a mefedron terjedt el leginkább.

A 2012. év folyamán Európában 73, 2013-ban összesen 60 új pszichoaktív anyag jelent meg.

A Btk. a visszaélés új pszichoaktív anyaggal bűncselekmény elkövetése esetén a fogyasztás, a megszerzés és a tartás elkövetési magatartást nem rendelte büntetni. Tekintettel azonban arra, hogy ezen anyagok terjedése az illegális forgalomban az új jogszabályhely hatálybalépése óta nem csökkent, hanem nőtt, ezért módosítani kellett az új Btk. idevonatkozó szabályozását, ami 2014. január 1-jétől lépett hatályba.

2012-höz képest tovább csökkent a bűncselekményeken belül a kannabisszal és növekedett az amfetaminnal, valamint az egyéb szerekkel elkövetett visszaélések aránya. A regisztrált visszaélés kábítószerrel bűncselekmények 88%-át a fogyasztói típusú elkövetések tették ki, és az esetek 87%-ában csekély mennyiségű kábítószerrel követtek el visszaélést. A bűncselekmények elkövetésének helyét vizsgálva, az országon belül továbbra is meghatározó szerepet tölt be a közép-magyarországi régió (Budapest és Pest megye), 2013-ban itt követték el a regisztrált bűncselekmények 35%-át.

2013-ra a rendőrségi lefoglalások száma tekintetében az új szintetikus szerek lefoglalásainak aránya meghaladta a „klasszikus” kábítószeres lefoglalásainak arányát. A szintetikus kannabinoidokat tartalmazó növényi anyagok lefoglalásai 2010-től folyamatosan emelkedtek, a lefoglalások száma 2013-ra meghaladta a marihuána lefoglalásokét. A „klasszikus” és új szerek előfordulási arányainak eltolódása a tudatmódosító szerek piacának és fogyasztási szokásainak jelentős átrendeződését, az új, korábban ismeretlen szerek előtérbe kerülését mutatja.

55

A helyi szintű városi, illetve Budapesten a kerületi rendőrkapitányságok esetében nincs olyan egység, amely kizárólag a kábítószer-bűnözés elleni fellépés terén tevékenykedne, valamint olyan szaknyomozók sem, akik kizárólag e bűncselekmény-kategóriával foglalkoznak. Ezen a helyzeten változtatott a **4/2014. (II. 21.) ORFK utasítás** a Rendőrség Drogellenes Stratégiájáról, mely elrendelte:

„4. A rendőrkapitányságokon kettő, a megyeszékhelyi rendőrkapitányságon három fő kábítószer-bűnözés elleni munkára speciálisan felkészített beosztott kijelöléséről és kiképzéséről, valamint az ehhez képzési és technikai háttérrel kell gondoskodni.”

Ugyanakkor a Rendőrség alapfeladatai közé tartozik a bűnmegelőzés, ami a bűnalkalmak csökkentése, valamint a bűnelkövetővé és sértetté/áldozattá válás megakadályozása érdekében alkalmazott intézkedéseket és a tájékoztatásra, felvilágosításra irányuló tevékenységet jelent. Ebbe illeszkedik bele speciális területként a dropprevenció.

A **Rendőrség iskolai bűnmegelőzési programjainak** (DADA, ELLENSZER) célja, hogy a gyermek- és fiatalkorúakat megóvja a veszélyes élethelyzetektől, illetve felkészítse őket egy biztonságos életvitelre, a jogkövető magatartások választására.

A **helyi bűnügyi és közrendvédelmi szervek feladata** a fogyasztók és a terjesztők által látogatott elosztóhelyek felderítése, ellenőrzése és felszámolása.

A helyi önkormányzat szerepe a dropprevencióban:

Az Országgyűlés 2000. december 5-én a 96/2000. OGY. határozatával elfogadta a Nemzeti stratégia a kábítószer-probléma visszaszorítására című

⁵⁵ 2014-es Éves jelentés (2013-as adatok) az EMCDDA számára – Nemzeti Drog Fókuszpont

dokumentumot. A Nemzeti Stratégia kulcstényezői a **helyi Kábítószerügyi Egyeztető Fórumok**. A 106/2009. (XII.21.) OGY. határozattal elfogadott a kábítószer-probléma kezelése érdekében készített nemzeti stratégiai program továbbra is kulcsszerepet szán a Kábítószerügyi Egyeztető Fórumoknak a kábítószer probléma visszaszorításában.

Magyarországon közel 90 KEF működik városi, kerületi, kistérségi, megyei, illetve regionális hatáskörrel. A KEF-ek feladata, hogy összehangolják a drogprobléma visszaszorításban szerepet játszó négy alappillér – a közösség és együttműködés, a megelőzés, a gyógyítás és rehabilitáció, valamint a kínálatcsökkentés – intézményeinek munkáját. Ennek érdekében a KEF-ek a lokális helyzetfelmérés eredményeire támaszkodva helyi stratégiát dolgoznak ki a kábítószer-probléma visszaszorítására.

Civil szervezetek drogprevenciós tevékenysége

Napjainkra egyre kevesebb a civil drogprevenciós program, mert egy 2012-es rendelet előírja, hogy csak az Országos Egészségfejlesztési Intézet (OEFI) által kiadott szakmai ajánlás birtokában szabad ilyen előadást tartani az iskolákban. A feltételek szigorúak, 2014-ben összesen kilenc program kapta meg az ajánlást.

Hajléktalanság

Végül azt is leszögezi az Alkotmánybíróság, hogy „A hajléktalanság szociális probléma, amit az államnak a szociális igazgatás, a szociális ellátás eszközeivel és nem büntetéssel kell kezelnie. Az Alaptörvény II. cikkében szabályozott emberi méltóság védelmével összeegyeztethetetlen önmagában azért társadalomra veszélyesnek minősíteni és büntetni azokat, akik lakhatásukat valamely okból elvesztették és ezért kényszerűségből a közterületen élnek, de ezzel mások jogait nem sértik.”

¹¹⁹ Alkotmánybíróság II/1477/2012. határozata

4. § (2) E törvény 6. §-a és a II-III. Fejezet alkalmazásában **hajléktalan** a bejelentett lakóhellyel nem rendelkező személy, kivéve azt, akinek bejelentett lakóhelye a hajléktalan szállás.

(3) E törvény 7., 78., 84. és 89. §-ainak alkalmazásában **hajléktalan** az, aki éjszakáit közterületen vagy nem lakás céljára szolgáló helyiségben tölti.

6. § A hajléktalan személyek ügyében szociális igazgatási eljárásra az a szociális hatáskört gyakorló szerv illetékes, amelynek illetékességi területét a hajléktalan személy az ellátás igénybevételekor nyilatkozatában tartózkodási helyeként megjelölte.

7. § (1)A települési önkormányzat, tekintet nélkül hatáskörére és illetékességére, köteles az arra rászorulóknak rendkívüli települési támogatást, étkezést, illetve szállást biztosítani, ha ennek hiánya a rászorulóknak az életét, testi épségét veszélyezteti.

(2) Az ellátást biztosító követelheti az (1) bekezdés alapján kifizetett rendkívüli települési támogatás megtérítését a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező szervtől.

78. § hatályon kívül helyezve 2015. január 1-től

84. § (1) Az éjjeli menedékhely az önellátásra és a közösségi együttélés szabályainak betartására képes hajléktalan személyek éjszakai pihenését, valamint krízishelyzetben éjszakai szállás biztosítását lehetővé tevő szolgáltatás.

(2) A hajléktalan személyek átmeneti szállása azoknak a hajléktalan személyeknek az elhelyezését biztosítja, akik az életvitelszerű szálláshasználat és a szociális munka segítségével képesek az önellátásra.

(3) A 3. § (4a) bekezdésében meghatározott hajléktalan személyek esetében az ellátás keretében kizárólag szállás és tisztálkodási lehetőség biztosítható.

89. § (1) A települési önkormányzatok ellátási kötelezettsége a település lakosságára, valamint a településen életvitelszerűen tartózkodó hajléktalanokra terjed ki, kivéve, ha az intézményt társulás keretében más önkormányzattal közösen tartják fenn, vagy az intézménnyel nem rendelkező önkormányzattal kötött szerződésben a fenntartó az ellátást más önkormányzat lakosaira kiterjedően is vállalta.

(2) Ha az (1) bekezdésben foglaltak szerint az intézmény ellátási területe a fenntartó önkormányzat illetékességi területét meghaladja, az intézmény keretében nyújtott szolgáltatásokat - eltérő megállapodás hiányában - valamennyi beutalt részére azonos feltételekkel kell biztosítani.

(3) A (2) bekezdést kell alkalmazni az intézményi ellátás megszüntetése esetén is.

**a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési
nyilvántartási rendszerről**

XXIII/A. Fejezet

KÖZÉRDEKŰ MUNKÁVAL BÜNTETHETŐ SZABÁLYSÉRTÉSEK

**133/C. Életvitelszerű közterületi tartózkodás szabályainak
megsértése**

179/A. § (1) Aki

a) a világörökségről szóló törvény szerinti világörökségi területnek minősülő közterületen vagy a helyi önkormányzat (2) bekezdés szerinti rendeletében meghatározott közterületen (a továbbiakban: kijelölt terület) életvitelszerűen tartózkodik, és

b) a kijelölt területet a rendőrség, a 39. § (2) bekezdés a), e) és f) pontjában meghatározott személy, illetve - ha a 39. § (3) bekezdésében meghatározott feltételnek megfelel - a 39. § (2) bekezdés g)-i) pontjában meghatározott személy felkérése ellenére nem hagyja el, szabálysértést követ el.

(2) A helyi önkormányzat, a főváros tekintetében a fővárosi önkormányzat, rendeletében kijelölheti a közrend, a közbiztonság, a közegészség és a kulturális értékek védelme érdekében a közterület meghatározott azon részeit, ahol az életvitelszerűen megvalósuló közterületi tartózkodás jogellenesnek minősül.

(3) A kerületi önkormányzat tulajdonában álló közterület tekintetében a fővárosi önkormányzat rendeletében a kerületi önkormányzat

a) javaslatára kijelöli, valamint

b) véleményének kikérésével kijelölheti

a kerületi önkormányzat tulajdonában álló közterület azon részeit, ahol az életvitelszerűen megvalósuló közterületi tartózkodás jogellenesnek minősül.

(4) Az (1) bekezdés alkalmazásában életvitelszerű tartózkodásnak tekinthető minden olyan magatartás, amely alapján megállapítható, hogy a kijelölt területen való életvitelszerű tartózkodás a lakó- és tartózkodási hely, valamint egyéb szállásra való visszatérés szándéka nélkül, a kijelölt területen való huzamos tartózkodás érdekében valósul meg, és a kijelölt területen való tartózkodás körülményeiből, vagy a magatartásból arra lehet következtetni, hogy a jellemzően lakóhelyül szolgáló kijelölt területen végzett tevékenységet - így különösen alvás, tisztálkodás, étkezés, öltözködés, állattartás - azelkövető a kijelölt területen rövid időnként visszatérően és rendszeresen végzi.

(5) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés miatt az e törvényben foglalt feltételek fennállása esetén közérdekű munka szabható ki. Ha az elkövető a közérdekű munka elvégzését nem vállalja, pénzbírság szabható ki.

(6) A közérdekű munka, valamint a meg nem fizetett pénzbírság végrehajtására az általános szabályokat kell alkalmazni azzal, hogy a pénzbírság közérdekű munkával történő megváltásának nincs helye.

(7) Ha az eljárás alá vont személyt az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés elkövetésének időpontját megelőző hat hónapon belül már két ízben jogerősen felelősségre vonták az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés elkövetése miatt, az ismételten elkövetett (1) bekezdés szerinti szabálysértés miatt elzárás büntetés szabható ki.

(8) Az (1) bekezdésben meghatározott szabálysértés elkövetésén tetten ért személlyel szemben helyszíni bírság kiszabásának nincs helye.

A **szabálysértési törvény 179/A. § (1) bekezdés b) pontja** értelmében a kijelölt területet a rendőr, továbbá a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság, valamint a kerületi fenntartású közterület-felügyeletek közterület-felügyelői, továbbá a természetvédelmi örök és az önkormányzati természetvédelmi örök felszólítására kell elhagyni. Ha az érintett személy a felszólításnak nem tesz eleget, akkor a szabálysértés megvalósul.

A szabálysértés megállapítását és a szabálysértési büntetés kiszabását (elsősorban közérdekű munkát) a szabálysértési hatóságok végzik.

A **Fővárosi Közgyűlés** a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 179/A. § (2)–(3) bekezdésében, illetve 250. § (4) bekezdésében kapott felhatalmazást alapján megalkotta 77/2013. (XII. 3.) önkormányzati rendeletét a Budapest főváros közigazgatási területén a közterületek azon részének kijelöléséről, ahol az életvitelszerűen megvalósuló közterületi tartózkodás jogellenesnek minősül (továbbiakban: Rendelet). A Rendelet 2. melléklete azoknak a kerületi önkormányzatok tulajdonában álló közterületeknek a felsorolását tartalmazza, amelyeket — a Szabs. tv. 179/A. (3) bekezdésében szereplő előírás szerint — a kerületi önkormányzatok döntésének megfelelően a Fővárosi Önkormányzat rendeletében szerepeltetni kell. Az Alapvető Jogok Biztosának kezdeményezése nyomán a Kúria a 2015. január 20-án közzétett Köt.5055/2014/2 számú határozatával vizsgálta meg részletesen a Rendelet 2. mellékletét, amelyben törvénysértőnek találta és 2015. május 31. napjával megsemmisítette a következő tíz kerületre vonatkozó közterület kijelöléseket: II., IV., IX., X., XIII., XIV., XVI., XVII., XXI., XXII.

A Kúria döntésének elvi lényege, hogy a szabályozásból minden kijelölt közterület esetén egyértelműen ki kell tűnnie a védett közérdek mibenlétének (közrend, közbiztonság, közegészség, kulturális értékek védelme), ezért a szabálysértési törvény felhatalmazásának kereteit meghaladja az olyan önkormányzati rendeleti rendelkezés, amely az önkormányzat illetékességi területének egészéről, vagy annak jelentős, összefüggő területeiről kizárja a hajléktalan embert. A kizárttá tett közterület lehatárolásának mindig egyértelműnek kell lennie, mind a szabályozással megcélzott személyi kör, mint a szabálysértési hatóság számára.

A Kúria döntése alapján a főpolgármester levélben kereste meg a megsemmisítéssel érintett kerületek polgármestereit azt kérve, hogy a Kúria döntésének megfelelően vizsgálják felül a korábbi igényeiket és tegyék meg új javaslatukat annak érdekében, hogy a Fővárosi Közgyűlés a Kúria döntésének megfelelően módosítani tudja a Rendeletet 2015. június 1-jei hatálybalépéssel.

A felkérésre a kerületi önkormányzatok javaslatokat tettek, amelyek alapján 2015. május 27-én került sor a Rendelet 2. mellékletének módosításra.

A hajléktalanság elsősorban nem rendészeti kérdés, a fentiekből is kitűnik, hogy kezelése elsősorban szociális, az állam- és az önkormányzatok felelősségi körébe tartozik.

Az okokra, a megelőzésre és az ún. „kárenyhítésre” nem az állami és önkormányzati rendészeti szervek hivatottak, bár a hatályos jogszabályok egyes, a hajléktalan személyek által elkövetett cselekményeket üldözendőnek nyilvánítanak, és büntetni rendelnek.

Budapest Főváros XV. kerületi Önkormányzat területén élő hajléktalanokról

2014. decemberben az utcán élő gondozott hajléktalanok száma 85 fő volt. A kliensek nemenkénti megoszlása, 22 nő és 63 férfi. A kerületben élő hajléktalanok ¾-e aktívkorú. Az aktívkorúak közül a férfiak száma magasabb. 2014-ben megtöbbszöröződött a 18-39 év közöttiek száma. Leginkább alkalmi vagy állandó, de nem bejelentett munkából, valamint guberálásból tartják fenn magukat. Az előző évi adatokhoz hasonlóan továbbra is az alacsony iskolai végzettséggel rendelkezők vannak többen. A kliensek több mint 50%-a rendelkezik 8 általános, vagy annál alacsonyabb iskolai végzettséggel. Szakiskolai, középiskolai végzettsége 15-20%-ának van. Az utcai szociális munka során folyamatosan változó kliens létszámmal dolgoztak. Míg a tavaszi illetve nyári hónapokban több klienst sikerült valamilyen intézményes elhelyezés segítségével kigondozni, illetve több kliens költözött el vagy vállalt vidéken munkát, addig a téli hónapokban az alkalmi munkák és az idényjellegű munkák befejeztével újra visszakerültek az ellátórendszerbe. Az utcán élő hajléktalanokat a 2014-es év során összesen 4526 alkalommal látták el. A Nappali Melegedőben és az utcán végzett szociális munka hatékonyabb és professzionális ellátását továbbra is elősegíti a korábban pályázaton elnyert Suzuki SX4 típusú személygépjármű használata.

Az önkormányzat **Egyesített Szociális Intézménye** 2014. évi beszámolója tartalmazza, hogy az Utcai Gondozó Szolgálat szociális térképet készített, melyen megjelölték a hajléktalanok által lakott területeket és a kerületben

⁵⁶Budapest Főváros XV. kerületi önkormányzat ESZI 2014. évi beszámolója

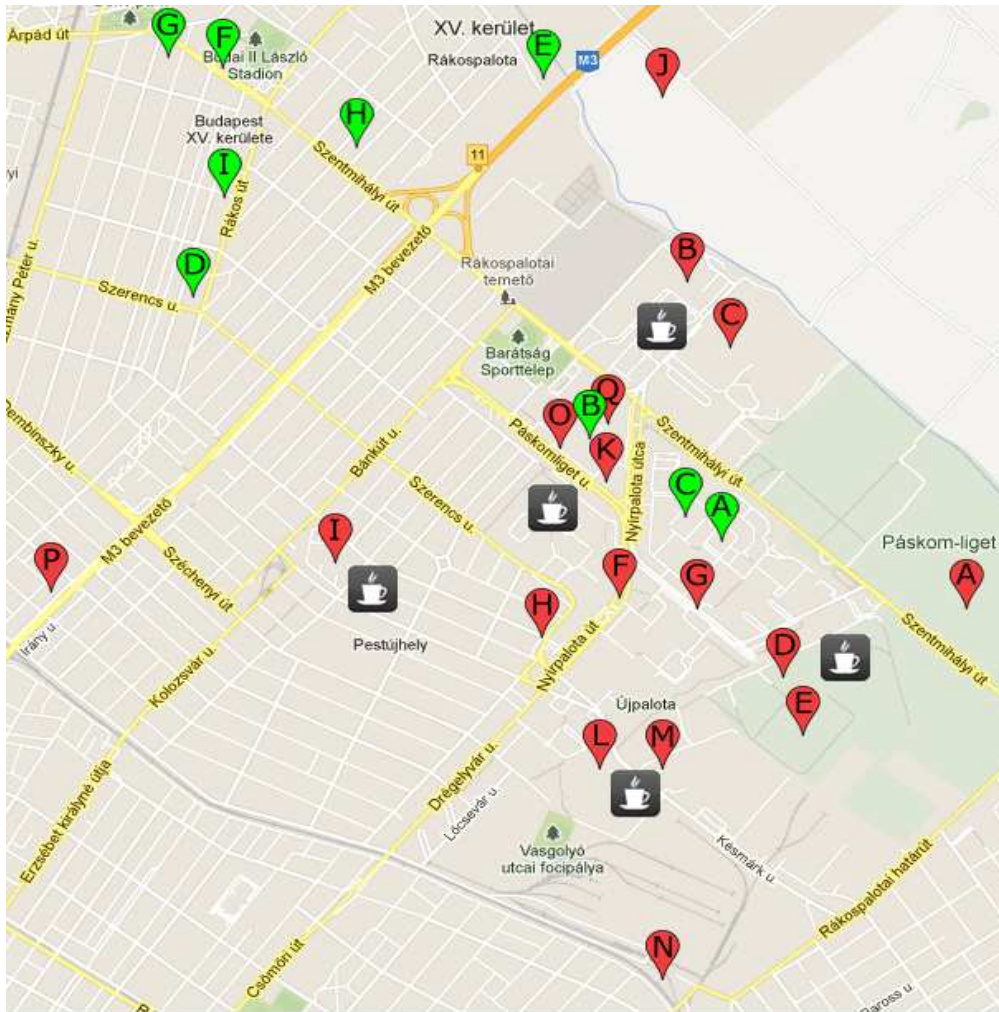
található hajléktalanok által is igénybe vehető szociális, egészségügyi, hatósági és önkormányzati intézményeket, valamint a téli teajárat helyszíneit.

A **„szociális térkép”** tartalmazza, hogy mely részeken élnek hajléktalanok a következő felsorolás szerint (piros színnel jelölt területek):

- A. Kiserdő
- B. Pólus Center mögötti erdő
- C. Pólus Center és Asia Center közötti bokros terület
- D. Erdőkerülő út melletti bokros terület
- E. Erdőkerülő utca
- F. Nyírpalota út
- G. Zsókvár út
- H. Hősök útja
- I. Mézeskalács tér és környéke
- J. Metro áruháznál lévő bokros terület
- K. Vásárcsarnok:
- L. Késmárk utca
- M. Hűtő utca
- N. Rákospalotai körvasútsor
- O. Páskomliget utca
- P. Irány utca
- Q. Kontyfa utca

A zöld színnel jelölt területeken pedig hajléktalanok által is igénybe vehető szociális, egészségügyi, hatósági és önkormányzati intézmények, valamint a téli teajárat helyszínei vannak jelölve:

- A. Újpalotai Családsegítő Szolgálat
- B. Nappali Melegedő és Utcai Gondozó Szolgálat
- C. BMSZKI Szobabérlők háza
- D. „Fióka” Gyermek- és Ifjúságjóléti Központ
- E. Szociális és Rehabilitációs Alapítvány Hajléktalan Férfiak Rehabilitációs Intézménye
- F. Egyesített Szociális Intézmény
- G. Budapest Főváros XV. kerület Önkormányzat Polgármesteri Hivatala
- H. Tüdőgondozó
- I. Rendelőintézet
- Teajárat

A	Kiserdő	B	Pólus Center mögötti erdő	C	Pólus és Ázsia Center	D	Erdókerülő ú meletti	E	Erdókerülő utca	F	Nyirpalota út
G	Zsókavár út	H	Hősök útja	I	Mézeskalács tér k.	J	METRO áruház k.	K	Vásárcsarnok	L	Késmárk utca
M	Hűtő utca	N	Rákospalotai Körvasútsor	O	Páskomliget utca	P	Irány utca	Q	Kontyfa utca	A	Családsegítő Szolgálat
B	Melegedő, Konyha	C	BMSZKI – Szobabérlők	D	FIÓKA	E	Átmeneti Szálló	F	Egyesített Szociális Int.	G	Önkormányzat
H	Tüdőgondozó	I	Rendelőintézet								

A hajléktalanok által lakott területek

A Közbiztonsági Konceptió következtetései

1. Az önkormányzat munkájában **kiemelt figyelmet** kell fordítani a **stratégiai tervezés** folyamatának megvalósítására.

A stratégiai tervezés alapvető elemei:

- helyzetelemzés, külső és belső egyaránt
- a szervezet kulcskérdéseinek diagnózisa vagy megjelölése
- a szervezet alapvető küldetésének meghatározása
- a szervezet alapvető céljainak kifejezése
- elképzelés kialakítása arról, hogy mit jelent a siker
- az elképzelés és célok megvalósításához szükséges stratégia kimunkálása
- stratégia időbeli ütemezésének kidolgozása
- eredmények mérése és értékelése

2. Közterületek rendeltetésszerű használata

Az önkormányzatnak döntéshozatalaiban és intézményei irányításában törekednie kell arra, hogy a közterületek visszakerüljenek az azt rendeltetésszerűen használókhoz. Zöldfelületek, közparkok, játszóterek a közösségi élet elsődleges szinterei. Zöldfelületekkel kapcsolatban a már működő „zöld kommandó” mellett célszerű állatvédelmi járőröket szervezni illetve az állattartás szabályait fokozottan ellenőrizni illetve a gazdátlan állatok korszerű ideiglenes vagy végleges elhelyezéséről gondoskodni. A közvilágítás folyamatos ellenőrzése és korszerűsítése jelentős eredményeket hoz.

3. Közterületi jelenlét erősítése

A közterületi jelenlét erősítése – a rendészet örökös funkciójának előtérbe helyezésével -, mely egyenesen vezet az önkormányzati rendészeti szerv bővítésének, intenzív fejlesztésének gondolatához és stratégiai javaslatához. Koordinált feladatellátással megfelelő számban növelhető a közterületen szolgálatot ellátó egyenruhások száma, növelve ezzel a lakosság biztonságérzetét.

4. Térfelügyeleti rendszerek fejlesztése

Ütemezett módon forrásokat célszerű allokálni a modern térfelügyeleti rendszerekre, mivel hatékonyságuk és megelőző hatásuk megkérdőjelezhetetlen. Fontos tényező a jogszabályokban előírtak maradéktalan betartása, illetve további szoros együttműködés kialakítása a kerületi rendőrséggel. A bővítést a külterületekre célszerű fókuszálni figyelembe véve az illegális hulladék elhelyezés és prostitúciós tevékenység szintereit.

5. Közterületi prostitúció problémaköre

A kérdés vizsgálatakor egyértelművé vált, hogy mint más rendészeti területeken itt is jelentősen elválk egymástól az objektív és szubjektív biztonságérzet. A jelenlegi jogi környezet és a vonatkozó szabályok nehézkessé teszik a probléma objektív megoldását. Szükséges egy problématérkép megalkotása, mely elkészítésébe a rendészeti szerveken túl más társadalmi szereplőket is be lehet vonni.

6. Biztonságtudatos igazgatás

A sokszor említett biztonság tudatos igazgatás elsősorban az önkormányzat hivatalának kell, hogy sajátja legyen. Tevékenységi körükben ismerni kell azokat a megfontolásokat, amelyek lehetővé teszik a városökológiai szempontok alkalmazását, illetve az építészeti bűnmegelőzés eszköztárának bevetését. Mintaprojektként alkalmazható lenne akár a volt szovjet laktanya területén megvalósuló beruházásnál, akár a Liva malom fejlesztési koncepciójánál.

7. Védhető terek kialakítása

„Ahol a polgári rend a közszolgálatokkal és az épületállománnyal együtt romlott le, ott az egyéb lehetőségek is leszűkülnek, de újjáélednek, ha javítjuk a környék életminőségén.”⁵⁷

„... a társadalmi irányelvek a következők:

- ⇒ a lakók bevonása a tervezés folyamatába a kezdeti fázistól,
- ⇒ a hosszú távú siker záloga a lakosoktól függő rendszerek kiépítése,
- ⇒ a lakosokkal történő munka során a köztér olyan módon történő felosztása kisebb területegységekre, amely tükrözi a lakók felelősségvállalását.”⁵⁸

⁵⁷Giddens: A harmadik út, 103. oldal

A szituációs bűnmegelőzés „alapfilozófiája”, tehát az, hogy a bűnözés visszaszorítása elsősorban a bűnalkalmak csökkentésén keresztül érhető el, amely leginkább a környezeti elemek olyan kialakításával érhető el. Hiszen a többé-kevésbé racionálisan gondolkodó potenciális bűnelkövető az eredeti szándékától eltéríti amennyiben komoly gátló körülményeket tapasztal.⁵⁹

Tehát a fizikai környezet befolyásolása révén csökkenthetjük a bűnalkalmakat, a bűnözés lehetőségeit a bűnözők számára. Mindezt nemzetközileg számos helyen és országban tanulmányozták, több évtized alatt. Elfogadott vélemény az lett, hogy ha a környezetet tervszerűen megfelelően kezeljük, abban az esetben bizonyos típusú bűncselekmények számát csökkenthetjük, esetleg meg is szüntethetjük.⁶⁰

A biztonság értelmezése – ahogy korábban már utaltunk rá e tanulmányban - lehetséges egy egyensúlyi állapotként, melyben a biztonság ellen ható tényezők kiegyenlítik a biztonság megőrzése érdekében ható erőket. Sajátossága, hogy pillanatnyi, térbeli, időbeli hatálya van. Természetesen abszolút biztonság nincs, csak elvárható biztonság létezik. Ennek megteremtésén együtt kell működnie az államnak, önkormányzatnak, magán társaságoknak és civil szervezeteknek.

A Közbiztonsági Koncepció javaslatai

A Rendőrséggel kapcsolatban:

- A kerületi rendőrkapitányságon szolgáló állomány szociális körülményeinek javítása, elsősorban a helyben lakás feltételeinek biztosítása szolgálati lakások átadásával: 2015-ben 12 db, azt követően pedig igény és lehetőség szerint 12-14 db évente.
- Anyagi erőforrások felmérése és a koncepció időtartamára megfontolandó a „kerületi pótlék” bevezetése és folyósítása a rendőri állomány részére.

⁵⁸KristinFaurest, Ph.D, Corvinus Egyetem, Tájépítészeti Kar, Kert- és Szabadtertervezési Tanszék, Építészfórum, Védhető terek/1 Oscar Newman akcióban

⁵⁹Korinek László, Hima Tamás Az építészeti bűnmegelőzés - "A bűn barikádjai" I-II. rész FALU VÁROS RÉGIÓ 3-4: pp. 47-52. (1995)

⁶⁰ Uo.

- Rendszeres képzés szervezése a „közösségi rendőrség kialakítása” projekt keretében, kommunikációs és szociális érzékenyítés témakörökben. a koordinált feladatellátásra tekintettel kapcsolódva a közterület-felügyelők és polgárőrök tevékenységéhez.
- A 24/2012. (VI.06.) Önkormányzati rendelet módosítása az „Év kerületi rendőre” cím bevezetése érdekében. (A rendelet szerint a Rákospalota, Pestújhely, Újpalota Érdemérem adományozható közrend-közbiztonság területen is, de a célzott kitüntetés bevezetése további ösztönzőként hatna az állományra.)
- A közterületeket figyelő kamerarendszer folyamatos fejlesztése, tekintettel a figyelő és reagáló állomány biztosíthatóságára. A fejlesztés következő ütemében 16 db kamera telepítése célszerű, elsősorban a „külterületek” védelmére. A további fejlesztéseket a bűnügyileg indokolt területeken kell megvalósítani. figyelemmel a közterületi bűncselekmények gócpontjaira. Évente 5 db kihelyezés indokolt lehet, 2020-ig így összesen a már meglévőkkel együtt 80 kamera figyelné a közterületeket.
- A kamerarendszer fejlesztésével párhuzamosan biztosítani kell a humán erőforrásokat is. Ennek lehetséges módja további 1 fő tevékenységének finanszírozása a központban, illetve 1 járőrpár (2 fő) finanszírozása kivonulós szolgálat tekintetében. Technikai fejlesztési igénye 1 gépkocsi és megfelelő kommunikációs technika biztosítása.
- A kerület közlekedési helyzetét tekintve indokolt az M3, M0 autópályák meghatározott szakaszain ún. rendszámfelismerő kamerák telepítése és alkalmazása. Ez elsősorban az utazó bűnözést nehezítené, illetve segítené a felderítést!

Más állami irányítású rendészeti szervezetekkel kapcsolatban:

- Szakmai kapcsolat és együttműködés kialakítása az ORFK Készenléti Rendőrséggel a közterületi rend fokozottabb ellenőrzése céljából illetve a kiemelt közterületek rendszeres ellenőrzése céljából.
- Együttműködés kialakítása a NAV Közép-magyarországi Regionális Vám-és Pénzügyőri Főigazgatósággal a kerületben található nagy kereskedelmi centrumok rendszeres ellenőrzése céljából illetve a Főigazgatóság hatáskörébe tartozó más cselekmények együttes visszaszorítása céljából.
- Hivatásos tűzoltóság támogatása a kerületben folytatott tevékenységük hatékonyságának javítására. (állomány jutalmazási keret létrehozása, technikai eszközök beszerzése)

A Közterület-felügyelet (önkormányzati rendészet)-tel kapcsolatban:

- Indokolt önkormányzati rendeletet alkotni az önkormányzati rendészet tevékenységéről illetve a fejlesztés irányairól.

- Az önkormányzati rendészet létszámának folyamatos fejlesztése szükséges a közterületi feladatok hatékonyabb ellátására, illetve a közösségi rendészet egyes elemeinek fokozottabb megvalósítása érdekében (bűnmegelőzés, iskolai oktatások). Éves szinten javasolt további 2-4 fő közterület-felügyelői státusz biztosítása, illetve 4-8 fő segédfelügyelő felvétele.
- A kerület sajátosságaira figyelemmel javasolt a 3 kerületrészhez igazodó diszlokáció kialakítása, megfelelő infrastruktúrával, járőr útvonalakkal, továbbá korszerű rádiókommunikációs rendszer létrehozása GPS alapú követési rendszerrel.
- A zöldfelületek fokozott védelme érdekében megfontolandó „Környezetbiztonsági Járőr” - szolgálatlétrehozása integrált feladatellátásban a Mezőőrséggel illetve a Rendőrséggel.
- Szükségesnek látszik a felügyelők és segéd-felügyelők rendszeres képzése és továbbképzése a koncepció időtartama alatt mind elméleti, mind gyakorlati ismeretek tekintetében. Célszerű középtávú megállapodást kötni a Rendőrkapitánysággal a szakmai tartalmak biztosításáról.

A Polgárőr egyesületekkel kapcsolatban:

- Meglévő megállapodások áttekintése javasolt, amely egyrészt középtávon tervezhetővé teszi mindkét fél részére az elvárt és teljesítendő feladatok körét, illetve az éves működési támogatást a polgárőr szervezetek részére a 2016-2020. közötti időtartamban.
- Javasolt az „Év kerületi Polgárőre” kitüntetés megalapítása (vonatkozó rendelet módosításával.)
- A megállapodás részeként biztosítandó a közös infrastruktúra az egyesületek részére (közös ügyeleti központ), illetve ezen a bázison kiterjeszhető a feladatellátás akár az „Idősek biztonsága” program keretében, akár az önkéntes tűzoltóságok irányában (tarló és bozót tüzek esetére tekintettel).

A Mezőőrséggel kapcsolatban:

- A mezőőrség hatékony feladatellátásának kulcsa a kerület védendő területeinek nagyságához igazodó létszám és technika biztosítása. Évente 1 fő státusz bővítés 2020-ig megteremtheti a megfelelő létszámot, ezzel arányosan ütemezhető a szükséges technikai felszerelések beszerzése is. 2016-ra tervezhető lenne 1 db. infra-kamera beszerzése illetve a kamerarendszer telepítésénél figyelembe veendő a mezőőri szolgálat szakmai javaslata.

A XV.kerületi Önkormányzat Hivatal működésével kapcsolatban:

- Városüzemeltetés területén (közterületi jelzőrendszer)dolgozó munkatársak mellett célszerű kialakítani a kerület 42 játszóterén

működő térgondnoki szolgálatot – mely a kerület munkahely-teremtési programjához is igazodik. Szükséges továbbá a játszóterek legalább egy részének bekerítése közbiztonsági, közlekedés biztonsági szempontok miatt.

- A kerületi önkormányzat honlapján célszerű kialakítani egy tematikus részt, amely a rendészeti és bűnmegelőzési feladatokkal foglalkozik. Az interaktív lakossági kommunikáció keretében felületet kell biztosítani a lakossági észrevételeknek, javaslatoknak.
- A rendészeti, bűnmegelőzési feladatokat célszerű egy szervezeti egység keretében kezelni, a jelenlegi több-szereplős rendszerrel szemben. Megfontolandó egy „Rendészeti Főosztály” szervezése Rendészeti és Bűnmegelőzési Osztály szerkezettel, melyben az utóbbi kezelhetné a társadalmi bűnmegelőzésben érintett valamennyi kérdéskört. (Természetesen az osztályszintű feladat más, jelenleg meglévő Főosztály szerkezetébe is beintegrálható!)

A XV.kerületi Önkormányzat Képviselő Testület működésével kapcsolatban:

- A koncepció elfogadásával jelentős mennyiségű feladat hárul a képviselőkre, illetve Bizottságokra, ezért javasolt egy önálló bizottság szervezése, amelynek fő szakmai profilja a közbiztonság-bűnmegelőzés.
- Lehetséges a feladat Tanácsnokhoz telepítése, lényeg, hogy folyamatos kompetenciával rendelkező személy vagy testület foglalkozzon a kérdéskörrel.
- A képviselőtestület évente hallgasson meg jelentést a koncepció teljesüléséről, illetve döntsön a szükséges források biztosításáról. Célszerű évente egyszer az együttműködő partnerek képviselő testületi meghallgatása, lehetőleg a Rendőrkapitány tájékoztatójával egyidejűleg.
- A testület adjon felhatalmazást a Polgármesternek a Civil Stratégia szerinti „közrend-és vagyonvédelmi műhely” újjászervezésére, továbbá a Bűnmegelőzési és Drogstratégia teljes körű felülvizsgálatára és időszakos értékelésére. (Ennek legfőbb indoka a megváltozott jogszabályi környezet és jogalkotói szándék.)
- A jelenleg működő pályázati rendszer áttekintése (lakótelepi kamerák, lakossági hevederzárak) szükség esetén felülvizsgálata és további prioritások meghatározása.
- Megfontolandó önállóan kezelni az „Idősek biztonsága” programot, amely egyaránt tartalmazhat elméleti és gyakorlati elemeket, illetve felhasználhatja a korszerű technika vívmányait, akár közterületi, akár magánterületi segítségkérésre.
- A lakosság szubjektív biztonságérzetének vizsgálatára éves rendszerességgel kerüljön sor, ennek módszertanát ki kell dolgozni.

Elsősorban a kerületi média felületek felhasználása javasolt, illetve az önkormányzati újságban mellékletként szerepelhet a szükséges kérdőív. Feldolgozás utáni értékelése kerüljön a képviselőtestület tagjainak megküldésre.

- A Polgármester mellett működjön „Tanácsadó Testület” vagy „Közbiztonsági Konzultációs Fórum”, amely észrevételezési, javaslattételi joggal működjön, ezáltal segítve a közbiztonság megteremtésének kérdéskörét illetve egy lépéssel közelebb vinne a „közösségi rendőrség” megteremtéséhez!

Egyéb, a hatékonyságot növelő intézkedési javaslatok:

Szervezetfejlesztés és monitoring

„A szervezetfejlesztés fogalma az angolszász „Organization Development” (röviden: OD) kifejezésből származik. Általános, kötelező erejű meghatározása nincs, a különféle szerzők megfogalmazásai különböző felfogásokat tükröznek. A szervezetfejlesztés nemzetközi szakirodalmában Beckhard meghatározása vált klasszikussá, mely a következő: „A szervezetfejlesztés 1) tervszerű, 2) a szervezet egészére kiterjedő, 3) felülről szervezett törekvés, amely 4) a szervezet hatékonyságának és életképességének növelését célozza 5) a szervezeti folyamatokra való tervszerű beavatkozás útján, magatartástudományi ismeretek felhasználásával.”⁶¹

„A Beckhard által említett folyamatok magukban foglalják a döntési folyamatokat, a kommunikációs rendszert és stílust, az egyes csoportok közötti kapcsolatokat, a vezetési konfliktusokat, a célok kitűzését és a tervezési módszereket. A lényege, hogy a szervezet működésének hatékonyabbá tételének érdekében a szervezet tagjainak viselkedésmódját, egymás közötti viszonyát kell megváltoztatni az emberek beállítottságainak, értékeinek, gondolkodásmódjának megváltoztatásán keresztül.”⁶²

Rendkívül lényeges, hogy a Közbiztonsági Konceptió elfogadását követően a szervezetek tagjai motiváltak legyenek. A döntéshozók és döntés előkészítők vegyék figyelembe egyfelől az újabb feladatokat és kihívásokat, ezeket rendszeresen ismertessék, másrészt a megelőzés fontossága iránti elkötelezett gondolkodás legyen a cselekvések fő motívuma.

A rendészeti tevékenységnek nem feltétlenül kell uralmi jelleget öltenie, s ez által a társadalom elidegenedését kiváltani, hanem éppen ellenkezőleg, segítő, örökös funkciójának előtérbe helyezésével egyfajta támogató (védő) szervezeti kultúrát kell sugározni. Ezáltal elnyerheti a társadalom tagjainak bizalmát és támogatását. Ez lényegében elérhető objektív tájékoztatással,

⁶¹ Szervezetfejlesztés és stratégiai vezetés

A módszer Barlai Róbert – Csapó Edit

⁶² Id.mű uo.

kellően megszervezett és megalapozott sajtó munkával. A napi gyakorlatban érthető és felhasználható ismereteket kell közvetíteni.

A monitoring lényege, hogy adott időszakban rendszeresen -napi, heti, havi periódusokban - értékeli a teljesítményt, s összeveti az elérni kívánt célokkal. A monitoring vizsgálat eredményei felhasználhatók az éves jelentések elkészítésénél, illetve az elérni kívánt célok meghatározásánál, valamint a további szervezetfejlesztési célok kitűzésénél.

A monitoring tevékenység objektív megfigyelésen alapul, amely a szervezetről kívülről alkotott képet figyeli, rögzíti. Nem egyenlő a belső ellenőrzéssel vagy más hivatali ellenőrző funkcióval. A feladatorientáltság fokmérője és a szükséges korrekciók meghatározója. Alapja az objektivitás, felelőssége a lakosságorientált rendészet működésének elősegítése.

Megfontolandó, elsősorban a rendészet területén dolgozók stressz terhelésének vizsgálata illetve ennek feloldására megfelelő tréningek bevezetése.